

CHỈ ĐẠO NỘI DUNG:

Thượng tá, Ths. Mạc Thùy Dương

BIÊN SOẠN

Trung tá, Ths. Trần Nữ Quế Phương

Trung tá QNCN, Cử nhân Nguyễn Thị Thu Hà

TRÌNH BÀY:

Trung tá QNCN, Cử nhân Nguyễn Thị Thu Hà

Thiếu úy, Kỹ sư Nguyễn Văn Nam

*Ảnh bìa: www.tapchicongsan.org.vn

LỜI NÓI ĐẦU

Nhân dịp kỷ niệm 50 năm chiến thắng “Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không” (18/12/1972-18/12/2022), Thư viện Quân đội biên soạn Thư mục trích dẫn chuyên đề “Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không” - Chiến thắng của ý chí và trí tuệ Việt Nam. Thư mục trích dẫn các ý kiến đánh giá, bình luận trong và ngoài nước về chiến dịch “Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không”. Nội dung cuốn thư mục gồm 3 phần:

1. “Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không” - Nhìn từ phía Việt Nam
2. “Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không” qua dư luận thế giới
3. “Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không” - Nhìn từ phía Mỹ

Thư viện Quân đội rất mong nhận được ý kiến đóng góp của các đồng chí và bạn đọc.

Mọi ý kiến xin gửi về:

Phòng Thông tin - Thư mục - Máy tính

THƯ VIỆN QUÂN ĐỘI

83 Lý Nam Đế - Hà Nội. Điện thoại: (069)554556

Email: thuvienquandoi@mail.bqp

thuvienquandoi@gmail.com

MỤC LỤC

	Trang
Lời nói đầu	2
I. “Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không” - Nhìn từ phía Việt Nam	4
II. “Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không” qua dư luận thế giới	28
III. “Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không” - Nhìn từ phía Mỹ	49
1. Các chính khách Mỹ	49
2. Các tổ chức chính trị-xã hội, các học giả, báo chí và nhân dân Mỹ	52
3. Các phi công Mỹ trực tiếp tham chiến	74

I. “HÀ NỘI - ĐIỆN BIÊN PHỦ TRÊN KHÔNG” -

NHÌN TỪ PHÍA VIỆT NAM

* Dù đế quốc Mỹ có lắm súng nhiều tiền, dù chúng có B-57, B-52 hay "bê" gì đi chăng nữa ta cũng đánh. Từng ấy máy bay, từng ấy lính Mỹ chứ nhiều hơn nữa ta cũng đánh, mình đã đánh là nhất định thắng.

*Hồ Chí Minh. Toàn tập. Tập 11 (1963-1965).-H.:
Chính trị quốc gia, 1996, tr.: 465*

* Tháng 9-1971, đồng chí Võ Nguyên Giáp dự đoán: "B-52 không chỉ đánh ở miền Nam, đến một mức độ nào đó cũng có thể đánh vào trọng điểm Hà Nội".

*Võ Nguyên Giáp. Trận Điện Biên phủ trên không.
- Báo Nhân dân, số 14793, ngày 18-12-1995, tr.:1*

* Ngày 24-11-1972, Thượng tướng Văn Tiến Dũng, Ủy viên Bộ Chính trị, Tổng Tham mưu trưởng Quân đội nhân dân Việt Nam phê chuẩn kế hoạch chiến dịch phòng không đánh trả cuộc tập kích chiến lược bằng máy bay B-52 của đế quốc Mỹ vào Hà Nội, Hải Phòng.

*Lịch sử Quân đội nhân dân Việt Nam. Tập 2.
Quyển 2.-H.: QĐND, 1990, tr.: 33*

* Trong quyết tâm của Bộ Tư lệnh Quân chủng gửi lên Bộ Tổng Tham mưu có ghi rõ: "Kiên quyết không để bị bất ngờ, kiên quyết bắn rơi tại chỗ máy bay B-52" cùng với ý chí "quyết tử cho Hà Nội quyết sinh" của cán bộ, chiến sĩ Sư đoàn Phòng không Cận vệ Thủ đô.

*Trần Nhân. "Điện Biên Phủ trên không": Hồi ký
- Q.: QĐND, 1992, tr.: 46.*

* Chúng ta đã chuẩn bị cho trận "Điện Biên Phủ trên không" từ rất lâu... Bản kế hoạch đánh B-52 ngày 27-2-1968 có được chính là dựa trên cơ sở bản báo cáo kinh nghiệm đánh B-52 dày 38 trang của đoàn công tác B do đích thân đồng chí Hoàng Văn Khánh làm trưởng đoàn từ Vĩnh Linh mang về.

*Nguyễn Xuân Mậu. Bảo vệ bầu trời: Hồi ký -
H.: QĐND, 1992, tr.: 284.*

* Có thể nói công tác chuẩn bị đánh B-52 được bắt đầu từ những năm 1968-1969 mặc dù thời gian này máy bay B-52 chưa đánh ra miền Bắc. Việc trinh sát phân tích nhiễu B-52 cũng được tiến hành từ hồi đó, trong khi đó chúng ta chưa có trong tay một chút hiện vật nào của B-52. Lúc ấy có nghe nói B-52 bị

bắn rơi ở đâu đó phía Nam hay bên Thái Lan, chứ chúng ta chưa nhận được cái xác B-52 nào để nghiên cứu, phân tích những khí tài gây nhiễu của nó.

Phan Thu. Một số vấn đề về cải tiến khí tài phòng không trong chiến tranh chống Mỹ ở miền Bắc: Hồi ký - H.: Ban sử TCCNQP-PK, 1994, tr.: 32.

- * Dù khả năng nào xảy ra thì diễn biến tình hình cũng rất phức tạp.
- Địch nhất định đánh trở lại Hà Nội với mức độ ác liệt.
- Máy bay B-52 nhất định được dùng ném bom Hà Nội.
- Đánh lại Hà Nội, địch nằm trong thế thua, thế yếu, thế bị động, ta nhất định có điều kiện có khả năng bắn rơi tại chỗ B-52.

Trích Nghị quyết ngày 27-10-1972 của Đảng ủy Sư đoàn 361.- Lịch sử Sư đoàn Phòng không Hà Nội (Sư đoàn 361) - H.: QĐND, 1995, tr.: 223.

* Tập trung sự lãnh đạo của Đảng ủy các cấp, nhanh chóng nâng cao trình độ mọi mặt của bộ đội, tăng cường cảnh giác, bảo đảm cho quân chủng luôn luôn sẵn sàng chiến đấu cao, càng đánh càng mạnh, càng đánh càng thắng. Nếu địch tiếp tục dùng B-52 đánh ra miền Bắc và Hà Nội, Hải Phòng kiên quyết bắn rơi B-52 tại chỗ, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ trong mọi tình huống.

Trích Nghị quyết ngày 27-10-1972 của Đảng ủy QCPKKQ - Lịch sử Quân chủng Phòng không. Tập 3 - H.: QĐND, 1994, tr.:163

Lịch sử Quân chủng Phòng không. Tập 3.- H.: QĐND, 1994, tr.:161

* Ngày 27-11, Bộ Tổng Tư lệnh ra lệnh cho các lực lượng vũ trang tăng cường các mặt chuẩn bị chiến đấu, đồng thời nhận định địch có nhiều khả năng đánh phá trở lại miền Bắc với mức độ ác liệt hơn, kể cả việc dùng B-52 đánh ô ạt vào Hà Nội, Hải Phòng. Do đó, nhiệm vụ của Quân chủng Phòng không – Không quân là tập trung mọi khả năng tiêu diệt cho được máy bay B-52.

Lịch sử Quân chủng Phòng không. Tập 3.- H.: QĐND, 1994, tr.: 161-162

* Ngày 27-11, Bộ Tổng Tư lệnh ra lệnh cho các lực lượng vũ trang “tăng cường sẵn sàng chiến đấu”, nội dung chủ yếu là:

Sắp tới chúng ta cần đề phòng địch có thể có những hành động phiêu lưu mới. Chúng có thể ném bom bắn phá trở lại từ vĩ tuyến 20 trở ra với mức độ ác

liệt hơn trước, nhất là dùng máy bay B-52 đánh phá các trọng điểm như Hà Nội, Hải Phòng....

Lịch sử nghệ thuật chiến dịch “Điện Biên Phủ trên không” 1972.- H.: QCKQ, 1997, tr.:13

* Địch sẽ dùng B-52 đánh rộng ra toàn miền Bắc, thủ đoạn có thể là bất ngờ, ồ ạt, đánh ngay vào Hà Nội, Hải Phòng. Phải gấp rút tăng cường kiểm tra công tác chuẩn bị sẵn sàng chiến đấu.

Trích Chỉ thị ngày 4-12-1972 của Bộ Tư lệnh QCPH-KQ gửi các sư đoàn. Lịch sử Sư đoàn Phòng không Hà Nội (Sư đoàn 361).-H.: QĐND, 1995, tr.:235

* Chỉ tính từ đầu năm 1972 đoàn H.61 đã ít nhất có 5 kiểu phương án khác nhau về đánh B-52.

- Phương án tháng Tư
- Phương án tháng Năm
- Chỉ lệnh xạ kích đánh B-52 ngày 3-5
- Chỉ lệnh xạ kích đề ngày 19-7
- Phương án tháng 9

Nguyễn Xuân Mậu. Bảo vệ bầu trời: Hồi ký .-H.: QĐND, 1982, tr.:136

* Ý định chiến dịch của ta là kiên quyết tập trung lực lượng bảo vệ Hà Nội, Hải Phòng không để bị bất ngờ đánh liên tục, mục tiêu chủ yếu là máy bay B-52 và quyết tâm bắn rơi B-52 tại chỗ.

Lịch sử Không quân nhân dân Việt Nam (1955 – 1970) .-H.: QĐND, 1993, tr.:231

* Ngày 3-12-1972, Bộ Tư lệnh Quân chủng Phòng không - Không quân báo cáo lên Bộ Tổng Tham mưu “mọi mặt công tác chuẩn bị đánh B-52 xong, quyết tâm của quân chủng kiên quyết không để bị bất ngờ, đánh rơi tại chỗ máy bay địch, kể cả B-52.

Lịch sử Quân chủng Phòng không. Tập 3.- H.: QĐND, 1994, tr.:182

* Từ ngày 3-1-1972, Quân chủng Phòng không - Không quân đã hoàn tất mọi sự chuẩn bị để sẵn sàng đánh trả một cuộc tập kích bằng không quân của địch ra ngoài vĩ tuyến 20, kể cả B-52 vào Hà Nội, Hải Phòng.

Trần Nhân. Hà Nội Điện Biên Phủ trên không: Hồi ký .-H.: QĐND, 1992, tr.:46

* Ngày 4-12-1972 Bộ Tổng Tham mưu điện cho các quân khu, đơn vị: “Địch sẽ dùng B-52 đánh rộng ra trên toàn miền Bắc, thủ đoạn có thể bất ngờ, ồ ạt; đánh vào Hà Nội, Hải Phòng. Phải gấp rút tăng cường công tác kiểm tra, công tác sẵn sàng chuẩn bị chiến đấu”.

Lịch sử kháng chiến chống Mỹ, cứu nước (1945-1975). Tập 2.- H.: Sự thật, 1991, tr.:31

* Tình hình rất khẩn trương, cần thực sự chuẩn bị cho bộ đội sẵn sàng chiến đấu, có kế hoạch tiếp tế đạn cho tên lửa, bảo đảm vũ khí sẵn sàng với hệ số cao nhất; thông tin liên lạc phải thường xuyên thông suốt; tổ chức báo động kiểm tra các đơn vị, cần cử cán bộ xuống theo dõi đôn đốc các đơn vị.

Trích Chỉ thị hồi 10 giờ 30 phút ngày 17-12-1972 của Bộ Tư lệnh Quân chủng Phòng không - Không quân gửi các Sư đoàn Phòng không 361, 363, 365, 375 và các Binh chủng Radar, Không quân.- Lịch sử Quân chủng Phòng không. Tập 3.-H.:QĐND, 1994, tr.: 162

* Ngày 17-12, Bộ Tổng Tham mưu ra lệnh cho Quân chủng Phòng không - Không quân chuyển vào trạng thái sẵn sàng chiến đấu cao nhất, đề phòng B-52 đánh đêm từ vĩ tuyến 20 trở ra.

Bộ Tổng Tham mưu, Tổng cục Chính trị cùng Bộ Tư lệnh quân chủng trực tiếp kiểm tra, đôn đốc các công tác chuẩn bị chiến đấu của bộ đội và kế hoạch phòng tránh sơ tán của nhân dân.

Lịch sử Quân chủng Phòng không. Tập 3.- H.:QĐND, 1994, tr.: 182

* Lai-nơ-bếch-cơ II được hoạch định dưới hình thức một cuộc tập kích bằng B-52 kéo dài 3 ngày vào khu vực Hà Nội, Hải Phòng. Nhưng sau đó được mở rộng thành cuộc chiến tranh 11 ngày...

Dẫn đầu lực lượng không quân chiến thuật là các máy bay EB-66 được sử dụng như một dàn máy gây nhiễu, áp dụng các biện pháp điện tử chống điện tử tầm xa. Trong cuộc hành quân này, các máy bay EB-66 bay lượn ở phía Nam khu vực mục tiêu, gây nhiễu hệ thống phòng không của Hà Nội. Các máy bay F-111 dẫn đầu lực lượng tấn công thực sự và lãnh một nhiệm vụ có mức độ ưu tiên cao nhất. Máy bay F-111 bay thật thấp với tốc độ nhanh bám sát địa hình để đánh sân bay và các vị trí SAM của đối phương. Lần đầu tiên trong cuộc chiến tranh, chúng ta thực hiện một nỗ lực quyết định nhằm triệt hạ các hệ thống phòng không tuyệt hảo của Hà Nội.

Theo sau các F-111 là các máy bay F-4 rải một hàng lang gồm những mảnh kim loại nhiễu xạ làm mờ các màn hiển sóng của ra-đa địch. Những màn bức xạ này sẽ khiến các nhân viên điều khiển ra-đa địch rất khó khăn phân biệt được một B-52 với nhiễu tín hiệu giả tạo thu nhận trên màn hiển sóng. Nhiệm vụ nữa của máy bay F-4 là cùng với máy bay F-105 hộ tống các máy bay ném bom không lồ. Các máy bay chiến đấu cần quét khu vực mục tiêu trước khi lực lượng máy bay chiến lược B-52 đến nơi, và lực lượng hộ tống tiếp cận đã hoàn thành nhiệm vụ một cách tuyệt hảo bằng cách chặn đứng mối đe dọa do máy bay MIG gây ra. Các máy bay F-105 "bàn tay sắt" trang bị loại tên lửa chống máy bay phổ biến của địch), ra-đa. Nhờ phối hợp hoạt động của các vị trí ra-đa với nhau, địch có thể làm giảm bớt hiệu năng của loại máy bay F-105 này đã làm giảm bớt mức độ chính xác của tên lửa địch rất nhiều.

Dù sao đi nữa, bộ phận chủ động của cuộc hành quân Lai-nơ-bêch-cơ II vẫn là các máy bay B-52. Sự hỗ trợ của các loại máy bay khác là rất quan trọng, nhưng các B-52 tự chúng cũng có mang rất nhiều trang bị có thể giúp chúng thâm nhập vào các mục tiêu. Các thiết bị điện tử chống điện tử được đánh giá cao nhất vì chúng có thể làm vô hiệu hóa mối đe dọa của các tên lửa SAM. Nó còn được trang bị 4 súng máy bắn về phía sau để chống các máy bay MIG.

Tạp chí Phòng không số 4 tháng 12-1998, tr.:39-40

* Ý định ban đầu của Bộ Tham mưu liên quan Mỹ là: ném bom suốt ngày đêm khu vực Hà Nội, Hải Phòng. Đêm đầu tiên sẽ sử dụng 54 máy bay B-52G và 33 máy bay B-52D từ Gu-am cùng với 42 máy bay B-52D từ U-ta-pao... Máy bay chiến thuật từ Không đoàn 7 và các máy bay từ Hạm đội 7 sẽ tấn công vào ban ngày. B-52 sẽ đánh ban đêm. Đợt đầu các biên đội cất cánh từ U-ta-pao sẽ tấn công vào các sân bay Hòa Lạc, Kép và Phúc Yên triệt phá các hoạt động của MIG-21. Lực lượng còn lại, chủ yếu đến từ hướng Tây Bắc, sẽ đánh các mục tiêu ở Hà Nội.

Hoàng Phương. Về chiến dịch phòng không 12 ngày đêm cuối năm 1972.-Tạp chí Lịch sử Quân sự,1992, số 5, tr.:23

* Không quân Mỹ trong cuộc tập kích 12 ngày đêm cuối năm 1972.

- Không quân chiến lược: 3 biên đội số 43, 72 và 307 với 102 máy bay B-52D và 91 máy bay B-52G ở căn cứ Gu-am và Thái Lan.

- Không quân chiến thuật: 14 biên đội với 990 máy bay chiến thuật các loại trên 6 tàu sân bay và các căn cứ ở Thái Lan và Nam Việt Nam, trong đó có 2 biên đội F-111 (48 chiếc) hiện đại nhất của Mỹ lúc bấy giờ.

- Không quân yểm trợ: 50 máy bay tiếp dầu KC - 135 ở căn cứ Su-bích (Philipin), máy bay chỉ huy và báo động sớm E-2A và C-103E, máy bay trinh sát SR-71, máy bay KNL, máy bay tác chiến điện tử EC-131, EB-66, EA-3A, EA-6B.

Thông tin Phòng không, số 4/1995, tr.:29

* B-52 đánh phá kết hợp với máy bay chiến thuật.

B-52 đánh đêm là chủ yếu. Đội hình B-52 được tăng cường yểm hộ và hộ tống bằng tiêm kích.

Sử dụng máy bay chiến thuật ném bom xen kẽ cùng vào khu vực mục tiêu giữa các đợt B-52 đánh tăng cường nhiều điện tử hệ thống ra-đa cảnh giới... Tăng cường đối phó với lực lượng phòng không và không quân...

Chiến lược chiến dịch phòng không chống tập kích chiến lược đường không của đế quốc Mỹ vào miền Bắc Việt Nam. - H.: Trường sĩ quan Phòng không, 1978, tr.:12-13

* Ngày 9-4, Bộ Tổng Tham mưu ra lệnh cho lực lượng vũ trang trên toàn miền Bắc chuyển vào trạng thái thời chiến... Bộ Tư lệnh Quân chủng Phòng không - Không quân ra lệnh chuyển toàn quân chủng sang trạng thái sẵn sàng chiến đấu.

Lịch sử Sư đoàn Không quân 371.-H.:QĐND, 1997, tr.:152

* Ngày 14-2-1972, Ních-xon phê chuẩn kế hoạch tập kích ồ ạt bằng không quân, đánh thật mạnh, nhằm gây hiệu quả chấn động, ra lệnh cho B-52 tiến công vào cả khu vực Hà Nội, Hải Phòng đồng thời tiếp tục thả thủy lôi phong tỏa cảng Hải Phòng.

Lịch sử nghệ thuật chiến dịch “Điện Biên Phủ trên không” 1972.- H.: QCPK, 1997, tr.: 16

* Mục đích cuộc tập kích chiến lược đường không của Mỹ nhằm:

- Gây sức ép mạnh nhất về chính trị, quân sự và tâm lý buộc chính phủ ta nối lại cuộc đàm phán ở Pa-ri và chấp nhận các điều kiện của Mỹ.

- Phá hủy nặng nề tiềm lực kinh tế, quốc phòng của miền Bắc, trước mắt làm suy giảm đáng kể sự chi viện của miền Bắc cho các chiến trường miền Nam, Lào và Campuchia, gây hậu quả và khó khăn to lớn cho việc xây dựng miền Bắc sau chiến tranh.

Lịch sử Quân chủng Phòng không. Tập 3.- H.: QĐND, 1994, tr.: 182.

* Cuộc tập kích chiến lược B-52 vào Hà Nội - Hải Phòng vào cuối tháng 12-1972 là một hành động cực kỳ hiếu chiến, hiểm độc được chuẩn bị hết sức kỹ càng, mang tính hiện đại cao, diễn ra vào thời gian và không gian có tầm quan trọng chiến lược quyết định trong cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam của Mỹ.

Lịch sử nghệ thuật chiến dịch "Điện Biên Phủ trên không" 1972.-H.:QĐND, 1997, tr.:16

* Từ đầu năm 1966, Bác Hồ và Trung ương Đảng đã căn cứ vào phân tích tình hình mọi mặt mà khẳng định rằng: Địch sẽ cùng B-52 đánh rộng ra miền Bắc, đánh vào Thủ đô Hà Nội, từ đó đã chỉ đạo cho Quân chủng Phòng không - Không quân khẩn trương nghiên cứu, lập và triển khai kế hoạch đánh B-52.

Thông tin Phòng không, số 4-1994, tr.: 13

* Thực hiện Chỉ thị của Chủ tịch Hồ Chí Minh và Bộ Tổng Tham mưu, Quân chủng Phòng không - Không quân đi sâu nghiên cứu tìm hiểu và tích cực chuẩn bị để bắn rơi B-52. Bộ Tham mưu quân chủng xúc tiến biên soạn nhiều bản “Dự thảo cách đánh máy bay B-52”. Tài liệu đánh B-52 đầu tiên được phát hành tháng 1 năm 1969, nhằm phục vụ Bộ đội Tên lửa huấn luyện các kíp chiến đấu.

Lịch sử Quân chủng Phòng không. Tập 3 - H.:QĐND, 1994, tr.:163

* Bộ Tư lệnh Quân chủng đã sớm xác định Bộ đội Tên lửa và không quân là lực lượng chủ yếu đánh B-52, trong đó có Bộ đội Tên lửa là chủ yếu nhất. Pháo và súng máy phòng không chủ yếu đánh máy bay thấp bỏ nhào, trực tiếp bảo vệ các mục tiêu chính trị, kinh tế quan trọng, bảo vệ sân bay và các trận địa tên lửa. Pháo 100 tham gia đánh B-52 trong tầm hỏa lực của mình.

Lực lượng phòng không dân quân tự vệ được giao nhiệm vụ đánh máy bay địch rộng khắp, tổ chức phục kích đón lõng chủ yếu đánh máy bay bay thấp.

Lịch sử Quân chủng Phòng không. Tập 3 - H.:QĐND, 1994, tr.:173

* - Bảo vệ Hà Nội có 3 Trung đoàn Tên lửa Phòng không (lúc cao nhất có 13 Tiểu đoàn hỏa lực), 6 Trung đoàn Pháo phòng không với 34 đại đội, một Trung đoàn Ra-đa với 9 đại đội...

- Lực lượng dân quân tự vệ có 109 khẩu pháo phòng không từ 37 đến 100 mm và hơn 1.300 súng máy phòng không các loại. Riêng ở Hà Nội có 741 khẩu pháo phòng không và súng máy phòng không, hơn 4 vạn súng bộ binh tổ chức

thành 71 trận địa pháo tập trung, 1.122 tổ bắn máy bay và 414 đài quan sát phòng không nhân dân.

Thông tin Phòng không, số 4-1995, tr.:29

* Giành thế chủ động, không để bị bất ngờ, phát hiện địch từ xa. Phát huy sức mạnh tổng hợp đánh địch. Lực lượng chủ yếu đánh B-52 là tên lửa và không quân. Tên lửa là chủ yếu nhất. Đánh thắng ngay tràn đầu đợt đầu, đánh rơi tại chỗ, bắt sống giặc lái.

Phương án đánh B-52 tháng 9 năm 1972 của Quân chủng Phòng không - Không quân.

* Ngày 16-12-1972, Bộ Tổng Tham mưu đã kiểm tra chuyên đề về công tác phòng tránh, sơ tán và công tác tác chiến phòng không với các quân khu, các đơn vị, cơ quan, trường học.

Lịch sử nghệ thuật chiến dịch "Điện Biên Phủ trên không" 1972.-H.:QCPK, 1997, tr.:13

* Chấp hành lệnh sơ tán phòng không của Nhà nước, Hà Nội đã tổ chức sơ tán 50 vạn trong tổng số 60 vạn dân nội thành. Các hệ thống thông báo, báo động, hầm hào phòng không được củng cố và triển khai rộng khắp cả nội, ngoại thành bảo đảm công tác phòng không nhân dân trên quy mô lớn.

Lịch sử Sư đoàn Phòng không Hà Nội (Sư đoàn 361).-H.:QĐND, 1995, tr.:228

* Đến giữa tháng 12 năm 1972 các tỉnh phía Bắc (từ vĩ tuyến 20 trở ra) đã khẩn trương vừa khắc phục hậu quả chiến tranh vừa ra sức làm vụ mùa Đông-Xuân, đã khôi phục các tuyến đường sắt, đường bộ...

Hệ thống còi điện, loa phóng thanh phục vụ cho thông báo báo động phòng không ở Hà Nội - Hải Phòng cũng như các nơi khác được củng cố thông suốt. Hệ thống công sự chiến đấu, hầm hào ẩn nấp được sửa chữa và xây dựng thêm: Hà Nội có 63 vạn hố cá nhân (trung bình một người có 3 hố), 5.600 hầm tập thể, 1130 ki-lô-mét hào giao thông.

Lịch sử nghệ thuật chiến dịch "Điện Biên Phủ trên không" 1972.-H.:QCPK, 1997, tr.:14

* Trước khi xảy ra cuộc tập kích đường không của địch, Hà Nội đã sơ tán được 50 vạn (trong số 65 vạn dân). Hải Phòng sơ tán được gần 21 vạn (trong số 27 vạn). Các thành phố khác như: Nam Định, Thái Nguyên, Hải Dương, Bắc Giang đã sơ tán được gần 90% số dân ra nơi an toàn.

Lịch sử nghệ thuật chiến dịch "Điện Biên Phủ trên không" 1972.-H.:QCPK, 1997, tr.:14

* Vài số liệu về chiến dịch tháng 12-1972

a. Đánh vào dân thường - mục tiêu tàn bạo của đế quốc Mỹ

Theo các số liệu thống kê ban đầu của chúng ta, trong 11 ngày đêm đánh phá (không kể 36 giờ nghỉ Nô-en), hàng chục ngàn tấn bom đạn Mỹ đã ném vào 140 điểm lớn nhỏ, giết hại 4025 và làm thương 3327 dân thường, phá hủy hoàn toàn 5480 và phá hỏng nặng 4917 ngôi nhà. Bom B-52 còn phá hủy 24 trường học, 5 bệnh viện, nhiều rạp hát, chùa chiền và các di tích lịch sử...

444 lần chiếc B-52 (tức là hơn 60% tổng số) và hơn 1000 lần chiếc máy bay chiến thuật đã đánh phá 67 xã ngoại thành và 39 khối phố nội thành Hà Nội, 7 ga xe lửa, 4 cầu, 4 bến phà và đài phát thanh "Tiếng nói Việt Nam". Khu vực Yên Viên bị 5000 quả bom Mỹ đào xới hủy diệt.

Khu phố Khâm Thiên bị bom phá hủy gần 2000 nhà ở, trường học, trạm xá, đền chùa... làm thiệt mạng 287 người dân vô tội, làm bị thương 290 người mà phần lớn là phụ nữ, trẻ em, người già... chưa kể sơ tán, có gia đình bị chết cả 9 người...

Khu tập thể An Dương có hàng trăm nhà bị phá hủy, 117 người dân bị chết và 151 người bị thương...

b. Mạng lưới phòng không nhân dân rộng lớn của chúng ta

Đã đào 63 vạn hầm cá nhân, 569 cây số hầm tập thể và 1130 cây số giao thông hào để phòng tránh bom đạn ở các khu vực dân cư, cơ quan xí nghiệp và dọc hai bên đường giao thông.

Sơ tán hơn 50 vạn người ra khỏi khu vực bị đánh phá, đây là đợt sơ tán triệt để, nhanh chóng và lớn nhất từ trước tới nay ở Thủ đô Hà Nội.

Tổ chức 346 phân đội quân tự vệ với 1428 khẩu pháo và súng máy phòng không các loại (trong đó có 32 khẩu cao xạ 100 mm, 16 khẩu 85 mm và 61 khẩu 37mm) phối hợp với lực lượng phòng không chủ lực đánh trả máy bay địch. Tổ chức 71 trận địa pháo tập trung cùng với hàng trăm đài quan sát phòng không chắc. Ngoài ra lực lượng dân quân tự vệ thủ đô còn được trang bị hơn 4 vạn súng bộ binh để phối hợp với các lực lượng vũ trang khác bảo vệ an ninh mặt đất và tham gia bắt giặc lái Mỹ.

Lực lượng công binh nhân dân đã rà phá hơn 9000 bom các loại, giải tỏa giao thông, ứng cứu các khu vực bị đánh phá... Đã huy động hàng vạn ngày công xây đắp trận địa, làm đường kéo pháo, vận chuyển đạn dược, tải thương, tiếp tế cơm nước cho bộ đội.

Thông tin Phòng không, số 3/1992, tr.: 41-42

* Thực hiện lời dạy của Hồ Chủ tịch và chấp hành chỉ thị của Bộ Tổng Tham mưu, quân chủng đã tổ chức cho một trung đoàn tên lửa đi cơ động phục kích trực tiếp nghiên cứu đánh B-52 tại chiến trường Vĩnh Linh từ tháng 5-1966. Đây là một quyết định hết sức táo bạo và đúng đắn, thể hiện sự sáng suốt và dự báo thiên tài của chiến lược.

Lịch sử nghệ thuật chiến dịch "Điện Biên Phủ trên không" 1972 - H.:QCKQ, 1997, tr.:29

* Trong chiến dịch 12 ngày đêm Mỹ đã huy động tới 193 máy bay B-52 ở Gu-am và U-ta-pao, chiếm 48% lực lượng B-52 toàn nước Mỹ, xuất kích tới 663 lần chiếc, tập trung chủ yếu vào khu vực Hà Nội tới 444 lần chiếc. Máy bay chiến thuật của không quân và hải quân được huy động tới 1000 chiếc ở các căn cứ Thái Lan và 6 tàu sân bay ngoài biển Đông, xuất kích tới 3920 lần chiếc để bảo vệ B-52, đánh sân bay, các trận địa phòng không và mục tiêu nhỏ lẻ. Cũng là lần đầu tiên Mỹ sử dụng cả một liên đội F-111 khoảng 50 chiếc, xuất kích mỗi đêm từ 10 đến 25 lần chiếc, hoạt động xen kẽ giữa các đợt đánh của B-52

Lịch sử Quân chủng Phòng không. Tập 3.- H.: QĐND, 1994, tr.:240

* Trong 10 ngày 11 đêm đánh phá (vì có 36 giờ nghỉ Nô-en):

- Máy bay B-52 đã thực hiện 729 phi vụ (66% nhằm vào Hà Nội), các đêm cao điểm là 18-12: 128 phi vụ gồm 75 chiếc B-52D và 54 chiếc B-52G; 21-12:120 phi vụ gồm 75 chiếc B-52D và 45 chiếc B-52G.

- Không quân chiến thuật thực hiện 2123 phi vụ (có 1082 phi vụ đêm)

- Máy bay KC-135 đã bay trên 1300 phi vụ tiếp dầu cho B-52 và các máy bay chiến thuật như F-4, F-105...

- Không quân Mỹ đã ném gần 100.000 tấn bom xuống 140 mục tiêu lớn nhỏ (riêng B-52 đánh 64 mục tiêu), tức là bằng sức công phá của 5 quả bom nguyên tử ném xuống Hi-rô-xi-ma.

Thông tin Phòng không, số 4-1995, tr.:29

* 19 giờ 40 phút tốp thứ nhất của máy bay B-52 bắt đầu dội bom xuống Hà Nội, mở màn cuộc hành quân “Lai-nơ-béch-cơ II”

Lịch sử nghệ thuật chiến dịch “Điện Biên Phủ trên không” 1972.- H.:QCPK, 1997, tr.:16

* Từ trận ném bom đầu tiên hồi 8 giờ ngày 17-12-1967 đến trận ném bom bằng máy bay B-52 hồi 3 giờ 45 ngày 22-12-1972, đế quốc Mỹ đã 4 lần đánh phá dã man vào Bệnh viện Bạch Mai, một trung tâm y tế của miền Bắc... Hơn

100 quả bom phá, bom bi đã phá sản 20 khoa viện của trung tâm, làm chết 31 và bị thương 31 bệnh nhân và y bác sỹ.

*Những mục tiêu của B-52 Mỹ cách đây 15 năm -
Báo Hà Nội mới, 22-12-1987, tr.:2*

* Trong hai ngày 19 và 20 tháng 12 hàng chục lần chiếc máy bay chiến lược B-52 và máy bay chiến đấu phản lực Mỹ đã ném hàng trăm tấn bom xuống hết các khu phố thuộc thị xã Bắc Giang. Hố bom chồng lên hố bom, không còn một ngôi nhà nào của nhân dân thị xã còn nguyên vẹn, cả thị xã chỉ còn lại những đồng gạch vụn.

Tiếp tục đánh phá dã man Thủ đô Hà Nội, ném bom rải thảm hủy diệt hoàn toàn thị xã Bắc Giang.- Báo QĐND, 27-12-1972, tr.:4

* Trong mỗi trận đánh địch thường xuyên sử dụng hàng chục tốp B-52 cất cánh từ U-ta-pao hoặc En-đen-xon. Mỗi tốp có 3 chiếc bay theo đội hình bậc thang ở độ cao 10-11 ki-lô-mét. Hướng vào của chúng thường là Tây Nam hoặc Đông Nam... Chúng sử dụng máy bay tiêm kích chặn đánh các loại MIG của ta và cho B-52 đánh phá vào ban đêm để hạn chế hoạt động của không quân ta.

Một số trận đánh của không quân trong chiến tranh chống Mỹ. Tập 1.- H.:QĐND, 1996, tr.:154

* Sáng ngày 21-12-1972 hồi 5 giờ 15 phút nhiều người còn đang ngủ hoặc chuẩn bị đi làm thì máy bay B-52 của giặc Mỹ đã ném bom rải thảm xuống làm 135 người chết, 126 người bị thương. Hơn 10 gia đình chết không còn người nào.

Ghi sâu mối thù giặc Mỹ dùng B-52 ném bom hủy diệt khu lao động An Dương.- Báo QĐND, 9-1-1973, tr.:2

* Đêm 26 tháng 12 địch huy động 129 lần chiếc B-52 đánh Hà Nội. Chúng đánh một lúc trên 3 hướng và đánh tập trung một đợt vào nhiều mục tiêu. Đây là trận đánh lớn nhất và là trận then chốt trong cuộc tập kích đường không chiến lược của Mỹ.

*Lịch sử Quân đội nhân dân Việt Nam. Tập 2.
Quyển 2.- H.: QĐND, 1990, tr.:145*

* Đêm mở màn chiến dịch "Lai-nơ-bêch-co" Lầu Năm Góc sử dụng máy bay ở hai căn cứ En-đen-xon và U-ta-pao phối hợp với không quân chiến thuật của tập đoàn 7... trung bình một chiếc B-52 vào miền Bắc có 7 máy bay chiến thuật đi kèm, từ giờ bay, giờ ném bom của các tốp B-52 ở hai căn cứ cách nhau 4000 ki-lô-mét... đều răm rắp theo chương trình vạch sẵn không sai sót.

*Hà Nội tháng Chạp năm 1972. Ký sự -
H.:QĐND, 1982, tr.:65*

* Cuộc tập kích đường không chiến lược tháng 12-1972, Mỹ đã huy động 193 máy bay ném bom chiến lược B-52 với 250 tổ bay, 48 máy bay F-111A (cánh cụp cánh xòe), 999 máy bay chiến đấu chiến thuật, một số máy bay bảo đảm khác (tiếp dầu, gây nhiễu điện tử...) ở các căn cứ không quân tại Gu-am, Thái Lan, Phi-lip-pin, miền Nam Việt Nam và 6 tàu sân bay trên biển Đông. Với lực lượng hùng hậu như vậy, Mỹ chủ quan cho rằng sẽ đè bẹp lực lượng phòng không - không quân của ta gây sức ép tối đa buộc Việt Nam phải chấp nhận một giải pháp kết thúc chiến tranh theo sự xếp đặt của Mỹ...

Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2007, số 6.-tr.86

* Ngày 31-12-1972, đế quốc Mỹ tiếp tục cho nhiều máy bay ném bom đánh phá... Máy bay chiến lược B-52 ném bom rải thảm xuống nhiều địa điểm thuộc huyện Thiệu Hóa (Thanh Hóa) huyện Lệ Thủy (Quảng Bình)...

Tội ác giặc Mỹ.- Báo QĐND, 12-1-1973, tr.:4

* Với tinh thần quyết chiến quyết thắng của ngày toàn quốc kháng chiến của Quân đội nhân dân Việt Nam, rạng sáng ngày 22-12, chỉ trong hơn nửa giờ chiến đấu quân và dân Thủ đô Hà Nội lại lập thêm chiến công xuất sắc bắn rơi 4 máy bay (có 3 máy bay B-52 và 1 F-111). Như vậy từ 15-12 đến nay quân và dân Hà Nội đã bắn rơi 14 máy bay Mỹ trong đó có 11 chiếc B-52 và 1 chiếc F-111, bắt sống nhiều giặc lái Mỹ.

*Điện khen của BTTL gửi quân và dân thủ đô Hà
Nội, Ngày 22-12-1972.- Báo Hà Nội mới, 23-12-1972, tr.:1*

* 4 giờ 30 phút ngày 23-12-1972, 24 lần chiếc máy bay B-52, có 30 máy bay chiến thuật hộ tống vào đánh Hải Phòng... Bằng 18 quả đạn tên lửa, ta bắn rơi 2 chiếc "Pháo đài bay" của địch.

*Hải Phòng - Lịch sử kháng chiến chống đế quốc
Mỹ xâm lược.- H: QĐND, 1989, tr.: 232*

* Phải chăng là một cái đầu dân lành biết ghét xâm lược thì đều là mục tiêu để Hoa Kỳ tấn công bằng pháo đài bay chiến lược.

*Nguyễn Tuân. Hà Nội ta đánh Mỹ giỏi - H.:
Hà Nội, 1983, tr.:151.*

* Ngày 18-2-1972, Tổng thống Mỹ Ních-xơn đã ra lệnh mở chiến dịch tập kích đường không với quy mô lớn chủ yếu bằng máy bay ném bom chiến lược B-52 mang tên "Lai-nơ-béch-cơ 2", mục tiêu đánh phá của địch là Thủ đô Hà

Nội, Hải Phòng và một vài nơi khác mà chúng cho là nơi dự trữ lương thực và đạn dược...

Một số trận đánh của không quân trong chiến tranh chống Mỹ. Tập 1. - H.: QĐND, 1996, tr.:152.

* Trận chiến đầu đêm 26-12 diễn ra trong hơn một giờ đồng hồ. Với sự chuẩn bị tốt về tư tưởng, tổ chức, cách đánh, lực lượng phòng không 3 thứ quân của Hà Nội, Hải Phòng, Thái Nguyên đã đánh một trận tiêu diệt xuất sắc: bắn rơi 18 máy bay các loại, trong đó có 8 chiếc B-52 (5 chiếc rơi tại chỗ), bắt sống nhiều giặc lái.

Lịch sử Quân đội nhân dân Việt Nam. Tập 2. Quyển 2.-H.:QĐND, 1990, tr.:145

* 12 ngày đêm chiến đấu hào hùng, quân đội ta đã cùng toàn dân đánh một trận tiêu diệt xuất sắc: bắn rơi 81 máy bay trong đó có 34 máy bay B-52, 5 máy bay F-111, bắt 43 giặc lái trong đó có 33 giặc lái B-52. Dư luận thế giới gọi đây là trận "Điện Biên phủ trên không".

Lịch sử Quân đội nhân dân Việt Nam. Tập 2. Quyển 2.-H.:QĐND, 1990, tr.:146

* Các lực lượng phòng không không quân của ta đã hạ 81 máy bay hiện đại của Mỹ, trong đó có 34 chiếc B-52 và 5 chiếc F-111 cùng hàng trăm giặc lái bị chết, 43 tên bị bắt trong đó có 33 giặc lái B-52. Bộ đội Tên lửa, lực lượng chủ yếu của chiến dịch đã bắn rơi 30 máy bay B-52 góp phần quyết định đánh thắng cuộc tập kích đường không chiến lược của địch. Lực lượng phòng không dân quân tự vệ góp phần xứng đáng, đã bắn rơi 11 máy bay chiến thuật các loại của Mỹ trong đó có 2 chiếc F-111 (chiếm 13,6% tổng số máy bay địch bị hạ).

Tạp chí "Thông tin Phòng không", Số 4-1995, tr.:30

* Tỷ lệ đánh tiêu diệt của ta trong 11 ngày 12 đêm đối với không quân đế quốc Mỹ nhất là đối với B-52 là một tỷ lệ rất có ý nghĩa. Địch đã không chịu nổi tỷ lệ tiêu diệt này buộc phải kết thúc cuộc tập kích chiến lược, nhận một sự thất bại rõ ràng của một tên đế quốc ngoan cố, đầu sỏ, ỷ vào sức mạnh quân sự, ỷ vào sức mạnh của không quân đặc biệt là B-52 để thương lượng trên thế mạnh.

Chiến lược chiến dịch phòng không chống tập kích chiến lược không quân của đế quốc Mỹ vào miền Bắc Việt Nam.-H.:Trường Sĩ quan Phòng không, 1978, tr.: 65-66

* Trận đánh đêm 20 rạng ngày 21 Bộ đội Tên lửa bảo vệ Hà Nội chỉ bằng 35 quả đạn bắn rơi 7B-52, có 5 chiếc rơi tại chỗ. Tiêu chuẩn nhất là các đợt đánh từ 5 giờ 2 phút đến 5 giờ 11 phút rạng sáng ngày 21, các Tiểu đoàn 57, 77, 79 chỉ trong vòng 9 phút với 6 quả đạn đã bắn rơi 4 chiếc B-52 (3 chiếc rơi tại chỗ), nêu một kỷ lục chưa từng có về hiệu xuất chiến đấu của Bộ đội Tên lửa. Riêng Tiểu đoàn 57, chỉ hai quả đạn cuối cùng trong vòng 2 phút (từ 5 giờ 9 phút đến 5 giờ 11 phút) đã bắn rơi 2 máy bay B-52 (1 chiếc rơi tại chỗ).

*Lịch sử Quân chủng Phòng không. Tập 3.-
H.:QĐND, 1994, tr.:213*

* 20h13' tốp B-52 mang số hiệu 671 đã bị Tiểu đoàn Tên lửa 59, Trung đoàn 261 bắn rơi. 1 chiếc rơi tại chỗ xuống cánh đồng Chuông, xã Phú Lễ, huyện Đông Anh, Hà Nội. Đây là chiếc B-52 đầu tiên bị bắn rơi trong chiến dịch 12 ngày đêm tháng Chạp năm 1972.

Thông tin Phòng không, số 4-1994, tr.:14

* Chiếc "pháo đài bay" thứ hai bị bắn rơi tại chỗ trong đêm đầu tiên của trận Điện Biên Phủ trên không là chiếc B-52D, một trong 21 chiếc B-52 xuất phát vào lúc 2 giờ sáng ngày 19-12-1972 từ sân bay U-ta-pao. Chiến công xuất sắc đó đã thuộc về các chiến sĩ Tiểu đoàn 77, Trung đoàn 257 tên lửa.

*Trần Nhân. Hà Nội Điện Biên Phủ trên không:
Hồi ký.-H.:QĐND, 1992, tr.:58*

* Tên giặc lái B-52 đầu tiên bị ta bắt sống trong chiến dịch 12 ngày đêm tháng Chạp năm 1972 là tên Hăng-ri Sác-ba-râu, Đại úy hoa tiêu B-52D bị bắt ngay đêm 18-12-1972.

Thông tin Phòng không, số 4- 1994

* Đơn vị bắn rơi nhiều B-52 nhất trong 12 ngày đêm là Trung đoàn Tên lửa Thành Loa. Trong 12 ngày đêm tháng Chạp năm 1972 trung đoàn đã bắn rơi 13 chiếc máy bay B-52 trong đó có 8 chiếc rơi tại chỗ.

Chiến sỹ Phòng không, số 176, tháng 12-1987, tr.: 3

* Tiểu đoàn 59, đơn vị bắn rơi chiếc B-52 đầu tiên của trận "Điện Biên Phủ trên không" chính là đơn vị đã bắn những loạt sơn pháo 75 đầu tiên vào cứ điểm Him Lam, mở màn Chiến dịch Điện Biên Phủ.

*Trần Nhân. Hà Nội Điện Biên Phủ trên không:
Hồi ký.-H.:QĐND, 1992, tr.:64*

* Các chiến sĩ Tiểu đoàn 59, Trung đoàn Tên lửa 261, Bộ đội Phòng không Hà Nội đã làm nên một chiến công lịch sử. Hồi 20h30' ngày 18-12-1972,

đã bắn rơi tại chỗ chiếc B-52 đầu tiên của trận "Điện Biên Phủ trên không". Đây cũng là chiếc B-52 đầu tiên bị bắn rơi tại chỗ ở Việt Nam và tất nhiên cũng là lần đầu tiên trên thế giới (Chiếc B-52G mang hiệu số 52122001).

*Trần Nhân. Hà Nội Điện Biên Phủ trên không:
Hồi ký.-H.:QĐND, 1992, tr.:55*

* Bộ đội Tên lửa Phòng không là lực lượng bắn rơi nhiều máy bay B-52 nhất (64 trong tổng số 68 B-52 bị bắn rơi trên miền Bắc), là lực lượng góp phần quyết định nhất vào thắng lợi của Chiến dịch Phòng không bảo vệ Thủ đô Hà Nội, đánh bại cuộc tập kích đường không bằng B-52 của giặc Mỹ tháng 12-1972.

*Chiến dịch nhân dân đánh thắng chiến tranh phá
hoại của đế quốc Mỹ. Tập 2.-H.:QĐND, 1982, tr.:36*

* Chiến công oanh liệt đánh thắng trận tập kích chiến lược của đế quốc Mỹ bằng máy bay B-52 cũng như toàn bộ cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta, là thắng lợi của sự lãnh đạo sáng suốt, của đường lối độc lập, tự chủ, sáng tạo của Đảng ta, của nghệ thuật quân sự Việt Nam, thể hiện khí phách anh hùng, kế thừa và nâng cao truyền thống chiến đấu, tài thao lược của dân tộc ta qua bốn nghìn năm dựng nước và giữ nước.

*Trích Bài nói chuyện của đồng chí Tổng Bí thư
Lê Duẩn khi đến thăm hai Quân chủng Phòng không và
Không quân Nhân Kỷ niệm 10 năm chiến thắng máy bay
chiến lược B-52.-Báo Nhân dân, 17-12-1982, tr.:1*

* Ta thắng Mỹ không phải là chuyện tình cờ may rủi, mà chủ yếu là do ta đã nắm được quy luật của cuộc chiến tranh này, đã biết vận dụng nó một cách sáng tạo vào từng hoàn cảnh cụ thể. Các đồng chí vừa qua đánh thắng B-52 có phải các đồng chí đã nắm được quy luật hoạt động của địch, phán đoán đúng tình hình địch, có phải các đồng chí đã làm chủ được khoa học kỹ thuật, có phải các đồng chí đã nắm được quy luật tư tưởng của cán bộ và chiến sĩ? Nếu không làm tốt tất cả các việc đó thì không thắng được đâu!

...Ta đánh thắng cuộc tập kích của không quân Mỹ vì ta đã sẵn sàng chiến đấu, ta đã có lý luận quân sự.

...Trong từng trận chiến đấu, từng chiến dịch đến toàn bộ chiến lược đều phải dựa vào khoa học quân sự. Khi đánh máy bay chiến lược ta phải dựa vào ý chí của quân đội, đồng thời biết dùng các biện pháp khoa học đúng đắn nên mới thắng.

... Ta dám đánh Mỹ, dám tiến công nó đồng thời lại biết đánh và biết thắng. Kéo nó xuống thang từng bước đi đến kéo tuột nó xuống hoàn toàn. Đó cũng là cái đặc thù của ta. Ta tiến công là chính, ta không phải phòng ngự, ngay cả khi chúng kéo vào đất nước ta bốn năm chục vạn quân. Đó là cách đánh đặc biệt của ta, là một điểm quan trọng trong lý luận quân sự của ta.

... Uy lực của không quân Mỹ lớn lắm, thế mà ta đã hạ được nó xuống. Thắng lợi của ta vang động cả thế giới. Có những nước lớn cũng hết sức ngạc nhiên trước cái thực tế đó. Họ sợ Mỹ chứ không phải không sợ. Nhưng Việt Nam không sợ mà còn thắng nó...

Lược ghi Bài nói của đồng chí Lê Duẩn với cán bộ Quân chủng Phòng không - Không quân ngày 11-1-1973// Về cuộc tập kích đường không chiến lược của Mỹ.- H.: Thư viện Quân đội, tr.:17

* Chiến công của các đồng chí quý lắm, giá trị lắm. Chúng nó muốn ép ta, nhưng các đồng chí đã cho chúng một bài học đích đáng. Bây giờ chính chúng ta lại ép nó.

Trích phát biểu của Thủ tướng Phạm Văn Đồng trong lần về thăm Quân chủng Phòng không - Không quân nhân Ngày thành lập QĐND Việt Nam (22-12-1972). - Lịch sử Quân chủng Phòng không. Tập 3.- H.: QĐND, 1994, tr.:216

* Thắng lợi to lớn có ý nghĩa chiến lược của quân và dân miền Bắc là biểu hiện rực rỡ ý chí và quyết tâm sắt đá "Không có gì quý hơn độc lập tự do" của chủ nghĩa anh hùng cách mạng Việt Nam, của tình nghĩa Bắc Nam ruột thịt, của truyền thống quyết chiến quyết thắng vẻ vang của dân tộc ta dưới sự lãnh đạo vô cùng sáng suốt và đúng đắn của Đảng Lao động Việt Nam quang vinh.

Trích Điện ngày 30-12-1972 của Bộ Chỉ huy các lực lượng vũ trang nhân dân giải phóng miền Nam Việt Nam gửi Bộ Tổng Tư lệnh Quân đội nhân dân Việt Nam. - Báo Nhân dân, 3-1-1973, tr.:1

* Cùng với bao chiến thắng lẫy lừng của tổ tiên ta xưa kia tại Thăng Long lịch sử, trận chiến thắng oanh liệt của quân và dân Thủ đô Hà Nội đối với không quân Mỹ kỳ này ghi thêm trang chói lọi vào lịch sử của Thủ đô anh hùng. Chiến thắng vang lừng của Thủ đô Hà Nội đem đến cho nhân dân miền Nam và đồng bào Sài Gòn-Gia Định chúng tôi,) niềm phấn khởi và tin tưởng dạt dào, cổ vũ

manh mẽ quân và dân miền Nam thừa thắng xông lên, đẩy mạnh tiến công và nổi dậy, giành thắng lợi mới lớn hơn nữa.

Trích Điện mừng ngày 27-12-1972 của Ủy ban Nhân dân Cách mạng, Ủy ban Mặt trận Dân tộc Giải phóng và Ủy ban Liên minh các lực lượng dân tộc, dân chủ và hòa bình Việt Nam thành phố Sài Gòn - Gia Định gửi quân và dân Hà Nội.- Báo Nhân dân, 2-1-1973, tr.:2

* Toàn thể quân và dân miền Bắc đã đánh xuất sắc, và riêng lực lượng phòng không-không quân thì có thể khẳng định là đã đánh rất xuất sắc, khiến cho không quân Mỹ kể cả lực lượng B-52 hết sức "kiêu binh" đang phải cay đắng nhận lấy những thất bại lớn nhất xưa nay; Nhân dân tiến bộ toàn thế giới cũng đang rất mừng cho nhân dân ta, Quân đội nhân dân Việt Nam ta. Tỷ lệ máy bay B-52 Mỹ bị hạ ở Hà Nội và toàn miền Bắc những ngày này rõ ràng lớn gấp hàng chục lần so với tỷ lệ cao nhất mà bọn chỉ huy không quân chiến lược Mỹ đã đề ra cho các giặc lái B-52.

Trích Phát biểu của Đại tướng Võ Nguyên Giáp khi đến thăm Đơn vị Tên lửa X bảo vệ Thủ đô nhân ngày thành lập Quân đội nhân dân.- Báo Nhân dân, 23-12-1972, tr.:3

* 12 ngày đêm chiến đấu và chiến thắng trên bầu trời miền Bắc, nhất là trên bầu trời Thủ đô cuối năm 1972, là một chiến dịch phòng không đạt tới mức tiêu diệt máy bay chiến lược hiện đại của địch cao nhất, oanh liệt nhất, đạt hiệu lực chiến lược lớn nhất trong cuộc chiến đấu bảo vệ miền Bắc cũng như trong sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta. Đây cũng là một chiến dịch đầu tiên trên thế giới tiêu diệt lớn máy bay chiến lược B-52 của đế quốc Mỹ.

Cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước 1954-1975: Những sự kiện quân sự - H: Viện Lịch sử Quân sự, 1988, tr.:270

* Trận đánh đêm 26-12-1972 là một mẫu mực về nghệ thuật tác chiến phòng không trên nền tảng của cuộc chiến tranh nhân dân đất đối với không vững chắc của miền Bắc xã hội chủ nghĩa. Lòng dũng cảm, trí thông minh được kết hợp nhuần nhuyễn với trình độ kỹ thuật điều luyện của các chiến sĩ tên lửa trẻ tuổi là một trong những yếu tố quyết định làm nên chiến thắng.

Trần Nhẫn. Hà Nội Điện Biên Phủ trên không: Hồi ký. - H: QĐND, 1992, tr.:102

* Chiến công bắn rơi máy bay B-52 mang ý nghĩa về chính trị và quân sự sâu sắc, làm cho đế quốc Mỹ thấy rằng: “Siêu pháo đài bay B-52” không phải là pháo đài “bất khả xâm phạm” như chúng đã từng huyênh hoang tuyên bố.

Một số trận đánh của không quân trong chiến tranh chống Mỹ. Tập 1. - H: QĐND, 1996, tr.:170

* Sức mạnh của không quân Mỹ bị giáng một đòn đau chưa từng thấy. Đây không chỉ là một thất bại quân sự nặng nề mà còn là một thất bại chính trị sâu cay, không chỉ ở Việt Nam mà còn là sự mất mặt của họ trên thế giới và trong lòng nước Mỹ.

Văn Tiến Dũng. Bước ngoặt lớn của cuộc kháng chiến chống Mỹ. - H: QĐND, 1989, tr.: 179, 182.

* Thắng lợi oanh liệt đánh bại cuộc tập kích đường không chiến lược của đế quốc Mỹ, đã góp một phần quan trọng trong thắng lợi chung, có tác dụng đè bẹp ý chí “đàm phán trên thế mạnh” của Ních-xơn, buộc đế quốc Mỹ phải xuống thang, trở lại Hội nghị Pa-ri trên thế yếu và cô lập.

Cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước 1954-1975: Những sự kiện quân sự. - H: Viện Lịch sử Quân sự, 1988, tr.:201.

* Nếu như trong nghệ thuật tác chiến phòng ngự, việc phán đoán chính xác hướng tiến công, nhất là hướng tiến công chủ yếu của đối phương, đã là thành công một nửa, thì trong chiến dịch phòng không bảo vệ bầu trời Tổ quốc cũng có ý nghĩa tương tự. Việc xác định đúng đường bay và hướng bay của địch phải được xem như vấn đề cốt lõi của nghệ thuật chiến dịch phòng không, nhất là đối với những yếu địa quan trọng. Bởi vì từ đây mới có biện pháp sử dụng lực lượng hợp lý, mới dàn thế trận hiểm hóc để đánh địch và thắng địch.

Nguyễn Xuân Mậu. Bảo vệ bầu trời: Hồi ký. - H: QĐND, 1982, tr.: 283-284.

* Trong chiến tranh hiện đại, vũ khí kỹ thuật có vị trí rất quan trọng nhưng con người vẫn là nhân tố quyết định. Con người Việt Nam cùng với trang bị vũ khí thích hợp dưới sự lãnh đạo của Đảng là nhân tố quyết định thắng lợi trong cuộc chiến đấu với không quân hiện đại của đế quốc Mỹ.

Lịch sử Không quân nhân dân Việt Nam (1955-1977). - H: QĐND, 1993, tr.: 334

* Gần 20 năm sau chiến dịch phòng không bảo vệ Hà Nội, thế giới lại chứng kiến một tập kích đường không bằng B-52 ở I-rắc trong chiến tranh vùng

Vịnh. Hệ thống phòng không của I-rắc đã không bắn rơi được B-52, đã không chống đỡ được với tập kích đường không chiến lược của Mỹ và đồng minh. Cuộc chiến tranh của Việt Nam chống Mỹ và cuộc chiến tranh của I-rắc chống Mỹ và đồng minh khác nhau rất lớn về đường lối chỉ đạo chiến tranh, ý nghĩa quyết tâm và phương pháp tác chiến nên kết cục của hai cuộc chiến tranh ấy khác nhau. Trong các điều kiện khác nhau ấy về mặt quân sự có một điều khác nhau cụ thể rất quan trọng là Việt Nam đánh thắng B-52 còn I-rắc thì không...

Đại tá Lê Văn Thiêm - nguyên Phó Tham mưu trưởng Quân chủng Phòng không - Không quân. Thông tin Phòng không, số 3-1992, tr.: 26-28.

* Chiến dịch phòng không tháng 12-1972 đánh thắng cuộc tập kích đường không chiến lược của Mỹ vào Hà Nội, Hải Phòng là một biểu tượng rực rỡ về sức mạnh của chủ nghĩa anh hùng cách mạng và trí tuệ sáng tạo Việt Nam thời đại Hồ Chí Minh, lập nên một “Điện Biên Phủ trên không”, một chiến công vẻ vang của lực lượng phòng không - không quân, sức mạnh tổng hợp của chiến tranh nhân dân Việt Nam chống chiến tranh phá hoại của Mỹ. Đó là một chiến dịch có ý nghĩa quan trọng về chính trị, quân sự, ngoại giao, góp phần quyết định thúc đẩy cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của nhân dân Việt Nam đi đến thắng lợi hoàn toàn.

Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2007, số 6.-tr.: 88

*...Thắng lợi liên tiếp của Bộ đội Không quân, tiêu diệt hai máy bay ném bom chiến lược B-52 và đêm 27, 28 tháng 12 năm 1972 đã góp phần vào thắng lợi chung của toàn chiến dịch. Bị thua đau trên mặt trận đối không, ngày 30 tháng 12 năm 1972 chính quyền Mỹ buộc phải tuyên bố ngừng ném bom ở miền Bắc từ vĩ tuyến 20 trở ra. Cuộc tập kích đường không chiến lược quy mô lớn bằng máy bay B-52 của đế quốc Mỹ vào Hà Nội, Hải Phòng bị thất bại hoàn toàn.

Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2007, số 6.- tr.: 96

*... Trong chiến dịch này, đế quốc Mỹ đã huy động một lực lượng máy bay lớn nhất mà thế giới từng biết đến, với 48% số máy bay chiến lược B-52, 31% số máy bay chiến thuật hiện đại, thực hiện hàng ngàn lần xuất kích, ném hàng vạn tấn bom xuống miền Bắc, trong đó có 17.000 tấn bom, đạn xuống Hà Nội, Hải Phòng... với lực lượng như vậy, các nhà quân sự Mỹ cho rằng “Hà Nội sẽ không chịu đựng nổi một Hi-rô-si-ma không có bom nguyên tử” và “Hà Nội sẽ trở lại thời kỳ đồ đá”. Thế nhưng, Hà Nội không những không trở lại thời kỳ

đồ đá mà còn hạ gục thần tượng của “không lực Hoa Kỳ”; bắn rơi 81 máy bay các loại, trong đó có 34 máy bay B-52, 5 máy bay F-111...

Tạp chí Phòng không - Không quân, 2007, số 1.tr.:5

*...Trong chiến dịch “Điện Biên Phủ trên không”, Bộ đội Ra-đa đã làm được việc mà cả thế giới mong đợi đó là bóc trần “lớp áo giáp điện tử” của “siêu pháo đài bay” B-52 buộc nó hiện nguyên hình trên màn hình ra-đa, phát hiện địch từ xa và liên tục bảo đảm những thông tin tình báo trên không cho các đơn vị hỏa lực giành thế chủ động tiêu diệt địch...

Tạp chí Khoa học Quân sự, 2007, số 6.-tr.: 6

* Chiến dịch “Điện Biên Phủ trên không” là một trận quyết chiến chiến lược tiêu biểu trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của quân và dân ta. Chiến thắng “Điện Biên Phủ trên không” không chỉ đánh gục thần tượng “pháo đài bay” B-52, mà còn đập tan mưu đồ chiến lược hủy diệt nước ta bằng không quân chiến lược của Mỹ, buộc Mỹ phải chấp nhận thất bại hoàn toàn, chấm dứt chiến tranh, rút quân về nước. Chiến thắng “Điện Biên Phủ trên không” là biểu tượng của chân lý “Không có gì quý hơn độc lập tự do”, ý chí quyết chiến, quyết thắng của quân và dân ta; là “thắng lợi của một chiến lược quân sự cách mạng đã đạt đến sự hội tụ chín muồi” của Đảng ta...

Tạp chí Quốc phòng toàn dân, 2007, tháng 12.-tr.:72

* Hai mươi năm đã trôi qua âm vang của trận “Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không” như hầy còn mới mẽ, như ngọn lửa không bao giờ tắt. Đó là niềm tự hào, là nguồn động viên cổ vũ lớn lao và mãi mãi soi sáng con đường đi lên của các thế hệ chiến sĩ phòng không. Ý chí quyết chiến quyết thắng của “Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không” là bất diệt.

Trần Nhân. Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không.

Hồi ký. - H: QĐND, 1993, tr.: 122

* Đúng là phút đầu tiên chúng tôi có lúng túng và thú thật cũng có chút hoang mang. Nhiều nhòe nhoẹt cả màn hiện sóng. Các sóng về cố định chìm hết vào nhiễu như một màn sương mù, sáng trắng. Còn các màn hiện sóng của sĩ quan điều khiển các trắc thủ thì cứ y như những ô cửa kính màu xanh cả một loạt, có rất nhiều sọc xanh đậm đan chéo nhau, chuyển động với những tốc độ khác thường, dải nọ xen lẫn giải kia, sọc nọ nhập vào sọc kia rồi lại tách ra. Rồi thì hàng trăm hàng nghìn những chấm sáng lốm đốm như những chùm tín hiệu mục tiêu đang di động một cách chậm chạp. Trong mớ hỗn tạp luôn nhấp nháy như một trận mưa rào, làm sao phân biệt được đâu là nhiễu của F, đâu là nhiễu

của B, đâu là nhiều của EB-66, đâu là nhiều tiêu cực của kim loại mà bọn F-4 tung xuống phủ kín cả một góc trời... Thế rồi dần dần chúng tôi trấn tĩnh lại được, liên hệ với những điều đã học, nhắc nhau thao tác thật chính xác. Cuối cùng, tuy kẻ thù chưa hiện ra thực sự nhưng chúng tôi đã nhìn thấy bóng dáng của chúng phía sau những dải nhiễu. Chỉ cần thế thôi là chúng tôi có thể phóng đạn theo cách đánh đã được tập luyện thành thực.

*Hoàng Văn Khánh. Đánh thắng B-52: Hồi ký.-
H: QĐND, 1993, tr.: 28-29.*

* Cuộc tập kích đường không chiến lược bằng máy bay B-52 của đế quốc Mỹ vào Hà Nội, Hải Phòng và một số nơi trên miền Bắc nước ta đã bị đánh bại. Nhân dân ta cũng như nhân dân thế giới coi đó là “Điện Biên Phủ trên không”. Thắng lợi có ý nghĩa chiến lược đó đã góp phần cùng cả nước buộc đế quốc Mỹ phải trở lại bàn thương lượng, chịu ký kết Hiệp định Pa-ri và rút quân Mỹ ra khỏi miền Nam nước ta. Những kinh nghiệm quý báu của quân và dân ta trong chiến dịch này đã được vận dụng trong nhiệm vụ bảo vệ vùng trời của Tổ quốc ta và đã đóng góp vào kho tàng kinh nghiệm tác chiến phòng không cho bạn bè thế giới.

*Thiếu tướng Lê Huy Vinh - nguyên Phó Tư lệnh
Quân chủng Phòng không.- Thông tin Phòng không,
tháng 12-1987, tr.:14*

* Đã 20 năm, gần một phần tư thế kỷ trôi qua, đến nay trận "Điện Biên Phủ trên không" đánh thắng máy bay B-52 trên bầu trời Hà Nội vào những ngày cuối tháng 12 năm 1972, vẫn còn đang sống động trong ký ức của nhân dân, của quân đội ta nói chung và quân chủng Phòng không, đặc biệt là Bộ đội Tên lửa nói riêng. Biết bao nhiêu kỷ niệm và ký ức của thời vẻ vang ấy không thể nào quên, dù cho năm tháng cứ trôi đi, lịch sử được viết thêm những trang mới. Nhưng có thể khẳng định rằng, đến hôm nay thế giới vẫn còn không ít những người ngỡ ngàng, chưa hiểu nổi: "Vì sao Việt Nam lại chiến thắng đế quốc Mỹ? Vì sao tên lửa "SAM-2" lại bắn rơi được máy bay B-52?".

Là một thành viên của lớp cán bộ, chiến sĩ tên lửa trực tiếp chiến đấu trong những ngày lịch sử sôi động ấy, đối với tôi đây là một niềm vinh dự, niềm tự hào được góp sức mình làm nên chiến thắng oanh liệt của dân tộc, đồng thời đây cũng là những kinh nghiệm, những bài học thực tiễn không thể nào quên. ...

*Thiếu tướng Nguyễn Văn Phiệt. Anh hùng LLVT.-
Thông tin Phòng không.- Số 3-1992, tr.:33*

* 12 ngày đêm đánh thắng cuộc tập kích đường không chiến lược của Mỹ bằng máy bay B-52 là một trận "Điện Biên Phủ trên không" ghi lại những trang sử chói lọi, đánh dấu sự trưởng thành vượt bậc của các lực lượng phòng không và quân đội ta, đồng thời những kinh nghiệm rút ra từ thực tế diễn biến trận đụng đầu lịch sử cũng làm phong phú thêm kho tàng lý luận về nghệ thuật chỉ huy, chỉ đạo chiến dịch của Bộ đội Phòng không Việt Nam.

Đại tá, PGS Ngô Thế Nùng.-Thông tin Phòng không, tháng 12-1987, tr.:26

* Chiến dịch đánh bại cuộc tập kích đường không chiến lược bằng B-52 của đế quốc Mỹ vào Hà Nội, Hải Phòng cuối năm 1972 là đỉnh cao của nghệ thuật tác chiến phòng không Việt Nam trong chiến tranh nhân dân "đất trời không" chống cuộc chiến tranh phá hoại bằng không quân của đế quốc Mỹ trên miền Bắc nước ta kéo dài từ năm 1964 đến năm 1972. Một trong nhiều yếu tố quan trọng góp phần vào thắng lợi của chiến dịch này là kết quả của công tác nghiên cứu khoa học và kỹ thuật quân sự, nó được tích lũy, đúc kết bằng những kinh nghiệm chiến đấu hết sức quý báu của lực lượng phòng không ba thứ quân mà nòng cốt là lực lượng phòng không - không quân trong 8 năm chống chiến tranh phá hoại. ..

Đại tá Chu Thái:- Tạp chí Phòng không, tháng 12-1990, tr.:7

* Trong chiến dịch 12 ngày đêm chống tập kích đường không chiến lược chủ yếu bằng B-52 của đế quốc Mỹ vào Hà Nội, Hải Phòng hạ tuần tháng 12-1972, Bộ đội Tên lửa đã góp phần quyết định vào việc đánh bại không lực Hoa Kỳ, tạo nên một "Điện Biên Phủ trên không," chấn động thế giới, buộc địch phải ký kết Hiệp định Pa-ri, lập lại hoà bình ở Việt Nam. Trong trận chiến đấu gay go, quyết liệt và phức tạp này, công tác bảo đảm kỹ thuật đã hoàn thành tốt nhiệm vụ của mình. Trong đó, việc sản xuất và tiếp đạn tên lửa cho các đơn vị phòng không Hà Nội, Hải Phòng chiến đấu và chiến thắng là công tác nặng nề và phức tạp nhất, đã được tổ chức bảo đảm khá thành công.

Đại tá - Kỹ sư Nguyễn Xuân Thiều.- Thông tin Phòng không, tháng 12-1987, tr.:31

* Chỉ trong vòng 5 phút, bằng 2 quả đạn, 2 lần đánh, Tiểu đoàn 57, Trung đoàn 261 đã bắn rơi 5 máy bay B-52, trong đó có một chiếc rơi tại chỗ ở Núi Đồi. Đây là trận đánh điển hình của một tiểu đoàn tên lửa phòng không đánh máy bay B-52 đạt hiệu suất chiến đấu cao, tiết kiệm đạn. Thành công của phương pháp bắn phát một (Một quả đạn bắn rơi một máy bay B-52) của Tiểu đoàn 57 có ý

nghĩa thực tế quan trọng. Khi công tác vận chuyển, bảo đảm đạn từ tiểu đoàn kỹ thuật cho các trận địa hỏa lực gặp nhiều khó khăn, nó đem lại niềm tin cho cán bộ chiến sĩ trong tiểu đoàn, cũng như các đơn vị khác, củng cố thêm quyết tâm đánh địch, bảo vệ Thủ đô.

*Vũ Hữu Từ.- Thông tin Phòng không.- Số 4.- 1994,
tr.: 45*

* Trong chiến tranh, chúng ta đã đánh thắng không quân của đế quốc Mỹ không phải chỉ nhờ có trang bị kỹ thuật hiện đại của bạn viện trợ, mà vấn đề quyết định là đã có nghệ thuật tác chiến phù hợp, sáng tạo gắn quyền với việc sử dụng trang bị phương tiện ở trình độ thành thạo kỹ năng, kỹ xảo để cuối cùng là bắn trúng, bắn rơi nhiều máy bay, đánh bại cuộc tập kích đường không chiến lược chủ yếu bằng B-52 của địch vào Hà Nội, Hải Phòng, bảo vệ thành công miền Bắc XHCN.

*Vũ Lai Trường.-Thông tin Phòng không, tháng
12-1987, tr.:21*

* Như vậy là ngay trong trận đầu tiên, đêm đầu tiên của chiến dịch phòng không, Bộ đội Ra-đa đã không để Tổ quốc bị bất ngờ trước chiến dịch tập kích đường không chiến lược bằng B-52 của đế quốc Mỹ vào Hà Nội, Hải Phòng, chủ động phát hiện triệu chứng tập kích đường không chiến lược của địch, phát hiện và xác định B-52 từ xa. Những tình báo ấy đã đảm bảo cho Bộ Tư lệnh quân chủng nắm chắc địch, hạ quyết tâm sử dụng lực lượng chính xác và bảo đảm cho các lực lượng phòng không 3 thứ quân chuyển cấp chiến đấu sớm từ 30 đến 40 phút. Ngay trong ngày đầu Bộ đội Phòng không - Không quân đã bắn rơi 8 máy bay địch, trong đó có 2 chiếc rơi tại chỗ ở khu vực Hà Nội, bắt sống giặc lái.

Lịch sử truyền thông bảo đảm cho các lực lượng Phòng không - Không quân đánh thắng trận đầu của Bộ đội Ra-đa được ghi thêm một trang mới rất vẻ vang.

... Chiến công xuất sắc của Bộ đội Ra-đa trong đêm 18 tháng 12 và trong chiến dịch phòng không này, đã đánh dấu một bước phát triển lớn trong nghệ thuật bảo đảm ra-đa cho tác chiến phòng không Việt Nam.

*Nghiêm Đình Tích. - Nguyên Đại trưởng Đại đội
Ra-đa 45 - Trung đoàn 291.- Thông tin Phòng không.-
Số 3-1992, tr.:14*

* Chiến thắng B-52 đã đi vào lịch sử như một bước ngoặt quyết định chấm dứt chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ ở miền Bắc Việt Nam.

Phân tích thắng lợi, trong đó có sự đóng góp xứng đáng của ngành kỹ thuật, là phải thấy nguyên nhân mà tập thể đội ngũ kỹ thuật tên lửa cùng đồng đảo cán bộ chiến sĩ tên lửa, dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp, đã phát huy được vai trò của mình. Chiến đấu hiện đại phải có vũ khí hiện đại. Chúng ta không nên phủ nhận một điều là bản thân bộ khí tài tên lửa dùng để chiến đấu khá hoàn hảo mà tính năng kỹ chiến thuật của nó đủ để tiêu diệt B-52. Song yếu tố con người vẫn là quyết định.

...Có thể nói chiến thắng B-52 về mặt kỹ thuật tên lửa là kết quả của một công trình tập thể to lớn và tổng hợp từ nhiều năm trước. Không có kết quả bảo đảm kỹ thuật tên lửa từ 7-1965, khi tên lửa mới ra đời ở các chiến trường khác nhau với các đối tượng chiến đấu khác nhau thì không thể có kết quả bảo đảm kỹ thuật cho chiến thắng B-52 tháng 12-1972.

Đến đây chúng ta không thể nào không nhắc tới một lần nữa đội ngũ kỹ thuật tên lửa được tổ chức chặt chẽ, có tinh thần trách nhiệm đến cùng với chức trách được giao, đã thường xuyên sâu sát đơn vị chiến đấu, làm việc một cách âm thầm, lặng lẽ không hề mảy may đòi hỏi để đảm bảo cho tên lửa chiến đấu thắng lợi.

*Đại tá - Kỹ sư Đỗ Đức Dục - Nguyên Chủ nhiệm
Kỹ thuật Tên lửa Quân chủng Phòng không - Thông tin
Phòng không. - Số 3 - 1992, tr.: 24-25.*

* Sao lâu nay sách báo ít nói đến những đơn vị lắp ráp đạn tên lửa. Họ đã lập bao chiến công thầm lặng mà trong 12 ngày đêm tháng 12-1972, Tiểu đoàn Kỹ thuật của Trung đoàn Thành Loa từ 3 dây chuyền được tăng lên 6 dây chuyền sản xuất, đã lắp ráp trên 100 quả đạn "Quyết tâm và nghĩa tình" với chất lượng "Đạn đã ra đi là chiến thắng, đã phóng lên là trúng đích"...Họ đã góp phần rất xứng đáng vào chiến công lịch sử.

*Trích ý kiến của đồng chí Dương Đình Thảo -
Nguyên Chính ủy Trung đoàn Tên lửa Thành Loa - đơn vị
bắn rơi nhiều máy bay nhất trong 12 ngày đêm chiến đấu:
13 máy bay B-52 trong đó có 8 chiếc rơi tại chỗ. Báo
Chiến sĩ Phòng không, Số 176, tháng 12 năm 1987, tr.:5.*

- Giờ đây nhớ lại những giờ phút sôi động của 12 ngày đêm chống cuộc tập kích đường không chiến lược của Mỹ cuối tháng 12-1972, phân đội 47 vinh dự tự hào đã góp phần nhỏ bé vào chiến công chung, song ấn tượng sâu sắc hơn cả là những kinh nghiệm đã thu lượm được trong thực tế chiến đấu quyết liệt với quân thù. Với quyết tâm cao và ý chí quyết đánh, quyết thắng, lòng tin tưởng lẫn

nhau, tin tưởng ở vũ khí, khí tài, làm đúng qui trình, quy tắc, sử dụng vũ khí khí tài, kết hợp chặt chẽ với vận dụng linh hoạt, sáng tạo nghệ thuật tác chiến phòng không, đó chính là những yếu tố rất quan trọng để phân đội hỏa lực tên lửa phòng không hoàn thành nhiệm vụ mà chiến dịch giao cho.

Bài học sâu sắc nhất đối với tôi là quyết đánh và quyết thắng! Đáng ghi nhớ nhất đối với chúng tôi là đêm 20 rạng ngày 21- 12 chúng tôi đánh 3 trận với 6 quả đạn, bắn rơi tại chỗ 2 B-52...

*Trích Ý kiến của đồng chí Đinh Thế Văn - Nguyên
Tiểu đoàn trưởng Tiểu đoàn Tên lửa 77 anh hùng - Báo
Chiến sĩ Phòng không, Số 176, tháng 12-1987, tr.: 5*

- Bộ khí tài của Tiểu đoàn 57 vừa trải qua trận lựu 1971 nên ọc ạch hay hỏng. Chúng tôi đã được bổ sung bộ khí tài mới. Nhưng ai cũng muốn "để dành" nên toàn đại đội lao vào sửa chữa ngày đêm, cố khôi phục bộ khí tài cũ. Chúng tôi vừa đánh vừa sửa và chính bộ khí tài cũ ấy đã điều khiển đường đạn bắn rơi 4 chiếc B-52, trong đó có 2 chiếc rơi tại chỗ.

*Trích Ý kiến của đồng chí Nguyễn Văn Hoàng -
Nguyên Đại đội trưởng Đại đội 1 Tiểu đoàn 57 anh hùng -
Báo Chiến sĩ Phòng không, số 176, tháng 12 - 1987, tr.: 5.*

II. “HÀ NỘI - ĐIỆN BIÊN PHỦ TRÊN KHÔNG” QUA DƯ LUẬN THẾ GIỚI

*** Thủ tướng Cu Ba Phi-đen Ca-xtơ-rô**

Chúng ta tiến hành các mặt xây dựng kinh tế trong hoàn cảnh sát nách một kẻ thù lớn mạnh, một kẻ thù tàn ác và thâm độc mà những việc làm của chúng đã thể hiện rất rõ trong cuộc sống hàng ngày, đặc biệt là những cuộc ném bom tàn bạo, dã man và độc ác của chúng chống lại nhân dân Việt Nam. Những cuộc ném bom này đã bị dư luận thế giới lên án và phản đối quyết liệt. Do đó chúng ta không được coi thường tính chất nguy hiểm của đế quốc Mỹ, sự dè hèn và liều lĩnh của chúng. Trong khi các cuộc thương lượng hòa bình đang tiếp diễn, chúng dám hiên ngang trút bom xuống các thành phố, đặc biệt là Thủ đô nước Việt Nam dân chủ cộng hòa trước sự kinh ngạc của thế giới, coi đó là biện pháp của sức mạnh và bạo lực.

Hiện nay, thế giới đang xúc động trước tai nạn động đất vừa xảy ra ở Ni-ca-ra-goa nhưng chúng ta còn đang được chứng kiến sự khủng khiếp còn lớn

hơn, sự thiệt hại về người còn lớn hơn và sự tàn phá còn lớn hơn mà bom đế quốc Mỹ gây nên một cách có hệ thống chống lại nhân dân Việt Nam. Điều này chỉ cho chúng ta thấy rõ chúng ta đang đứng trước một kẻ thù như thế nào và chính nó đang mưu toan dùng bạo lực như thế nào hòng đè bẹp chúng ta...

Báo nhân dân, ngày 6-1-1973, tr.: 4

*** Tuyên bố của đồng chí L.L. Brê-giơ-nhep** (ngày 21-12 tại cung Đại hội Điện Crem-li ở Mát-xcơ-va khi khai mạc cuộc họp trọng thể của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Xô-viết tối cao Liên Xô và Xô-viết tối cao nước Cộng hòa Liên bang Nga Kỷ niệm lần thứ 50 ngày thành lập Liên bang Cộng hòa XHCN Xô-viết).

Hôm nay ở đây không thể không đặc biệt nói tới quan hệ của chúng ta đối với nước XHCN anh em mà tên gọi đối với toàn thế giới đã trở thành tượng trưng cho tinh thần đấu tranh anh dũng chống xâm lược. Tôi muốn nói tới nước Việt Nam dân chủ cộng hòa. Oa-sinh-ton gọi cuộc chiến tranh Việt Nam là cuộc chiến tranh lâu dài nhất. Điều đó đúng, nhưng cần nói thêm rằng đó là cuộc chiến tranh bản thủ nhất từ trước tới nay trong lịch sử nước Mỹ. Hiện nay, toàn thế giới lại được chứng kiến những tội ác mới của đế quốc Mỹ ở Việt Nam. Mỹ cố tình trì hoãn việc ký kết hiệp định về chấm dứt chiến tranh bằng cách thi thố mọi thủ đoạn xấu xa. Nhưng không phải chỉ có thế, mấy hôm nay chúng ném bom liên tục các thành phố, rải mìn các cảng của Việt Nam dân chủ cộng hòa. Chính phủ Mỹ phải chịu trách nhiệm nặng nề về những hành động dã man đó, về việc máu của nhân dân Việt Nam còn tiếp tục đổ. Liên Xô cũng như các nước yêu chuộng hòa bình, tất cả các dân tộc trên thế giới kiên quyết căm phẫn và lên án những hành động xâm lược đó. Mọi người đều thấy rõ rằng cuộc phiêu lưu quân sự của Mỹ ở Việt Nam đã thất bại. Và không một hành động tội ác nào có thể bẻ gãy được ý chí của nhân dân Việt Nam anh hùng, có thể lay chuyển nổi quyết tâm của bạn bè của Việt Nam ủng hộ và giúp đỡ bằng mọi cách cho nhân dân Việt Nam trong cuộc đấu tranh giải phóng chính nghĩa của họ.

Báo Nhân dân, ngày 23-12-1972, tr.:4

*** Tuyên bố của Bộ Ngoại giao nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa**

Ngày 18 và 19-12-1972, Mỹ đã huy động nhiều máy bay ném bom bắn phá ở ạt Hà Nội, Hải Phòng và nhiều nơi khác của nước Việt Nam dân chủ cộng hòa. Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ Le-đơ công khai tuyên bố bãi bỏ sự “hạn chế” ngừng ném bom miền Bắc Việt Nam từ vĩ tuyến 20 trở lên và giờ hành động đánh phá bằng không quân “tại các nơi ở Bắc Việt”. Đây là bước cực kỳ nghiêm trọng của đế quốc Mỹ nhằm kéo dài với tăng cường chiến tranh xâm lược Việt

Nam, là chướng ngại mới do chính phủ Mỹ gây ra nhằm cản trở việc giải quyết hòa bình vấn đề Việt Nam. Hành động xâm lược đó của Mỹ không những là tội ác dã man đối với nhân dân Việt Nam, mà cũng là thách thức đối với nhân dân Mỹ và nhân dân toàn thế giới thiết tha mau chóng thực hiện hòa bình ở Việt Nam. Chính phủ và nhân dân Trung Quốc vô cùng căm phẫn và cực lực lên án hành động đó...

Chính phủ và nhân dân Trung Quốc kiên quyết ủng hộ lập trường nghiêm chỉnh nêu trong bản tuyên bố ngày 19-12 của Bộ Ngoại giao nước Việt Nam dân chủ cộng hòa. Chính phủ Mỹ phải chấm dứt cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam, chấm dứt ném bom, đánh phá, thả mìn, phong tỏa và mọi hành động chiến tranh đối với nước Việt Nam dân chủ cộng hòa, nhanh chóng ký kết hiệp định “chấm dứt chiến tranh, lập lại hòa bình ở Việt Nam”. Nếu chính phủ Mỹ bất chấp nguyện vọng hòa bình của nhân dân Việt Nam, thì nhân dân Trung Quốc sẽ trước sau như một, kiên quyết thi hành nghĩa vụ quốc tế của mình, dốc sức ủng hộ cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước của nhân dân Việt Nam cho đến thắng lợi hoàn toàn.

Báo Nhân dân, ngày 21-12-1972, tr.:4

*** Hoàng thân Xu-pha-nu-vông, Chủ tịch mặt trận Lào yêu nước**

Chỉ trong vòng 10 ngày, quân và dân Việt Nam anh hùng, nhất là ở Thủ đô Hà Nội và cảng Hải Phòng đã lập nên những chiến công vô cùng vang dội, bắn rơi 76 máy bay trong đó có 33 máy bay B-52 và 5 chiếc phản lực F-111, những con chủ bài số 1 của lực lượng không quân Mỹ, tiêu diệt và bắt sống hàng trăm giặc lái... Đây là sự trừng phạt rất đích đáng đối với Ních-xơn.

Báo Cứu quốc, ngày 14-12-1973, tr.:9

*** Tuyên bố của người phát ngôn Ủy ban Trung ương Mặt trận Lào yêu nước (ngày 22-12)**

Hành động leo thang chiến tranh mới cực kỳ nguy hiểm của tập đoàn cầm quyền Ních-xơn, cũng như việc họ kiếm cớ để lẩn tránh việc ký kết hiệp định chấm dứt chiến tranh và lập lại hòa bình ở Việt Nam, mà họ đã thỏa thuận với Việt Nam dân chủ cộng hòa từ ngày 20-10-1972 là những hành động được tính toán trước của Mỹ, nhằm mục đích kéo dài chiến tranh, thực hiện kế hoạch “Việt Nam hóa chiến tranh” và buộc nhân dân Việt Nam phải chấp nhận những điều kiện phi lý của chúng.

Với lòng căm thù cao độ, Mặt trận Lào yêu nước và nhân dân Lào cực lực tố cáo và lên án bước phiêu lưu quân sự mới của chính quyền Ních-xơn đối với

nước Việt Nam dân chủ cộng hòa, chúng tôi hoàn toàn ủng hộ bản tuyên bố ngày 19-12-1972 của Bộ Ngoại giao nước Việt Nam dân chủ cộng hòa, kiên quyết đòi chính quyền Ních-xơn phải chấm dứt chiến tranh xâm lược Việt Nam, chấm dứt kế hoạch “Việt Nam hóa chiến tranh”, chấm dứt việc ném bom bắn phá dã man, hủy bỏ việc thả mìn phong tỏa các bến cảng và mọi hoạt động chiến tranh khác chống nước Việt Nam dân chủ cộng hòa, đòi chính quyền Ních-xơn phải ký ngay hiệp định chấm dứt chiến tranh lập lại hòa bình ở Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 25-12-1972, tr.:3

*** Tuyên bố của Bộ Ngoại giao An-ba-ni**

Nhân dân và Chính phủ nước Cộng hòa nhân dân An-ba-ni phản nộ lên án và đòi Mỹ phải chấm dứt ngay bước leo thang xâm lược của chúng, rút các lực lượng Mỹ khỏi miền Nam Việt Nam. Chính phủ và nhân dân An-ba-ni khẳng định một lần nữa sự ủng hộ bất di bất dịch đối với cuộc đấu tranh chính nghĩa của nhân dân Việt Nam anh hùng và tin tưởng sắt đá rằng nhân dân Việt Nam đoàn kết chiến đấu với nhân dân Lào và nhân dân Cam-pu-chia, được sự ủng hộ và giúp đỡ của tất cả các nước, các dân tộc yêu chuộng tự do trên thế giới, nhất định sẽ chiến thắng bọn đế quốc Mỹ xâm lược và tay sai.

Báo Nhân dân, ngày 04-01-1973, tr.:3

*** Tuyên bố của đồng chí E-riích Hô-nếch-cơ, Bí thư thứ nhất Ban chấp hành Trung ương Đảng Xã hội thống nhất Đức**

Dĩ nhiên là chúng ta thấy rõ bộ mặt của chủ nghĩa đế quốc là thế nào. Cuộc khủng bố bằng bom đạn rất dã man của Mỹ chống lại nhân dân Việt Nam anh hùng đang chiến đấu cho tự do và độc lập của mình trong những ngày này đang gây nên một sự căm thù trên toàn thế giới. Ai cũng thấy rõ rằng bản chất xâm lược của chủ nghĩa đế quốc là không bao giờ thay đổi. Hôm nay, tại cuộc mít tinh trọng thể này, một lần nữa chúng ta bảo đảm với nhân dân Việt Nam rằng, chúng ta đứng về phía nhân dân Việt Nam với tình đoàn kết chiến đấu. Chúng ta đòi: chấm dứt ngay cuộc xâm lược của đế quốc Mỹ! Hòa bình cho Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 13-1-1973, tr.:4

*** Đồng chí Van-te Un-brich, Chủ tịch Hội đồng Nhà nước Cộng hòa dân chủ Đức**

Chúng ta không quên rằng các dân tộc trên thế giới đang còn phải tiếp tục cuộc đấu tranh gian khổ và hy sinh chống sự xâm lược của bọn đế quốc, giành

độc lập dân tộc và giải phóng xã hội. Chúng ta đồng tình và triệt để ủng hộ các dân tộc đó.

Chúng ta bày tỏ tình đoàn kết anh em trước hết với nhân dân Việt Nam anh hùng trong cuộc đấu tranh chống chiến dịch hủy diệt tàn bạo vừa qua của đế quốc Mỹ.

Chính phủ và nhân dân Cộng hòa dân chủ Đức kịch liệt lên án những hành động tội ác của đế quốc Mỹ, phải chấm dứt ngay cuộc xâm lược chống Việt Nam dân chủ cộng hòa, ký ngay và thực hiện hiệp định đã thảo ra tháng 10-1992.

Báo Nhân dân, ngày 10-1-1973, tr.:4

*** Chủ tịch nước cộng hòa XHCN Tiệp Khắc L. X vô-bô-đa**

Chúng ta kiên quyết lên án những hành động dã man của đế quốc Mỹ gây ra đối với nhân dân Việt Nam và hoàn toàn ủng hộ những đề nghị hòa bình của nước Việt Nam dân chủ cộng hòa.

Báo Nhân dân, ngày 4-1-1973, tr.:4

*** Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng Bun-ga-ri S. Tô-đô-rốp**

Nhân dân Bun-ga-ri cực lực lên án Mỹ tiếp tục cho máy bay ném bom, đánh phá khắp lãnh thổ nước Việt Nam dân chủ cộng hòa đúng vào lúc dư luận toàn thế giới đang đòi Mỹ phải chấm dứt chiến tranh xâm lược, ký ngay hiệp định lập lại hòa bình ở Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 23-12-1972, tr.:4

*** Đồng chí N. Xê-au-xê-xcu Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Ru-ma-ni, Chủ tịch Hội đồng Nhà nước nước Cộng hòa XHCN Ru-ma-ni**

Chúng tôi bày tỏ tình đoàn kết của mình và giành sự ủng hộ quốc tế về mọi mặt cho nhân dân Việt Nam trong cuộc đấu tranh chính nghĩa bảo vệ tự do dân tộc chủ quyền. Chúng tôi kiên quyết lên án Mỹ ném bom trở lại lãnh thổ nước Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 26-12-1972, tr.:4

*** Tuyên bố của Bộ Ngoại giao nước Cộng hòa nhân dân Mông Cổ**

Chính phủ và nhân dân nước Cộng hòa nhân dân Mông Cổ căm phẫn lên án hành động tăng cường leo thang chiến tranh của đế quốc Mỹ chống nước Việt Nam dân chủ cộng hòa, kiên quyết đòi chính phủ Mỹ phải chấm dứt ngay việc ném bom dã man lãnh thổ nước Việt Nam dân chủ cộng hòa, phải chấm dứt việc

can thiệp vào công việc nội bộ của nhân dân các nước, phải ký ngay không trì hoãn hiệp định chấm dứt chiến tranh lập lại hòa bình ở Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 26-1-1972, tr.:3

*** Đồng chí Gớt Hôn, Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Mỹ**

Kết quả việc Mỹ ném bom trở lại miền Bắc Việt Nam là uy tín của Mỹ trên thế giới tụt xuống mức thấp chưa từng có.

Phản ứng trên khắp thế giới chống lại việc ném bom sẽ càng thêm gay gắt.

Chính phủ Ních-xơn nhiệm kỳ tới sẽ là một chính phủ phản động, phân biệt chủng tộc chưa từng thấy.

Báo Nhân dân, ngày 28-12-1972, tr.:3

*** Tuyên bố của Chủ tịch Đảng Cộng sản Thụy Điển C.H. Hơ-man-sơn**

Mỹ ném bom trở lại toàn lãnh thổ nước Việt Nam dân chủ cộng hòa điều đó chứng tỏ là những lời nói của Ních-xơn trong thời gian tranh cử chỉ là lừa dối. Hiện nay, Mỹ dốc toàn lực để tiếp tục cuộc chiến tranh đầy tội ác.

Mỹ không có quyền ở Việt Nam. Các lực lượng của Mỹ không có quyền ném bom vào nhân dân Việt Nam và lãnh thổ nước Việt Nam. Ních-xơn không có quyền ra lệnh cho các lực lượng chiến đấu của Mỹ ném bom Hà Nội, Hải Phòng. Mỹ đang tiếp tục cuộc chiến tranh hủy diệt ở Việt Nam.

Chúng tôi lên án những hành động xâm lược mới của Mỹ, lên án cuộc chiến tranh hủy diệt của Mỹ đối với nhân dân Việt Nam. Mỹ phải chấm dứt ngay ném bom và phải ký ngay hiệp định hòa bình. Chính phủ Thụy Điển phải bày tỏ sự đoàn kết của nhân dân Thụy Điển đối với cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam bằng cách thừa nhận ngay chính phủ cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 01-1-1973, tr.:3

*** Đồng chí Rô-lăng Lô-roa, Ủy viên Bộ Chính trị Trung ương Đảng Cộng sản Pháp**

Toàn thể Đảng viên đảng cộng sản và các tầng lớp nhân dân Pháp hết sức căm phẫn trước thái độ xảo quyệt, lật lọng và những hành động leo thang chiến tranh rất dã man của chính quyền Ních-xơn ở Việt Nam, đồng thời hết sức khâm phục cuộc chiến đấu dũng cảm của nhân dân Việt Nam anh hùng chống đế quốc Mỹ xâm lược, đặc biệt là những ngày gần đây đã giáng trả không quân Mỹ những đòn trừng trị đích đáng trên bầu trời miền Bắc. Đảng Cộng sản và nhân dân Pháp hoàn toàn nhất trí với đường lối đúng đắn của Đảng và Chính phủ Việt

Nam và sẽ làm hết sức mình cùng với các tổ chức dân chủ, hòa bình ở Pháp tăng cường hơn nữa sự ủng hộ và giúp đỡ nhân dân Việt Nam về mọi mặt tinh thần và vật chất, trước mắt đòi hỏi chính quyền Ních-xon phải thật sự chấm dứt chiến tranh xâm lược, chấm dứt các cuộc ném bom của Mỹ trên hai miền Nam, Bắc Việt Nam, thương lượng nghiêm chỉnh tại Hội nghị Pa-ri về Việt Nam, ký kết ngay và tôn trọng bản hiệp định đã thỏa thuận với Chính phủ Việt Nam dân chủ cộng hòa ngày 20-10-1972.

Báo Nhân dân, ngày 27-12-1972, tr.:2

*** Thủ tướng Nam Tư D. Bi-giê-đích**

Những trận ném bom này của Mỹ là một cố gắng không thể dung thứ được của một nước lớn dùng một cách ồ ạt sức mạnh quân sự tàn bạo nhất nhằm đề ra những điều kiện thương lượng và giải pháp không thể chấp nhận được đối với Bắc Việt Nam. Nam Tư đồng tình với các đòi hỏi của lực lượng yêu chuộng hòa bình trên thế giới đòi chấm dứt ngay và không điều kiện việc ném bom.

Báo Nhân dân, ngày 27-12-1972, tr.:3

*** Chủ tịch Quốc hội Liên bang Tiệp Khắc A. In-đra**

Đảng Cộng sản, Chính phủ và nhân dân Tiệp Khắc kịch liệt lên án Mỹ leo thang trong các hoạt động quân sự chống nước Việt Nam dân chủ cộng hòa... Việc tăng cường ném bom trở lại chỉ có thể coi là một mưu đồ dùng sức mạnh buộc nhân dân Việt Nam phải chấp nhận các điều kiện của Mỹ về ngừng bắn ở Việt Nam... Nhân dân Tiệp Khắc hoàn toàn đoàn kết với cuộc đấu tranh anh hùng của nhân dân Việt Nam và sẽ tiếp tục viện trợ nhiều mặt cho nhân dân Việt Nam đang chiến đấu.

Báo Nhân dân, ngày 6-12-1972, tr.:3

*** Phó Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng Ba Lan J. Tơ-ri-khơ-ma**

Chúng ta kiên quyết lên án việc Mỹ ném bom ăn cướp của Mỹ đối với nước Việt Nam dân chủ cộng hòa. Chúng tôi tin rằng không có một sức mạnh nào giúp Mỹ giành thắng lợi được.

Chúng tôi luôn luôn đoàn kết với nhân dân Việt Nam anh hùng kiên quyết ủng hộ lập trường của Chính phủ Việt Nam dân chủ cộng hòa và Chính phủ cách mạng lâm thời cộng hòa miền Nam Việt Nam về việc giải quyết vấn đề Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 26-12-1972, tr.:3

**** Tuyên bố của người phát ngôn Bộ Ngoại giao nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Triều Tiên***

Chính phủ Cộng hòa dân chủ nhân dân Triều Tiên và toàn thể nhân dân Triều Tiên kịch liệt tố cáo những hành động ghê tởm, tàn bạo của đế quốc Mỹ, hoàn toàn ủng hộ lập trường đúng đắn của Chính phủ nước Việt Nam dân chủ cộng hòa và Chính phủ cách mạng lâm thời cộng hòa miền Nam Việt Nam nhằm giải quyết vấn đề hòa bình ở Việt Nam.

Chính phủ và nhân dân Triều Tiên sẽ mãi kiên quyết đứng bên cạnh nhân dân Việt Nam anh em chống kẻ thù chung là bọn xâm lược đế quốc Mỹ và tích cực ủng hộ cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước của nhân dân Việt Nam đến thắng lợi cuối cùng.

Báo Nhân dân, ngày 26-12-1972, tr.:3

**** Tuyên bố của Chính phủ Cộng hòa nhân dân Hung-ga-ri (ngày 21-12-1972)***

Cùng với tất cả nhân dân và Chính phủ các nước có trách nhiệm đối với hòa bình, Chính phủ và nhân dân Hung-ga-ri rất căm phẫn đòi Mỹ phải chấm dứt ngay cuộc ném bom man rợ và chấm dứt ngay cuộc chiến tranh này.

Báo Nhân dân, ngày 23-12-1972, tr.:4

**** Tuyên bố của Đoàn Chủ tịch Đảng Cộng sản Đức (Tây Đức)***

Bước leo thang tội ác mới của Mỹ ở Việt Nam là sự thách thức đối với tất cả các lực lượng dân chủ và tiến bộ. Đoàn Chủ tịch Đảng Cộng sản Đức kêu gọi tất cả các lực lượng tiến bộ và dân chủ ở Tây Đức cùng đấu tranh trong một mặt trận chung, đòi chính quyền Ních-xơn phải chấm dứt ngay những hành động đánh phá dã man của không quân Mỹ và chấm dứt ngay tất cả những hành động quân sự của Mỹ ở miền Nam Việt Nam.

Quốc hội và Chính phủ Cộng hòa Liên bang Đức tuân theo ý chí của đại đa số nhân dân Cộng hòa Liên bang Đức, phản đối những tội ác của Mỹ ở Việt Nam và đòi chấm dứt ngay sự ủng hộ của Mỹ đối với chế độ bù nhìn Nam Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 27-12-1972, tr.:3

**** Nghị quyết của Hội nghị lần thứ 9 Trung ương Đảng Cộng sản Nhật Bản***

Trong lúc tình hình Việt Nam đang đứng trước một cục diện mới nghiêm trọng do chính quyền Ních-xơn mở rộng chiến tranh xâm lược, việc khẩn cấp và quan trọng đối với tất cả các lực lượng chống đế quốc, bảo vệ hòa bình và dân

chủ trên thế giới là lên án những hành động dã man của Ních-xơn, đòi đình chỉ tất cả những hành động xâm lược, tăng cường vô điều kiện và đến mức tối đa sự giúp đỡ về chính trị, vật chất mang tính nhân đạo đối với nhân dân Việt Nam. Đó là vấn đề chung quốc tế số một quan trọng nhất, cấp bách nhất hơn cả bất cứ vấn đề nào khác. Chính lúc này là lúc các lực lượng chống đế quốc và các lực lượng hòa bình, dân chủ trên toàn thế giới phải triển khai mạnh mẽ hành động thống nhất quốc tế, chặn bàn tay của đế quốc Mỹ xâm lược, kiêu ngạo và xảo quyệt, phát huy mọi sức mạnh có thể có, để giúp đỡ cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam nhằm thực hiện hòa bình và quyền tự quyết dân tộc...

Báo Nhân dân, ngày 26-12-1972, tr.:4

*** Tuyên bố của Đảng Cộng sản Anh**

Việc ném bom hung ác ở Hà Nội, Hải Phòng và các trung tâm dân cư khác trên qui mô chưa từng có trong cuộc chiến tranh cho đến nay, là một sự nhục mạ đối với tất cả những giá trị của con người văn minh và là một sự phơi bày bộ mặt lì lợm tàn ác của bọn kẻ cướp Ních-xơn. Cần phải làm cho Hít (Thủ tướng Anh) và Uyn-xơn (Thủ lĩnh Công đảng) lên án sự lừa bịp tàn nhẫn của Ních-xơn. Chấm dứt ném bom, ký ngay bản hiệp định và thả những người tù đang bị giam giữ ở các nhà tù của Sài Gòn, đó là điều cần phải nói với Ních-xơn.

Báo Nhân dân, ngày 01-11-1973, tr.:3

*** Tuyên bố của Đảng Cộng sản Phần Lan**

Đế quốc Mỹ lại tiếp tục hủy hoại nước Việt Nam bằng bom đạn. Đảng Cộng sản Phần Lan kêu gọi toàn thể nhân dân Phần Lan lên án cuộc chiến tranh xâm lược tàn bạo này, đòi Mỹ chấm dứt ngay lập tức những hành động hiếu chiến của họ, đòi Mỹ ký ngay lập tức bản hiệp định hòa bình. Những lực lượng yêu chuộng hòa bình và nhân đạo Phần Lan hãy đẩy mạnh hơn nữa tình đoàn kết nhân dân Việt Nam đang chiến đấu cho tự do.

Báo Nhân dân, ngày 27-12-1972, tr.:3

*** Tuyên bố của Đảng Cộng sản Na-uy**

Những ngày cuối năm 1972, bản chất cực kỳ tàn bạo của Ních-xơn bộc lộ. Ních-xơn tăng cường không giới hạn cuộc ném bom khủng bố, đánh phá các trung tâm dân cư ở miền Bắc Việt Nam. Các loại vũ khí gây tàn phá được Mỹ sử dụng để tàn sát nhân dân Việt Nam. Thế giới chưa từng chứng kiến những hành động này. Thô bạo, bất chấp dư luận và không giữ lời hứa của mình trong cuộc tuyên cử, Ních-xơn tiến hành bước mới có tính toán trong cuộc chiến tranh hủy diệt kéo dài của Mỹ ở Việt Nam.

Chớ có ảo tưởng và mơ hồ khi thấy Mỹ đang quay trở lại bàn thương lượng. Hơn bao giờ hết, nhân dân Việt Nam cần sự ủng hộ của dư luận thế giới. Sự ủng hộ cần được thể hiện bằng nhiều hình thức và tích cực hơn trước. Ních-xơn và đồng lõa cần thấy sự cô lập về chúng trước sự phẫn nộ và lên án của nhân dân.

Đảng Cộng sản Na Uy kêu gọi tất cả mọi tổ chức, đoàn thể và cá nhân tiến bộ ở Na Uy khẩn trương tham gia chiến dịch rộng lớn nhằm chống lại cuộc thảm sát của Mỹ ở Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 11-1-1973, tr.: 3

*** *Tuyên bố của Đảng Cộng sản Xri-lan-ka***

Đế quốc Mỹ đang phạm vào những tội ác tàn bạo và ghê tởm nhất chống lại nhân dân Việt Nam, chống lại tình cảm và lương tri của loài người. Bằng cách ném bom trở lại miền Bắc Việt Nam trên qui mô lớn và gây tội ác chưa từng thấy. Đế quốc Mỹ hiểu rằng chúng có thể buộc nhân dân Việt Nam phải chấp nhận những điều kiện hòa bình láo xược của chúng. Nhưng nhân dân Việt Nam anh hùng được tôi luyện trong cuộc đấu tranh lâu dài và anh dũng vì độc lập và tự do Tổ quốc mình sẽ không bao giờ khuất phục trước bất cứ một sức mạnh tàn bạo và mưu mô quỷ quyệt nào. Đảng Cộng sản và dân dân Xri-lan-ka kịch liệt lên án bước leo thang chiến tranh mới của đế quốc Mỹ, kiên quyết đòi đế quốc Mỹ phải chấm dứt ngay các cuộc ném bom và mọi hành động chiến tranh khác chống nước Việt Nam dân chủ cộng hòa, phải ký ngay hiệp định mà Mỹ đã thỏa thuận với nước Việt Nam dân chủ cộng hòa.

Báo Nhân dân, ngày 4-1-1973, tr.: 3

*** *Tuyên bố của Chính phủ Đan Mạch ngày 20-12-1972***

Phía Mỹ phải chịu trách nhiệm nặng nề về những sự đau khổ mà việc tiếp tục cuộc chiến tranh này đang đem lại cho nhân dân Việt Nam.

Chính phủ Đan Mạch cho rằng hơn bao giờ hết, cần phải chấm dứt ngay những hành động xung đột và nối lại các cuộc thương lượng.

Báo Nhân dân, ngày 23-7-1972, tr.: 4

*** *Tuyên bố của Chính phủ Chi-lê***

Chính phủ Chi-lê, cùng với việc lên án việc tiếp tục những hành động chiến tranh này trên một quy mô lớn, làm tổn thất nhiều tính mạng quý báu và làm ảnh hưởng sâu sắc đến nền kinh tế của một nước, bạn của Chi-lê hiện đang

đấu tranh cho độc lập và bảo vệ chủ quyền của mình, khẳng định lại lập trường đã được bày tỏ nhiều lần trước đây về sự can thiệp cấp bách là phải ký một hiệp định hòa bình dựa trên cơ sở của việc công nhận là chỉ có nhân dân Việt Nam mới quyết định được vận mệnh của mình.

Báo Nhân dân, ngày 26-12-1972, tr.: 3

*** Tuyên bố của các chính đảng Ác-hen-ti-na**

Đó là một tội ác không một tên nào có thể tương xứng được. Các chính đảng Ác-hen-ti-na kêu gọi tất cả mọi người có thiện chí, đòi để quốc Mỹ phải chấm dứt cuộc chiến tranh xâm lược ở Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 12-11-1973, tr.: 3

*** Lời kêu gọi của Đảng Xã hội Áo**

Chính phủ Mỹ hãy chấm dứt lập tức những cuộc ném bom giết người này đối với một nước nhỏ đã được thử thách bằng một cuộc chiến tranh kéo dài hàng chục năm, hãy ký kết hiệp định ngừng bắn hầu như sắp thành công và cuối cùng hãy để nhân dân Việt Nam được hưởng hòa bình.

Báo Nhân dân, ngày 1-1-1973, tr.: 3

*** Bộ Ngoại giao nước Cộng hòa nhân dân Công-gô**

Đế quốc Mỹ đã vi phạm cơ giới dối để ném bom trở lại, gây ra nhiều tội ác trên lãnh thổ nước Việt Nam dân chủ cộng hòa, toàn thế giới đều biết rằng điều mà Mỹ đã làm là dùng những thủ đoạn đe dọa tàn bạo và tìm cách tiến hành các cuộc thương lượng với khẩu súng máy đặt trên bàn.

Không ai có thể chối cãi rằng Mỹ là kẻ duy nhất phải chịu trách nhiệm về việc kéo dài chiến tranh.

Nhân dân Công-gô tin tưởng hơn bao giờ hết rằng mặc dầu đế quốc Mỹ dùng mọi thủ đoạn bịp bợm hèn mạt, nhân dân Việt Nam nhất định sẽ thắng.

Đảng và Chính phủ Cộng hòa nhân dân Công-gô một lần nữa lên án những hành động xâm lược của đế quốc Mỹ chống Việt Nam và chân thành kêu gọi toàn thể nhân dân yêu chuộng hòa bình và công lý trên thế giới hãy lên án mạnh mẽ nhất bước leo thang quân sự mới của chính quyền Ních-xon ở Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 27-12-1972, tr.:3

*** Trích Nghị quyết của Hội nghị 40 nước không liên kết (họp ngày 3-1-1973 tại Niu-Yooc)**

Các cuộc ném bom làm cho toàn thể giới văn minh tức giận và vượt qua bất cứ sự tàn bạo nào mà loài người từng biết đến.

Báo Nhân dân, ngày 5-1-1973

*** Tuyên bố của Đại hội toàn Phi A-da-ni-a**

Hành động tàn bạo kẻ cướp của Ních-xơn nhất định không thể làm nhụt khí phách anh hùng vô song, quyết tâm chống xâm lược và ý chí giành thắng lợi hoàn toàn của nhân dân Việt Nam và nhân dân các nước Đông Dương.

Chính quyền Ních-xơn phải chấm dứt thái độ hiếu chiến, chấm dứt ngay mọi mưu đồ giành thắng lợi quân sự phi đạo lý và không thể đạt được và phải ký ngay hiệp định hòa bình đã được thỏa thuận với Việt Nam dân chủ cộng hòa.

Báo Nhân dân, ngày 9-1-1973, tr.:3

*** Liên hiệp Công đoàn thế giới**

Liên hiệp công đoàn thế giới coi bước leo thang chiến tranh mới này của chính quyền Ních-xơn là một sự thách thức chưa từng thấy đối với dư luận nhân dân thế giới. Liên hiệp công đoàn thế giới đòi Mỹ chấm dứt ngay các cuộc ném bom và ký ngay không chậm trễ bản hiệp định giữa Mỹ và Chính phủ Việt Nam dân chủ cộng hòa ngày 20-10-1972. Liên hiệp Công đoàn thế giới kêu gọi lao động các công đoàn các nước hãy tiếp tục đẩy mạnh hơn nữa cuộc vận động đòi Ních-xơn chấp nhận những điều khoản đã thỏa thuận. Liên đoàn Công đoàn thế giới một lần nữa khẳng định sự ủng hộ và tình đoàn kết hoàn toàn của mình đối với lao động và nhân dân Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 28-12-1972, tr.:3

*** Điện gửi Ních-xơn của Liên đoàn thế giới các nhà khoa học**

Các cuộc ném bom khủng bố kinh tởm xuống các vùng đông dân Bắc Việt Nam dân chủ cộng hòa đã bôi nhọ thanh danh nước Mỹ. Thay mặt hàng trăm nhà khoa học thế giới, chúng tôi đòi chấm dứt tức khắc những cuộc tiến công phản phúc và vô liêm sỉ này và sớm ký bản hiệp định mà Mỹ đã thỏa thuận trước cuộc tuyển cử Tổng thống Mỹ.

Báo Nhân dân, ngày 9-1-1973, tr.:3

*** Tuyên bố của Liên đoàn Phụ nữ dân chủ quốc tế**

Sự phản bội công khai của chính phủ Mỹ cùng với việc ném bom, bắn phá trở lại trên vĩ tuyến 20, tại các thành phố đông dân và làng mạc, Hà Nội và Hải Phòng với mức độ chưa từng có từ trước tới nay, là sự thách thức vô liêm sỉ đối với toàn thể loài người.

Chính sách đó của Mỹ là sự đẩy mạnh cuộc chiến tranh hủy diệt của Mỹ chống lại Việt Nam. Một lần nữa những người vô tội, phụ nữ, trẻ em và người già bị giết hại, những di sản văn hóa quý giá bị tàn phá, nhà cửa, trường học, bệnh viện bị san bằng.

... Tổng thống Ních-xơn phải hoàn toàn chịu trách nhiệm về tội ác này. Điều rõ ràng là: Ních-xơn và chính phủ của ông ta muốn dùng bom đạn và các phương tiện giết người hàng loạt chống lại phụ nữ, trẻ em và người già để đưa đến một nền hòa bình do ông ta đặt ra. Họ muốn bắt nhân dân miền Bắc và miền Nam phải khuất phục.

Phụ nữ và bà mẹ tất cả các nước hãy cất cao hơn nữa tiếng nói của mình, tố cáo mạnh mẽ những tội ác chống lại loài người đó, kiên quyết đòi Tổng thống Ních-xơn ký ngay tức khắc hiệp định đã thỏa thuận giữa Việt Nam dân chủ cộng hòa và Mỹ về việc chấm dứt chiến tranh và lập lại hòa bình ở Việt Nam, đòi tôn trọng bản hiệp định đó, đòi chấm dứt mọi cuộc ném bom bắn phá và thả những người yêu nước, yêu hòa bình đang bị Ngụy quyền Sài Gòn giam giữ trái phép.

Báo Nhân dân, ngày 28-12-1972, tr.:3

*** Tuyên bố của tổ chức quốc tế các nhà báo**

Những trận ném bom man rợ ở những vùng đông dân của nước Việt Nam dân chủ cộng hòa và những hành động khủng bố đối với dân chúng miền Nam Việt Nam là những tội ác chưa từng có trong lịch sử hiện đại.

Tổ chức quốc tế các nhà báo đòi chính phủ Mỹ chấm dứt ngay tức khắc những trận ném bom và việc giết hại dân thường ở Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 27-12-1972, tr.:3

Việc tăng cường ném bom dã man của không quân Mỹ trên toàn lãnh thổ nước Việt Nam dân chủ cộng hòa là một hành động leo thang mới của Mỹ. Hành động trên đây đã bóc trần thủ đoạn lật lọng xấu xa hòng đánh lừa dư luận thế giới. Những cuộc ném bom ô ạt chưa từng thấy trong cuộc chiến tranh ở Việt Nam gây ra và tội ác mới là một bằng chứng không thể biện bạch được.

Tổ chức quốc tế các nhà báo kiên quyết đòi chính phủ Mỹ phải chấm dứt ngay việc ném bom nước Việt Nam dân chủ cộng hòa và ký hiệp định về phía Mỹ đã thỏa thuận với nước Việt Nam dân chủ cộng hòa.

Báo Nhân dân, ngày 28-12-1972, tr.:3

*** Tuyên bố của Hội Ái hữu Thiên Chúa giáo Việt Nam và Mặt trận đoàn kết Đông Dương tại Pháp**

Vì sự tàn bạo của nó, nước Mỹ là nước bị người ta căm ghét nhất.

Chúng tôi đang còn và sẽ đi đến tất cả mọi nơi để ủng hộ sự nghiệp chính nghĩa của nhân dân Việt Nam đấu tranh vì độc lập... Mỹ không thể kỷ niệm ngày sinh của Chúa Giê-su trong khi nước Mỹ đang tàn sát một dân tộc khác.

Báo Nhân dân, ngày 28-12-1972, tr.:3

*** Lời kêu gọi của 11 nhà tri thức châu Âu**

Chúng tôi kêu gọi mọi người ở châu Âu, nam cũng như nữ cùng chúng tôi lên tiếng mạnh mẽ. Chỉ có chấm dứt sự can thiệp về chính trị và quân sự của Mỹ thì mới có thể chấm dứt được chiến tranh và những sự tàn bạo của chiến tranh.

Báo Nhân dân, ngày 6-1-1973, tr.:3

*** Tuyên bố của Tổng thống Pháp Gioóc-giơ Pông-pi-đu**

Không có ai trong các nhà lãnh đạo các nước đau buồn hơn tôi về việc Mỹ ném bom trở lại và nhất là ném bom dữ dội như thế ở miền Bắc Việt Nam.

Vì lý do nhân đạo, vì chúng tôi đã hy vọng sâu sắc là các cuộc thương lượng thành công, và thậm chí chúng tôi tưởng rằng sự thỏa thuận đã dứt khoát cho nên sự thất vọng của chúng tôi là cay đắng khi thấy Mỹ trở lại ném bom ở miền Bắc Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 11-1-1972, tr.:3

*** Điện của Tổng thống U-gan-đa I-đi-A-min gửi Ních-xon**

Hành động ném bom trở lại Bắc Việt Nam chỉ rõ một thái độ bất tài có tính toán của Tổng thống Ních-xon. Những cuộc ném bom này rõ ràng là hoàn toàn không phân biệt gì cả. Những lời lẽ gửi cho ông không đủ để miêu tả sự ghê tởm lộn mửa mà chúng tôi ở U-gan-đa cảm thấy trước sự man rợ không có gì so sánh nổi trong lịch sử loài người. Tôi đề nghị ông hãy lắng nghe tiếng nói này của lương tâm từ trái tim người dân châu Phi và từ bỏ bất cứ một hành động triệt hạ mới nào đối với toàn thể một dân tộc.

Báo Nhân dân, ngày 25-12-1972, tr.:3

*** Điện của Tổng thống Cộng hòa dân chủ nhân dân Y-ê-men Xa-lem Rô-bai-a A-li**

Chúng tôi đã từng hy vọng rằng đế quốc Mỹ sẽ chấm dứt cuộc chiến tranh bẩn thỉu của chúng chống lại nhân dân Việt Nam giàu tinh thần chiến đấu, để họ có thể xây dựng và thống nhất đất nước mình, đặc biệt là sau khi có bản hiệp

định mà chính Ních-xơn đã chấp nhận trước ngày bầu cử Tổng thống. Nhưng đế quốc Mỹ hết sức ngoan cố và xảo quyệt đã xé bỏ bản hiệp định đó.

Cùng với nhân dân yêu chuộng hòa bình trên thế giới, nhân dân Y-ê-men dân chủ chúng tôi nguyện đoàn kết với nhân dân Việt Nam anh hùng, và cực lực lên án các cuộc ném bom bắn phá vào thường dân. Chúng tôi kêu gọi lương tâm loài người hãy thức tỉnh và lên án các hành động dã man đó.

Báo Nhân dân, ngày 13-1-1973, tr.:3

*** Tổng thống Pa-ki-xtan Bút-tô**

Nhân dân Pa-ki-xtan lên án việc (Mỹ) tiến hành trở lại các hành động chiến tranh ở Việt Nam. Thế giới đã thở phào nhẹ nhõm khi thấy tình hình lắng dịu hồi tháng 10-1972, nhưng đoạn kết thúc của cuộc "chiến tranh tàn bạo kéo dài" (ở Việt Nam) đã tuột khỏi tay loài người, vì Mỹ tiếp tục ném bom trở lại với mưu đồ hết sức tàn bạo.

Báo Nhân dân, ngày 4-1-1973, tr.:3

*** Diễn văn của Thủ tướng Đan Mạch**

Những nước có chủ quyền phải có thái độ nghiêm khắc đối với những lực lượng mù quáng đang hủy diệt nước Việt Nam. Những cuộc ném bom điên cuồng hai tuần qua ở Hà Nội, Hải Phòng đã tàn phá hai thành phố này. Hiện nay chúng ta chưa biết những cuộc đàm phán hòa bình tiếp tục trở lại. Nhưng thật ngớ ngẩn mà tin rằng hòa bình ở Việt Nam sẽ trở thành hiện thực gần đây. Tại sao người ta có thể đàm phán trong một thế giới dài và sắp đi đến hòa bình, rồi lại đột ngột bỏ dở?

Trước đây, chúng ta tin tưởng hòa bình sắp đến nơi, nhưng họ (Mỹ) lại làm chúng ta thất vọng một lần nữa. Giờ đây chúng ta tiếp tục thất vọng rằng chúng ta sẽ thành công trong việc đánh thắng những lực lượng mù quáng đang hủy diệt nước Việt Nam.

Dư luận công chúng không chỉ có quyền mà có bổn phận phải căm phẫn trước những việc đã xảy ra ở Việt Nam và nhiều nơi khác. Có một người nói với tôi rằng họ không chịu nổi nữa khi nghe nói đến Việt Nam. Nhưng trong khi đó hàng ngày biết bao nhiêu người phải tiếp tục chịu đựng những hậu quả của cuộc chiến tranh ở Việt Nam. Họ có chịu đựng nổi không? Chúng ta không có quyền mệt mỏi đối với vấn đề này.

Báo Nhân dân, ngày 11-1-1973, tr.:3

*** Tuyên bố của Thủ tướng Ca-na-đa Tô-ru-đô**

Ca-na-đa coi việc ném bom trở lại Bắc Việt Nam là một biện pháp không tốt để chấm dứt chiến tranh. Trước đây chúng tôi đã lên án việc đó và hy vọng rằng các cuộc thương lượng sẽ được nối lại. Chúng tôi cho rằng đó là biện pháp duy nhất để đạt tới hòa bình.

Báo Nhân dân, ngày 28-12-1972, tr.:3

*** Tuyên bố của Thủ tướng Úc Uýt-lâm**

Nếu Mỹ ném bom trở lại trên vĩ tuyến 20, Úc sẽ lại phản đối nữa. Mục đích của chúng tôi là muốn thấy cuộc chiến tranh ở Việt Nam chấm dứt. Công đảng Úc đã phản đối ngay từ khi cuộc chiến tranh này bắt đầu nổ ra.

Báo Nhân dân, ngày 11-1-1973, tr.:3

*** Thủ tướng Băng-la-đét Ma-gi-bua Rát-man**

Việc máy bay Mỹ ném bom "bừa bãi" xuống Hà Nội và các trung tâm dân sự khác làm cho toàn thế giới xúc động. Trong khi nhân dân yêu chuộng hòa bình trên khắp thế giới đang mong đợi một giải pháp hòa bình, những hành động như vậy thật đáng tiếc. Quân đội nước ngoài phải rút khỏi Việt Nam. Người ta hy vọng Mỹ sẽ tránh cuộc xung đột vũ trang và đi theo con đường hòa bình.

Báo Nhân dân, ngày 27-12-1972, tr.3

*** Quốc trưởng Ga-na. I.KK A-sê-am-pông**

Cuộc ném bom ồ ạt của Mỹ vào những vùng đông dân ở Việt Nam là một hành động ghê tởm. Nước Ga-na cũng như bất cứ một nước châu Phi nào khác không thể có thái độ bàng quan trước hành động này được.

Báo Nhân dân, ngày 13-1-1973, tr.:3

*** Bộ trưởng Ngoại giao Ấn Độ**

Chính phủ Ấn Độ "thất vọng sâu sắc" về việc Mỹ ném bom trở lại miền Bắc Việt Nam. Ông hy vọng chính phủ Mỹ sẽ tỏ ra "sáng suốt hơn" và chấm dứt ngay lập tức hành động chiến tranh tàn bạo này.

Báo Nhân dân, ngày 21-12-1972, tr.:4

*** Bộ trưởng Ngoại giao Hà Lan Sơ-men-dơ**

Chính phủ Hà Lan có ý định nói với chính phủ Mỹ rằng hành động leo thang chiến tranh mới (của Mỹ) ở Việt Nam làm cho chính phủ và nhân dân Hà Lan lo ngại một cách nghiêm trọng.

Báo Nhân dân, ngày 25-12-1972, tr.:3

*** Bộ trưởng Ngoại giao Ai-cập Day-út**

Chúng tôi tố cáo những cuộc tiến công của Mỹ vào nước này và ủng hộ quyền tự quyết và sự thống nhất của Việt Nam.

... Mỹ đã làm tan vỡ Hội nghị Pa-ri về Việt Nam. Chúng tôi lên án thái độ lừa lọc của Mỹ tại Hội nghị Pa-ri.

Báo Nhân dân, ngày 4-1-1973, tr.:3

*** Bộ trưởng Ngoại giao Xy-ri Ha-lim Kha-đam**

Nhân dân và chính phủ Xy-ri luôn kiên quyết đứng về phía nhân dân Việt Nam, đem hết sức mình ủng hộ cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam và chúc mừng nhân dân Việt Nam giành được những thắng lợi to lớn trong sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước.

Báo Nhân dân, ngày 4-1-1973, tr.:3

*** Bộ trưởng Ngoại giao Chính phủ Đa-hô-mây A. Mi-sen**

Việt Nam và Đông Dương đang vạch ra con đường đi của mình rất oanh liệt. Chúng tôi tin tưởng rằng chính phủ Đa-hô-mây và cá nhân chúng tôi, đều nhận thức được con đường đi của các bạn rất đúng và nhất định thắng lợi. Chúng tôi có nhiều thiện cảm và sẽ làm hết sức mình để ủng hộ các bạn.

Cả thế giới đều hoan nghênh các bạn Việt Nam và tin tưởng vào thắng lợi của Việt Nam. Nhân dân thế giới đều lên án Mỹ. Sự nghiệp của Việt Nam là sự nghiệp chính nghĩa được khắp nơi công nhận.

Báo Nhân dân, ngày 6-1-1973, tr.:3

*** Bộ trưởng Ngoại giao Ý**

Chính phủ Ý không thể nghe theo logic chiến tranh tàn bạo của Mỹ. Chính phủ Ý bày tỏ lòng mong mỏi thiết tha rằng người ta không được dùng đến việc ném bom, phải nhanh chóng trở lại những cuộc thương lượng để mau chóng đi tới giải pháp chấm dứt chiến tranh ở Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 23-12-1972, tr.:4

*** Tổng thư ký Hội đồng hòa bình thế giới M. San-đa**

Trong giờ phút này, tâm tư chúng tôi hướng về nhân dân Việt Nam anh hùng, đang chịu đựng những cuộc ném bom đầy tội ác và man rợ nhất của Mỹ.

Báo Nhân dân, ngày 28-12-1972, tr.:3

*** Tổng thư ký Tổ chức đoàn kết Á Phi Y-út-xép En-xê-bai**

Trong trường hợp đế quốc Mỹ gây ra những tội ác mới ở Việt Nam, cố tình trì hoãn việc ký hiệp định chấm dứt chiến tranh, chúng ta cần tăng cường sự ủng hộ đối với nhân dân Việt Nam anh hùng. Chúng ta, những người tham gia phong trào đoàn kết, tin tưởng sâu sắc rằng với khí phách anh hùng của mình, được sự giúp đỡ của các nước XHCN, được sự đồng tình của tất cả những người có lương tri trên quả đất, nhân dân Việt Nam anh hùng nhất định sẽ giành thắng lợi cuối cùng trong cuộc đấu tranh giải phóng chính nghĩa của mình.

Báo Nhân dân, ngày 28-12-1972, tr.:3

**** Lời kêu gọi của Thượng tọa Ham-ba-lam, Chủ tịch Hội Phật giáo châu Á***

Chúng ta biết rất rõ rằng nhân dân Việt Nam và nhân dân Đông Dương bị chết chóc, đau khổ, chia ly, tàn phá trong nhiều năm do tai họa chiến tranh xâm lược của Mỹ gây nên. Những phật tử, những người có lòng từ bi, bác ái chúng ta làm sao có thể ngồi yên trước tình cảnh ấy. Tất cả các tín đồ Phật giáo từ châu Á hãy đoàn kết lại cùng với loài người tiến bộ lên tiếng mạnh mẽ đòi Mỹ chấm dứt ngay cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam, phải ký ngay hiệp định chấm dứt chiến tranh và lập lại hòa bình ở Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 4-1-1973, tr.:3

**** Điện của ngài H. Bu-mê-diên, Chủ tịch Hội đồng cách mạng An-giê-ri***

Chúng tôi kiên quyết lên án các lực lượng đế quốc xâm lược tiến hành trở lại các hành động xâm lược và ném bom trở lại miền Bắc Việt Nam. Chúng phải chịu trách nhiệm về việc tiếp tục chiến tranh.

Báo Nhân dân, ngày 24-12-1972, tr.:4

**** Thư gửi đi các nơi kêu gọi hành động của Ông B. Đác-ri-xơn, Nghị sỹ Thụy Điển, Chủ tịch Hội nghị Xtóc-khôm về Việt Nam***

Đến nay tất cả mọi người đều thấy rõ Ních-xơn không tôn trọng lời hứa, từ chối ký bản hiệp định mà y đã chấp nhận hồi tháng 10, Ních-xơn khi thấy không thể giành được trên bàn Hội nghị những điều Mỹ đã mất trên chiến trường, thì một lần nữa lại đi theo "giải quyết" quân sự. Thực tế Ních-xơn bằng cách leo thang trong cuộc chiến tranh bằng không quân, lần đầu tiên dùng máy bay B-52 đánh phá Hà Nội, hòng buộc Hà Nội nhận những điều kiện hòa bình của Mỹ, Ních-xơn hòng buộc nhân dân Việt Nam thừa nhận việc Mỹ kiểm soát miền Nam Việt Nam bằng cách giết hại vô vàn dân thường và phá hủy tất cả những gì chúng chưa phá hủy hết.

Đây là một sự thách thức đối với toàn thể loài người. Dư luận thế giới phải vạch trách nhiệm của Ních-xơn từ chối không chịu ký hiệp định. Ních-xơn phải chịu trách nhiệm về hậu quả của những hành động chiến tranh mới này.

Báo Nhân dân, ngày 1-1-1973, tr.:3

*** *Rô-mét Chan-đra, Tổng thư ký Hội đồng hòa bình thế giới***

Hi-rô-si-ma được thể hiện rõ ở Hải Phòng, Hà Nội. . . nhưng khác với Hi-rô-si-ma, Hà Nội, Hải Phòng vẫn đứng hiên ngang.

Báo Cứu quốc ngày 14-12-1973, tr.:8

*** *Ra-un Van-đét Vi-vô, đại sứ Cu-ba tại Hà Nội***

Tại Hà Nội anh hùng... người ta đã thấy rõ một dân tộc không đầu hàng và không hề sợ sệt, quyết tâm làm theo Di chúc thiêng liêng của Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại. Tại Hà Nội anh hùng đã đập tan vĩnh viễn câu chuyện thần thoại của những B-52.

Báo "Cứu quốc" ngày 21-12-1973, tr.:8

*** *Trích Bài phát biểu của F. Cu-si-đa, trưởng đoàn đại biểu Liên đoàn các tổ chức Phụ nữ Nhật Bản***

Những xác máy bay B-52 rơi trên đường phố Hà Nội và những tên giặc lái mà chúng tôi nhìn thấy là những bằng chứng sống về chiến thắng to lớn và rực rỡ của quân và dân Việt Nam trong thời gian qua.

Báo Cứu quốc, ngày 14-12-1973, tr.:8

*** *Bộ trưởng Bộ Quốc phòng kiêm Tổng Tư lệnh quân giải phóng Đông Ti-mo Rô-giê-ri-ô Lô-ba-tô***

Bí quyết thắng lợi của nhân dân Việt Nam không phải là những máy bay MIG, không phải là những vũ khí tự động, không phải là những tàu chiến mà trước hết là nhân dân, là sức mạnh đoàn kết chiến đấu của nhân dân...

Sức mạnh Việt Nam. - H: QĐND, 1976, tr.:195

*** *Tạp chí "Tại sao" (Mêhicô) 11-1-1973***

Những trận ném bom này là một âm mưu đầy tội ác và tuyệt vọng của đế quốc Mỹ hòng giành thắng lợi trong một cuộc chiến tranh đã nhiều lần bị nhân dân Việt Nam anh hùng đánh bại.

Báo Nhân dân, ngày 19-1-1973, tr.:3

*** *Báo "Nhân đạo" (Pháp) 21-12-1972***

Tân thảm kịch Việt Nam đang trải qua cho hương vị của cái mà trái đất của chúng ta sẽ ném nếu nước đế quốc mạnh nhất đạt được nền thống trị độc tôn của nó.

Đó là một dân tộc, niềm vinh dự của thời đại chúng ta, một dân tộc đã tiến hành một cuộc đấu tranh gương mẫu hơn một phần tư thế kỷ chỉ để giành quyền được sống tự do. Nhưng quyền đó, dân tộc này đã phải trả giá đắt và hiện vẫn phải trả bằng xương máu của mình.

Ních-xon muốn trừng phạt sự ngang tàng của dân tộc “có tội” vì đã quá anh hùng này, và đã mắc phải tội ác ghê gớm nhất: dám chống lại sự xâm lược của bộ máy chiến tranh khủng khiếp của Mỹ!

Báo Nhân dân, ngày 30-12-1972, tr.:3

*** Báo “Người quan sát mới” (Pháp) ngày 23-12-1972**

Mỹ không có ảo tưởng gì về những kết quả về mặt quân sự của những cuộc ném bom vào các thành thị lớn Bắc Việt Nam. Những cuộc ném bom đó không nhằm mục tiêu cụ thể nào, mà chỉ có mục đích gieo rắc khủng bố trong các dân thường, đánh vào tinh thần quân chúng, giết hại càng nhiều càng tốt những người già cả, phụ nữ và trẻ em Việt Nam để buộc chính phủ họ điều đình trên những cơ sở mà Ních-xon cho là thỏa mãn.

Báo Quân đội nhân dân, ngày 30-12-1972, tr.:2

*** Báo “Thế giới” (Pháp) ngày 8-1-1973**

So sánh với những vụ Ghéc-ni-ca, Li-đi-xe, Ô-ra-đua, Tơ-rê brin-ca.v.v... trước đây, thì những vụ ném bom Hà Nội, Hải Phòng là một trường hợp nặng tội hơn đối với Mỹ, vì dưới chế độ Hít-le, nhân dân Đức phản đối Ghéc-ni-ca, Li-đi-xe.v.v... bị đưa vào các trại tập trung, đàn áp dữ dội. Nhưng trong trường hợp nước Mỹ hiện nay, nhân dân Mỹ có quyền phản đối việc ném bom Hà Nội, Hải Phòng, và nếu nhân dân Mỹ lặng thinh thì có nghĩa là họ đồng tình và như vậy nhân dân Mỹ có trách nhiệm đối với các vụ ném bom Hà Nội, Hải Phòng nhiều hơn nhân dân Đức trước đây đối với các vụ Ô-ra-đua, Li-đi-xe, Ghéc-ni-ca.

Báo Nhân dân, ngày 13-1-1973, tr.:3

*** Báo “Tám gương chủ nhật” (ngày 24-12-1972)**

Ních-xon ra lệnh cho Kit-xinh-giơ nói dối quanh nhằm thắng cử trong khi đó Ních-xon chuẩn bị B-52 để ném bom. Nhưng với mức độ B-52 bị rơi như hiện nay thì hơn 200 ngày nữa là miền Bắc Việt Nam sẽ bắn rơi hết. Ních-xon đã nói dối và lừa gạt ngay cả chính nhân dân của ông ta.

Báo Nhân dân, 3-1-1973, tr.:3

*** *Hãng Roi-tơ (ngày 29-12-1972)***

Cái đà mất máy bay, người lái này và nếu Mỹ còn tiếp tục ném bom thì chỉ đến ngày 28-4-1973, toàn bộ lực lượng không quân chiến lược của Mỹ ở vùng Đông Nam Á sẽ hết nhẵn.

Báo Quân đội nhân dân, 31-12-1972, tr.:1

*** *Tạp chí “Tại sao” (Mê-hi-cô)***

Tất cả các nhà báo đến thăm Hà Nội đều ngạc nhiên trước sự bình tĩnh và lịch sự của nhân dân thành phố này và của các nhà lãnh đạo nước Việt Nam dân chủ cộng hòa. Họ cùng chịu đựng gian khổ, cùng chiến đấu với nhân dân. Trên nét mặt của họ không hề có biểu hiện của sự mệt mỏi hay thất vọng. Thật là một bài học lớn đối với loài người.

Báo nhân dân, 19-1-1973, tr.:3

*** *Phóng viên Hãng tin Pháp AFP tại Hà Nội (ngày 29-12-1972)***

“Trò chơi giết người” của Ních-xơn, như ở đây người ta vẫn nói về các cuộc ném bom Mỹ, đã không thể làm cho nhân dân Bắc Việt Nam hoang mang. Đó là ý kiến của tất cả mọi người quan sát ở Hà Nội, khi cuộc ném bom ở đây đã bước sang ngày thứ hai.

Nếu Mỹ muốn gieo rắc hoang mang trong dân chúng, thì họ đã thất bại. Sau phút bất ngờ ban đầu trước tính chất dữ dội của bước leo thang mới của Mỹ, người dân Hà Nội đã nhanh chóng trở lại bình tĩnh. Mặc dầu có khó khăn, mặc dầu số người chết và bị thương ngày càng tăng, song tinh thần của họ vẫn không nao núng. Trên đường phố, người ta vẫn cười. Những người dân càng tỏ rõ những dấu hiệu rất hăng và sẵn sàng chiến đấu, điều trước đây không rõ như thế. Những người nước ngoài ở Hà Nội không hiếm nghe thấy những người dân đủ mọi lứa tuổi, kể cả trẻ em nói: “Ních-xơn là một thằng đểu nhưng chẳng làm gì được chúng ta”.

Báo Quân đội nhân dân, 31-12-1973, tr.:2

*** *Bình luận của hãng tin AFP (Pháp) ngày 30-12-1972***

Thứ nhất là Mỹ đã thiệt hại nặng nề về máy bay. Mặc dù có những lời tuyên bố gần đây của Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ Le-đơ, đây là lần đầu tiên trong lịch sử cuộc chiến tranh Việt Nam, lực lượng máy bay B-52 của Bộ chỉ huy

không quân chiến lược Mỹ đã vấp phải một hệ thống phòng không có hiệu lực đến như thế trong một thời gian ngắn như thế ở một thành phố như Hà Nội.

Thứ hai, không nên đánh giá quá thấp tin tức của các cơ quan tình báo Mỹ nói rằng các cuộc ném bom ồ ạt đã không đạt được "tác động tâm lý" như họ mong muốn đối với Hà Nội và Hải Phòng.

Báo Nhân dân, 1-1-1973, tr.:2

*** *Hãng tin Pháp AFP tại Hà Nội (ngày 29-12-1972)***

Đây không chỉ là các máy bay chiến đấu đánh phá các vùng ngoại ô mà từng đợt B-52 đêm nào cũng trút ồ ạt bom đạn xuống những vùng dân thường, trung tâm thành phố. Các phóng viên nước ngoài đã được tận mắt nhìn thấy tác hại của các cuộc ném bom.

Trích bài của phóng viên.- Báo Quân đội nhân dân, 31-12-1972, tr.:2

*** *Hãng AFP (ngày 25-12-1972)***

Những trận ném bom có khuynh hướng tăng thêm tinh thần cho nhân dân Việt Nam hơn là làm giảm lòng tin của họ đối với các nhà lãnh đạo.

Báo Cứu quốc, 7-1-1973, tr.:7

*** *Hãng AFP (ngày 30-12-1972)***

Chưa bao giờ B-52 của Mỹ vấp phải một hệ thống phòng không có hiệu lực đến như thế, trong một thời gian ngắn như thế ở một thành phố như Hà Nội.

Tạp chí Thông tin Phòng không, số 1-1991, tr.:3

III. “HÀ NỘI - ĐIỆN BIÊN PHỦ TRÊN KHÔNG” - GÓC NHÌN TỪ PHÍA MỸ

1. Các chính khách Mỹ

*** *17 Nghị sỹ Mỹ***

Nếu ngài không thể hoặc không muốn đưa chúng tôi ra khỏi Việt Nam thì Quốc hội sẽ phải thi hành nghĩa vụ của mình để làm việc đó. Người ta không thể nói với nhân dân Mỹ và các đại diện của họ tại quốc hội hai tuần trước ngày bầu cử Tổng thống rằng: “hòa bình ở trong tầm tay” rồi sau đó hai tháng lại nói rằng: “Một hành động quân sự ồ ạt là cần thiết”.

Báo Nhân dân, ngày 21-12-1972, tr.:4

*** *Tuyên bố của các nghị sỹ Mỹ thuộc Đảng Dân chủ***

Không có yêu cầu dân tộc nào hơn yêu cầu chấm dứt ngay lập tức sự dính líu của chúng ta (Mỹ) trong cuộc chiến tranh ở Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 6-1-1973, tr.:3

*** Cựu Bộ trưởng Tư pháp Mỹ R. Clac tuyên bố**

Mỗi một người dân Mỹ yêu chuộng hòa bình cần phải tìm phương pháp có hiệu lực nhất để phản đối việc ném bom nước Việt Nam dân chủ cộng hòa. Tôi tin chắc rằng những cuộc ném bom này không nhằm đánh các mục tiêu quân sự mà là nhằm trước hết hủy diệt dân thường.

Báo Nhân dân, ngày 28-12-1972, tr.:3

*** Thượng nghị sỹ Ét-uôt Ken-nơ-đi**

Những cuộc ném bom chưa từng thấy được tiến hành suốt đêm gây nên ấn tượng sâu sắc và tuyệt vọng rằng những sự kiện này đánh dấu sự trở lại của cuộc chiến tranh như cũ.

Tổng thống Ních-xơn đã có cơ hội để chấm dứt chiến tranh một cách đúng đắn và trong danh dự. Đổ hết trách nhiệm cho phía Việt Nam dân chủ cộng hòa về tình hình xấu đi ở Pa-ri là một dấu hiệu về thế yếu của Mỹ.

Báo Nhân dân, ngày 25-12-1972, tr.:4

*** Thượng nghị sỹ Ma-xhi (Đảng Dân chủ)**

Việc ném bom trở lại là một thảm họa. Nhân dân và quốc hội Mỹ có quyền được nghe giải thích đầy đủ về bước ngoặt tai hại này trong các sự kiện: Nếu một Tổng thống không muốn chấp nhận những điều rủi ro, chứa đựng trong một giải pháp thỏa hiệp nào đó thì quốc hội phải một lần nữa nghiên cứu việc chấm dứt dính líu của chúng ta bằng biện pháp lập pháp.

Báo Nhân dân, ngày 21-12-1972, tr.:4

*** Tuyên bố của Thượng nghị sỹ Men-xphin**

Có vẻ như là chúng ta đang quay trở lại con đường hầm cũ. Tôi lấy làm phiền vì việc ném bom trở lại phía bắc vĩ tuyến 20. Tôi không nghĩ rằng thả mìn Hải Phòng và đẩy mạnh việc ném bom sẽ buộc được Hà Nội phải quỳ gối.

Báo Nhân dân, ngày 21-12-1972, tr.:4

*** Tuyên bố của Thượng nghị sỹ Phun-brai**

Hơn bao giờ hết giờ đây trách nhiệm của cả hai đảng trong quốc hội là dùng quyền lập pháp của mình để cắt hết kinh phí nhằm chấm dứt chiến tranh ở Việt Nam. Ních-xơn đã phát động một chiến dịch ném bom khủng bố chưa từng

có xuống Hà Nội và Hải phòng làm chết hàng trăm, thậm chí hàng nghìn dân thường Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 8-1-1973

*** Thượng nghị sỹ Mác Ga-vơ**

Việc ném bom Bắc Việt Nam cần phải ngừng vì lý do thuần túy quân sự là số thiệt hại về máy bay ném bom quá lớn.

...Sẽ không thể có hòa bình và tù binh Mỹ không được về nước chừng nào việc ném bom chưa chấm dứt. Ném bom không mang lại hòa bình. Nó chỉ làm cho chiến tranh lan rộng hơn và đẫm máu hơn...

... Không quân Mỹ chỉ có 400 máy bay B-52, thế mà trong hai tuần qua đã mất 11 chiếc ở Bắc Việt Nam (11 chiếc là con số mà Mỹ thú nhận đến ngày 26-12). Chỉ riêng điều đó, chính sách ném bom là vô nghĩa.

Báo Nhân dân, ngày 28-12-1972, tr.:3

*** Hạ nghị sỹ D. Ri-gơ**

Việc chính quyền Ních-xơn ném bom trở lại toàn miền Bắc Việt Nam là một sự tàn bạo... Những ai ở đất nước này cảm thấy bị phản bội hãy tập hợp nhau lại để biểu thị bằng sự có mặt của chúng ta rằng, chúng ta không tha thứ sự lừa dối về chính trị ở Mỹ.

Báo Nhân dân, ngày 25-12-1972, tr.:4

*** Trích tuyên bố của Thượng nghị sỹ Mỹ Câ-y-dơ**

Nếu cuộc ném bom vẫn tiếp diễn thì quốc hội, trong phiên họp ngày 3-1-1973 sẽ có nghĩa vụ phải làm cho sự dính líu của Mỹ phải hoàn toàn chấm dứt, nếu cần thiết thì bằng cách cắt hết ngân sách dành cho cuộc chiến tranh này. Trước đây chúng ta đã gần thông qua một đạo luật như vậy. Chắc chắn lần này công chúng sẽ đòi hỏi phải thực hiện việc này.

Nhân dân, ngày 3-1-1973, tr.:3

*** Trích tuyên bố của Thượng nghị sỹ Mỹ Uy-liêm Xắc-bơ**

Tôi đã theo dõi tổng thống Ních-xơn qua tất cả những lời biện bạch quanh co và những lập luận giả dối của ông ta, nhưng hình như ông ta đã mất trí về điểm này (quyết định lại ném bom ác liệt miền Bắc Việt Nam)... Quyết định ném bom Bắc Việt Nam cho thấy thái độ ngang ngược và vô trách nhiệm (của Ních-xơn).

Nhân dân, ngày 3-1-1973, tr.:3

*** *Phát biểu của tướng Mỹ J.Taylor với hãng tin Mỹ UPI ngày 1-1-1973***

Chúng tôi đã thấy cảnh tàn phá, đau thương và chết chóc với quy mô làm cho tất cả chúng tôi đau đớn và kinh hoàng không lời nào tả xiết. Chúng tôi đã thấy những bệnh viện, nhà cửa, khu dân cư bị tàn phá và san bằng, những ga xe lửa và sân bay bị phá hỏng.

Nhân dân, ngày 4-1-1973, tr.: 3

2. Các tổ chức chính trị - xã hội, các học giả, báo chí và nhân dân Mỹ

*** *Tuyên bố của 9 nhà khoa học Mỹ***

Là những người Mỹ và là những nhà khoa học, chúng tôi lên tiếng phản đối việc lạm dụng xấu xa những thành quả của khoa học vào việc giết hại và tàn phá này.

Báo Nhân dân, ngày 31-12-1972, tr.:4

*** *Tuyên bố của 15 Giáo sư trường Đại học Ha-vớt***

Các giáo sư Mỹ hãy bày tỏ sự công phẫn và sùng sốt trước việc Mỹ ném bom khủng bố miền Bắc Việt Nam. Không có quyền lợi nào của Mỹ hoặc triển vọng nào ở Đông Dương có thể biện bạch cho việc dùng đến những hành động dã man điên cuồng này. Quốc hội Mỹ phải lên án Chính phủ Mỹ về hành động dã man này và ngăn chặn không để hành động man rợ này tái diễn, bằng cách bỏ phiếu cắt đứt chi phí cho cuộc chiến tranh ở Đông Dương.

Báo Nhân dân, ngày 9-1-1973, tr.:3

*** *Tuyên bố của 200 chuyên gia Trường Đại học Ha-vớt (Mỹ)***

Trong cuộc ném bom vừa qua ở miền Bắc Việt Nam, thế giới thấy rõ Mỹ đã dùng vũ lực một cách tàn bạo và vô trách nhiệm. Không có mục đích nào dù chính trị hay quân sự có thể biện bạch cho việc tàn sát hàng loạt dân thường ở châu Á.

Báo Nhân dân, ngày 10-1-1973, tr.:3

*** *Nghị quyết của Hội xúc tiến khoa học Mỹ (ngày 30-12-1972)***

Là những nhà khoa học, chúng tôi không thể im lặng được trong khi Mỹ đang dùng những phương tiện khoa học hiện đại để can thiệp bằng cách hủy diệt vào các vấn đề của những nước nghèo và ở cách xa Mỹ.

Báo Nhân dân, ngày 3-1-1973, tr.:3

*** *Tuyên bố của người phát ngôn Liên minh toàn quốc hành động vì hòa bình (Mỹ) ngày 30-12-1972***

Hiện nay hơn bao giờ hết, nhân dân Mỹ phải hành động kiên quyết nhằm buộc chính quyền Ních-xơn phải chấm dứt ngay cuộc chiến tranh xâm lược đầy tội ác ở Việt Nam.

Nhân dân, ngày 6-1-1973, tr.: 3

*** Trích tuyên bố của ông Gieri Godon - người lãnh đạo tổ chức Liên minh hành động vì hòa bình toàn quốc (Mỹ)**

Khi các máy bay Mỹ đánh vào các trại giam quân nhân Mỹ bị bắt thì nên hiểu rằng sẽ không có sự hạn chế đối với các cuộc ném bom tàn bạo và rồ dại của Ních-xơn. Ông ta hoàn toàn coi thường mạng sống con người và sẵn sàng ném bom hủy diệt và gây thương tật một cách không giới hạn cho nhân dân Việt Nam.

Nhân dân, ngày 25-12-1972, tr.:4

*** Liên minh toàn quốc hành động vì hòa bình Mỹ**

Mặc dầu chính phủ Mỹ tạm ngừng những cuộc ném bom, đánh phá trên vĩ tuyến 20, nhưng việc đó không đủ để có thể tin vào Ních-xơn và hiện nay hơn bao giờ hết, nhân dân Mỹ phải hành động kiên quyết nhằm buộc chính quyền Ních-xơn phải chấm dứt ngay cuộc chiến tranh xâm lược đầy tội ác ở Việt Nam.

Báo Nhân dân, ngày 6-1-1973, tr.:3

*** Tuyên bố của Hội đồng giáo hội toàn quốc Mỹ**

Các cuộc ném bom (Bắc Việt Nam) là phi đạo lý và độc ác, vượt phạm vi của bất kỳ sự lựa chọn nào đối với đất nước và những người lãnh đạo chúng ta (Mỹ). Hội đồng giáo hội toàn quốc Mỹ kêu gọi chính phủ và nhân dân Mỹ “Sám hối để cho đất nước Mỹ không bị ghê sợ và ghét bỏ vì việc sử dụng sức mạnh quân sự vô trách nhiệm chống một nước nông nghiệp”

Báo Nhân dân, ngày 4-1-1973, tr.:3

*** Thư của 41 thủ lĩnh tôn giáo:**

...Việc Ních-xơn ra lệnh ném bom hủy diệt ở miền Bắc Việt Nam là “phản bội nhiệm vụ hòa bình”, “Là những người Mỹ, chúng tôi từ chối không phục tùng tính chất tất yếu của sự điên rồ này”.

...Không chấp nhận “sự sắp xếp việc lườm gạt láo xược mà Chính phủ Mỹ đã dùng để khoắc lên sự lẩn tránh nhiệm vụ ký kết bản hiệp định đã thảo luận trong tháng 10”. “Chúng tôi không cần đến sự giải thích giỏi sắp đặt về những thiếu sót ngoại giao nữa! Phải chấm dứt việc ném bom! Phải chấm dứt chiến tranh!”

Báo Nhân dân, ngày 28-12-1972, tr.:3

* Tổng thống Ních-xơn đã ra lệnh tiến hành chiến dịch ném bom Bắc Việt từ 18 đến 29/12/1972 dưới tên gọi Lai-nơ-bếch-cơ 2 với mục đích là đưa cuộc đàm phán hòa bình ở Pa-ri đi đến kết thúc.

Encyclopedia of the Vietnam War. Bách khoa thư về cuộc chiến tranh Việt Nam - NewYork, Simon & Schuster, 1966, tr.:287

* Chiến dịch ném bom B-52 còn có tên gọi là chiến dịch ném bom "Lễ Giáng sinh", tập trung vào hai thành phố lớn Hà Nội và Hải Phòng. Bộ Chỉ huy Không quân chiến lược (SAC) chỉ đạo các chiến dịch B-52 và trong 3 đêm đầu tiên của chiến dịch B-52, đã tấn công hầu hết các đường mòn trên bộ.

Encyclopedia of the Vietnam War. Bách khoa thư về cuộc chiến tranh Việt Nam.-New York, Simon & Schuster, tr.:289

* Năm 1972 bom Mỹ ném xuống miền Bắc với số lượng lớn hơn nhiều so với thời gian từ năm 1965 đến 1968. Chỉ tính đến hậu quả trong trận ném bom tháng 12 đã có tới 40.000 tấn bom xuống Hà Nội và 15.000 tấn bom xuống Hải Phòng. Do có sự chuẩn bị trước và tài mưu lược của các vị lãnh đạo nên chỉ khoảng 1600 người bị chết và vài ngàn người bị thương.

Encyclopedia of the Vietnam War. Bách khoa thư về cuộc chiến tranh Việt Nam - NewYork, Simon & Schuster, 1996, tr.:370

* Tổng số có 206 chiếc B-52 được triển khai trong chiến dịch 12 ngày đêm, trong đó có 15 chiếc bị tên lửa đất đối không bắn rơi, 9 chiếc bị rơi trong 3 ngày đầu cùng với lượng bom hên 20.000 tấn và làm chết khoảng 1318 người dân Bắc Việt.

Encyclopedia of the Vietnam War. Bách Khoa thư về cuộc chiến tranh Việt Nam.- NewYork, Simon & Schuster, 1996, tr.:289

*Trong thời kỳ chiến tranh thế giới lần thứ 2, tổn thất máy bay ném bom bị phòng không hay máy bay chiến đấu địch bắn hạ tại hai chiến trường chính yếu được ước tính trung bình: là cứ 64 phi xuất thì có một chiếc bị bắn hạ, tính chung cả các mục tiêu phòng thủ thường hoặc không phòng thủ và lúc ấy cũng chưa có tên lửa SAM hữu hiệu. Trái lại, trên không phận Hà Nội và Hải Phòng cứ 49 phi xuất thì lại có 1 B-52 bị SAM bắn hạ.

* Trong trận ném bom từ 18 đến 29-12-1972, B-52 đã ném 17000 tấn bom xuống Hải Phòng và Hà Nội làm 1300 người bị chết.

*Encyclopedia of the Vietnam War.
Bách khoa thư về cuộc chiến tranh Việt Nam.- NewYork, Simon & Schuster, 1996,
tr.:217, 218*

* Đợt ném bom mới vào Hà Nội và Hải Phòng nổi tiếng vì cái tên gọi của nó trong mùa đông. Đó là cuộc ném bom Lễ giáng sinh (tháng 12/1972).

Jeff Stein, Mare Leepson. Sổ tay sự kiện chiến tranh Việt Nam.- H.: Chính trị Quốc gia - Trung tâm báo chí nước ngoài - Bộ Ngoại giao, 1993, tr.:144.

* Trích thông báo của Nguyễn Văn Thiệu, ngày 19-12-1972 gửi các đại diện ngoại giao và các tướng lĩnh trong quân khu

Tổng thống Ních-xon quyết định cho 500 phóng giáo cơ trong đó có B-52 oanh tạc lại toàn bộ Bắc Việt kể từ 18-12... Đây là lần tập trung oanh tạc lớn nhất trong lịch sử chiến tranh Việt Nam. Lần oanh tạc này phải đạt được 3 mục đích:

a. Ngăn chặn chi viện của Bắc Việt cho tiền tuyến để phá vỡ kế hoạch chuẩn bị một chiến dịch tấn công đại quy mô của cộng sản nhằm tiến tới tổng khởi nghĩa.

b. Đánh hủy diệt các khu dân cư đông đúc để gây ra một làn sóng chống cự của dân chúng Bắc Việt phản đối chính phủ không chịu ký kết hiệp định mà lại muốn kéo dài chiến tranh.

c. Gây một áp lực bắt buộc chính phủ Bắc Việt phải trở lại hòa đàm Pa-ri lần thứ 3 với thế yếu và phải hạ thấp một số điều khoản trong hiệp định để đi đến ký kết.

Về cuộc tập kích đường không chiến lược của Mỹ. - Thư viện Quân đội, tr.:18

* Tôi ra lệnh tấn công bằng B-52 vào Hà Nội, Hải Phòng.

Sau ba năm bế tắc, khả năng về mối liên lạc riêng Mỹ - Bắc Việt Nam đột nhiên lại hoạt động vào tháng 8 năm 1972. Cộng sản tỏ ra quan tâm đến việc đạt được một giải pháp.

Ngày 16 và 17 tháng 9, Bắc Việt Nam đưa ra một chương trình mới gồm 10 điểm. Tôi thấy phải chuẩn bị cho Thiệu khả năng đi tới một giải pháp. Hãy-

gơ đáp máy bay đi Sài Gòn, làm cho Thiệu tin rằng chúng tôi không hấp tấp đi tới một hiệp định. Thiệu bị choáng váng và tỏ ra nghi ngờ... Thiệu chửi bởi Kít-xinh-giơ không "đoái hoài" đến quan điểm của Sài Gòn trong các cuộc thương lượng với Hà Nội.

...Tôi gửi một bức điện cho ông Phạm Văn Đồng, sau cuộc gặp hai bên ngày 17 tháng 10, nói rằng hiệp định hiện nay đã coi như hoàn chỉnh. Có thể tin ở chúng tôi và sẽ ký kết được vào ngày 31 tháng 10.

Ngày 18 tháng 10, Kít-xinh-giơ đến Sài Gòn, mang thư mà tôi giới thiệu: "Tôi tin rằng chúng ta không có cách nào khác là chấp nhận hiệp định này!" Chủ nhật, ngày 22 tháng 10, Thiệu mời Kít-xinh-giơ đến gặp. Ngay sau cuộc gặp, Kít-xinh-giơ điện cho tôi: "Chúng tôi vừa kết thúc buổi gặp 2 giờ liền với Thiệu. Cuối cùng đã tìm được lối thoát và tôi nghĩ rằng chúng ta có thể giữ nguyên kế hoạch ban đầu, có sự ủng hộ của ông ta".

Sáng hôm sau, khi vừa tỉnh dậy, lại nhận bức điện khác của Kít-xinh-giơ: "Thiệu phản đối toàn bộ kế hoạch cũng như mọi thay đổi kế hoạch đồng thời từ chối tham gia đàm phán thêm nữa trên cơ sở kế hoạch".

Thứ ba, ngày 26 tháng 10, điều chúng tôi lo sợ đã đến: "Hà Nội công bố hiệp định hòa bình, các điều khoản chung và lịch ký kết hết ngày 31 tháng 10. Họ quả quyết rằng chúng tôi kéo dài thương lượng nhằm che dấu "âm mưu duy trì chế độ bù nhìn Sài Gòn và kéo dài chiến tranh".

Kít-xinh-giơ cũng quyết định họp báo ngày 26 tháng 10. Sau đó Dích-lơ (Bí thư báo chí Nhà trắng hồi đó - NBT) nói rằng các đề tin của báo chí tường thuật đều nói: "Hòa bình ở trong tầm tay". Tôi hiểu rằng lập trường mặc cả của chúng tôi thế là bị xóa mòn nghiêm trọng. Kít-xinh-giơ cũng thấy: đi quá xa đến mức công khai cam kết về một giải pháp là phạm sai lầm.

...Ưu tiên hàng đầu của tôi sau ngày được bầu lại vào tháng 11 sẽ là kết thúc chiến tranh. Việc này, tôi biết là không dễ dàng. Chiến lược để tiến hành rõ ràng là khác nhau. Kít-xinh-giơ thấy việc duy nhất là phá vỡ thương lượng, đẩy mạnh ném bom, buộc Bắc Việt Nam đồng ý nhận một giải pháp.

Tôi điện cho Kít-xinh-giơ: "... Cần tránh không làm gì có vẻ như phá vỡ thương lượng... Nếu xảy ra tan vỡ, chỉ do phía bên kia gây ra..."

Tiếp sau phiên họp ngày 13 tháng 12, Hà Nội tỏ rõ là không muốn đạt tới một hiệp định, Kít-xinh-giơ nói: "Đúng là đồng phân, phô trương và dơ bẩn". Ông ta đòi ném bom.

Ngày 14 tháng 12, tôi ra lệnh tiếp tục thả mìn cảng Hải Phòng và tiến

công bằng B-52 vào khu vực Hà Nội, Hải Phòng. Ba ngày sau, lệnh sẽ có hiệu lực.

Đây là quyết định khó khăn nhất của tôi trong suốt cuộc chiến tranh này.

Trích "Hồi ký của Ri-sốt Ních-xơn".- Đặc san: Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không, tr.:24

* Ngày 17/12, ngay tức khắc Ních-xơn ra lệnh các cuộc tấn công không quân lớn nhất của cuộc chiến tranh vào Hà Nội, Hải Phòng. A-lếch-xan-đơ Hê-giơ nói rõ là: "Con người đó (Ních-xơn) sẽ bất chấp tất cả và nối lại việc ném bom và cho B-52 đến đây để cho họ thấy rằng chúng ta đã nói là làm".

Giô-dép A. Am-tơ/ Lời phán quyết về Việt Nam.- H.: Quân đội nhân dân, 1985, tr.:422-423

* Nhiều người đồng ý rằng chỉ một con người điên mới có thể ra lệnh cho B-52 tiến hành kiểu tàn phá như vậy đối với trung tâm dân thường.

Giô-dép A. Am-tơ/ Lời phán quyết về Việt Nam.- H.: Quân đội nhân dân, 1985, tr.: 424

* Trong 12 ngày tiếp theo, từ ngày 18-12 đến ngày 30-12, Mỹ ném bom Hà Nội và Hải Phòng với sự tàn bạo hơn bao giờ hết trong lịch sử chiến tranh Việt Nam, thả hơn 35.000 tấn bom vào bên trong hai trung tâm đô thị lớn của Bắc Việt Nam. Lầu Năm Góc dùng 200 B-52; các pháo đài bay này bay từng nhóm ba chiếc, mang bom 500 và 70 cân Anh, mà khi thả xuống đúng là nhấn chìm những khu vực hình chữ nhật, một dặm bề dài, nửa dặm bề ngang của thành phố. Giới quân sự cho rằng các trung tâm dân cư cũng như các mục tiêu quân sự sẽ bị quét sạch và trong phần lớn các trường hợp, khu vực mục tiêu chỉ còn là những đồng gạch vụn. Gạch vụn là mục tiêu thừa nhận của Lầu Năm Góc nhằm "làm tê liệt đời sống hàng ngày của Hà Nội và Hải Phòng và phá hủy khả năng của Bắc Việt Nam ủng hộ các lực lượng ở Nam Việt Nam".

Giô-dép A. Am-tơ/ Lời phán quyết về Việt Nam - H.: QĐND, 1985, tr.:417

* Khoảng 33 đến 35 B-52, chở gần 100 phi công Mỹ, đã bị bắn rơi trong 12 ngày. Con số chính thức được thừa nhận chỉ 15 máy bay bị mất tích hầu như chắc chắn là sai. Tài bắn chính xác mới phát hiện ra ở các tay súng Bắc Việt Nam làm cho Lầu Năm Góc ngạc nhiên đến mức cuối tháng 12 Bộ Tham mưu liên quân đòi chấm dứt ném bom...

Giô-dép A. Am-tơ. Lời phán quyết về Việt Nam.- H.: Quân đội nhân dân, 1985, tr.:424

* Trên thực tế, Ních-xon không phải đợi đến sau cuộc bầu cử để âm mưu moi thêm những nhượng bộ của người Bắc Việt Nam. Ngày 2 tháng 11 năm 1972, Ních-xon ra lệnh B-52 tiến công nặng nề miền Bắc. Theo lời lẽ riêng của ông ta là gây sức ép ngày càng tăng đối với Hà Nội bằng việc bắt đầu ném bom gần khu phi quân sự và rồi tiến dần ra phía Bắc mỗi ngày một t

... Đây là lần thứ ba trong tám năm, nhân dân Mỹ đã bị lừa bịp.

Giô-dép A. Am-to/ Lời phán quyết về Việt Nam. - H.: QĐND, 1985, tr.:417

* Ngày 19 tháng 12 năm 1972, giới quân sự Mỹ ở Sài Gòn báo cáo lại, có 3 B-52 và 2 máy bay ném bom đã bị rơi ngoài vĩ tuyến 20, 15 phi công bị mất tích. Hơn 100 máy bay B-52 và nhiều loại máy bay ném bom khác đã tham gia trong trận này.

The Vietnam War. Cuộc chiến tranh Việt Nam. Biên niên - USA, Mallard, 1989, tr.:208

* Ngày 20/12/1972, đài Hà Nội thông báo có 215 người bị chết, 325 người bị thương ở Hà Nội do trận ném bom của Mỹ ngày 18, 19/12/1972. Tại Hải Phòng riêng ngày 18-12, 45 người bị chết, 131 người bị thương và hàng nghìn nhà dân bị phá hủy. Song chính quyền Ních-xon lại rêu rao rằng trận đánh bom này đã gây thiệt hại nặng nề đối với các mục tiêu quân sự.

The Vietnam War. Cuộc chiến tranh Việt Nam. Biên niên.- USA, Mallard, 1989, tr.:208

* Ngày 21/12/1972, Theo thông báo trong trận ngày 18/12/1972 có 8 máy bay B-52 bị thất lạc cùng với 43 phi công bị mất tích. Ngày 22/12/1972 lại có 10 máy bay B-52, mỗi chiếc trị giá 8 triệu đôla bị mất tích từ ngày 18/12, cùng với 55 phi công. Một con số tương đương với 13% số tù binh Mỹ được giữ tại Hà Nội trước khi ném bom.

The Vietnam War. Cuộc chiến tranh Việt Nam. Biên niên - USA, Mallard, 1989, tr.:208

* Ngày 26/12/1972, máy bay Mỹ đã dội bom xuống Hà Nội trong suốt 40 phút và có ít nhất là 5 chiếc B.52 đã bị bắn rơi.

The Vietnam War. Cuộc chiến tranh Việt Nam - USA, Mallard, 1989, tr.:211

* Ngày 31/12/1972, chiến dịch ném bom căng thẳng nhất của Mỹ trong cuộc chiến tranh Việt Nam đã kết thúc. Bắc Việt cho dùng toàn bộ lực lượng tên lửa đất đối không gồm 1.200 quả để bắn trả máy bay B-52. 15 chiếc B-52 bị bắn rơi cùng với 93 phi công đã bị chết, mất tích hoặc bị bắt.

The Vietnam War. Cuộc chiến tranh Việt Nam. Biên niên.- USA, Mallard, 1989, tr.: 211

* Trong 11 ngày của chiến dịch Lai-nơ-bếch-cơ 2, các máy bay B-52 đã thực hiện 729 phi xuất: 340 từ sân bay U-ta-pao và 389 từ Gu-am.

Trong chiến dịch này Bộ Tư lệnh không quân chiến lược đã phạm nhiều sai lầm, làm cho cái giá phải trả càng cao như:

- Ném bom nhỏ giọt từng đợt, các đợt cách nhau hàng tiếng đồng hồ làm đối phương có cơ hội phục hồi và chuẩn bị đối phó với đợt sau, hơn nữa còn làm giảm tác động gây choáng của mỗi đợt.

- Thiết yếu tố bất ngờ: Các máy bay B-52 bay cùng độ cao, tốc độ, đường bay của chiếc đi đầu. Mỗi đêm khi chiếc B-52 đầu tiên vừa bay qua, đối phương sẽ biết chính xác chiếc B-52 tiếp theo sẽ bay ra sao.

- Thiếu linh hoạt: Chiến thuật không thay đổi kịp với tình hình.

Khi F-105 báo đã diệt tên lửa phòng không, tạo nên một lỗ hổng ở khu vực nào đó, B-52 vẫn phải bay theo đường bay đã định, không được phép lợi dụng chỗ hở. Hoặc khi dải nhiễu bị gió thổi gạt, phi công B-52 cũng không được điều chỉnh đường bay phù hợp để lợi dụng dải nhiễu này.

- Không có những ưu tiên chính đáng: Trong một cuộc tấn công bằng máy bay thì ưu tiên hàng đầu phải là diệt vũ khí phòng không... Số B-52 bị tổn thất cao tới mức không thể chấp nhận được, nhưng đến 26/12 mới bắt đầu phối hợp nghiên cứu diệt tên lửa phòng không - đối thủ chính của B-52.

- Thiếu thông tin chính xác: Các phi công đã thấy trước sai lầm này từ năm trước, song các nhân viên Bộ Tư lệnh không quân chiến lược vẫn phớt lờ các tin tức không đến được tai cấp trên...

Những thay đổi về chiến thuật sau Nô-en không phải để đáp ứng đề nghị của phi công...mà vì 3 tên tướng chịu trách nhiệm về chiến dịch này nằm ở Mỹ, nhận ra rằng nếu tốc độ rơi máy bay cứ diễn ra như hiện tại thì chỉ trong 2 tuần sẽ không còn máy bay B-52 ở Đông Nam Á.

Tấn bị kịch của Lai-nơ-bếch-cơ 2 / Đơ-ran Cao-xki.- Armed Forces Journal, tháng 7-1977(

Trích trong “Về cuộc tập kích đường không chiến lược”. - Thư viện Quân đội, tr.:12)

* Đơ-ran Cao-xki trong bài “Thảm kịch của cuộc hành quân Lai-nơ-béch-cơ 2” đăng trên tập san của lực lượng không quân Mỹ viết: “Trong chiến tranh Việt Nam, ít có cuộc hành quân nào gây nhiều xúc động mạnh mẽ, thậm chí bi thảm hơn nhiều chiến dịch ném bom kéo dài 11 ngày mang tên “Hành quân Lai-nơ-béch-cơ 2”. Cuộc hành quân này nhằm vào các mục tiêu được thực hiện bằng máy bay ném bom hạng nặng B-52 để buộc Bắc Việt Nam phải ký hiệp định hòa bình Pa-ri. Chiến dịch hầu như hoàn toàn do Bộ chỉ huy Không quân chiến lược Hoa Kỳ thực hiện, là một thảm họa cho những người lái và phục vụ trên máy bay và một tiền lệ nguy hiểm cho tương lai. Hậu quả của một cuộc hành quân Lai-nơ-béch-cơ 2 là một số lớn máy bay B-52 bị bắn hạ một cách không cần thiết và những nhân viên lái và phục vụ trên máy bay này bị thương tật, chết hoặc bị bắt”.

*Trang đen tối trong lịch sử nước Mỹ.-H.:
Quân đội nhân dân, ngày 19-12-1982, tr.:3*

* Những người điều khiển tên lửa SAM khôn ngoan đã quan sát ngay chiếc B-52 đi đầu ngoặt khỏi mục tiêu. Họ phóng lên một quả SAM để tên lửa bay theo đường đạn 45 giây tới gần chỗ B-52 phải ngoặt. Họ dùng 5-10 giây điều khiển quả tên lửa "khóa" vào điểm ngoặt, sao cho khi tên lửa đến đó vừa đúng lúc chiếc B-52 bay tiếp theo vừa tới. Thật ngon xơi”.

*Về chiến dịch Linerbaker II/Đ. Đơ-ran Cao-xki.-
Tạp chí Lịch sử Quân sự, số 6-1997, tr.:21.*

* Trong cuốn "Cuộc chiến tranh Việt Nam", J.T. Green Wood đã viết:

“Liên trong 12 ngày liên tục chúng ta đã tiến hành cuộc ném bom kiểu rải thảm mà sự tàn phá đã lớn hơn sự tàn phá của cuộc ném bom trong suốt cả cuộc chiến tranh từ trước cho tới bây giờ. Chúng ta đã tung các pháo đài B-52 vào các trung tâm của đối phương và đã gặp phải mạng lưới phòng không bảo vệ các bất động sản của một quốc gia dày đặc và mạnh nhất trong lịch sử chiến tranh xưa nay. Tổn thất của chúng ta rất nặng nề”...

... “Những điểm yếu nghiêm trọng trong việc vạch kế hoạch và thực hiện kế hoạch bộc lộ trong những cuộc oanh tạc ngày thứ nhất đã trở nên rõ rệt một cách bi thảm trong những ngày sau. Các chiến thuật áp dụng trong chiến dịch ném bom mang tên Ac-lai-tơ (đèn hồ quang) ở miền Nam không thích hợp với khu vực Hà Nội, nơi có hỏa lực phòng không mạnh... Hệ thống phòng không ở

Hà Nội không phải là yếu - đó là điều đã thấy rõ từ các cuộc oanh tạc trong chiến dịch Lai-nơ-béch-cơ lần trước...”

*Trang đen tối trong lịch sử nước Mỹ.-
Quân đội nhân dân, ngày 19-12-1982, tr.:3*

* Để lợi dụng khả năng có gió mạnh thổi từ hướng Tây Bắc, các máy bay bao giờ cũng từ phía Tây Bắc bay vào các mục tiêu lớn ở khu vực Hà Nội. Ngay sau khi trút bom, máy bay phải lượn vòng rất lớn ra phía sau mục tiêu để thoát ra ngoài tầm bắn của tên lửa "đất đối không" càng nhanh càng tốt.

Theo quy định, các tốp trong đội hình tiến công của B-52 chỉ được bay ở các độ cao và hướng khác nhau rất nhỏ, các tốp phải bám chặt đội hình để làm giảm khả năng dễ bị tổn thương vì tên lửa "đất đối không", để tăng hiệu quả bảo vệ của các phương tiện gây nhiễu điện tử trong đội hình và giữa các tốp, để giữ đội hình trong hành lang có thả sợi nhiễu.

Vì trong các phi công thuộc Bộ Tư lệnh Không quân chiến lược ít khi bay trong các đội hình lớn vào ban đêm và vì vùng trời Hà Nội chật hẹp sẽ đông đặc máy bay, nên các phi công được lệnh tránh va chạm bằng cách càng ít thực hiện động tác cơ động càng tốt.

Những chiếc B-52 đầu tiên trong đêm 18/12, ném bom các sân bay Hòa Lạc, Kép và Phúc Yên. Một máy bay MIG bị bắn rơi. Chiếc đầu tiên được xác định là do máy bay B-52 bắn rơi trong chiến dịch "Lai-nơ-béch-cơ 2" và trong cả cuộc chiến tranh. Sau đó, Kinh Nỗ và Yên Viên bị ném bom. Chiếc máy bay mang mật danh "Than củi" dẫn đầu 9 chiếc B-52 cất cánh từ Gu-am đánh vào khi nhà kho Yên Viên, Ai Mỗ, bị hai tên lửa đất đối không bắn trúng trước khi trút bom và rơi xuống phía Tây Bắc Hà Nội. Đó là chiếc B-52 đầu tiên bị hỏa lực phòng không của đối phương bắn rơi trong chiến dịch và là chiếc thứ hai bị bắn rơi trong chiến tranh. Đến nửa đêm, 30 máy bay cất cánh từ Gu-am oanh tạc Hà Nội một lần nữa. Một chiếc B-52 khác bị thương nặng vì tên lửa đất đối không khi đang ngoặt ra khỏi mục tiêu và rơi ở Thái Lan sau khi tổ lái đã nhảy dù. 5 giờ sau, đợt thứ ba bay vào, thêm một B-52 bị bắn rơi...

Những điểm yếu nghiêm trọng trong việc vạch kế hoạch thực hiện, bộc lộ trong những cuộc oanh tạc ngày thứ nhất đã trở nên rõ nét một cách bi thảm trong những ngày sau. Các chiến thuật áp dụng trong chiến dịch ném bom mang tên Are Light ở miền Nam không thích hợp với khu vực Hà Nội, nơi có hỏa lực phòng không mạnh. 5 phi vụ tiến hành hồi tháng 4, đặc biệt là trận oanh tạc Hải Phòng đã dẫn các nhà vạch kế hoạch Mỹ tới những nhận định sai lầm. Ba đợt, mỗi đêm gây khó khăn cho việc rải sợi nhiễu, hay trấn áp tên lửa đất đối không,

đồng thời giúp cho hệ thống phòng không của đối phương có thời gian hồi phục và chuẩn bị đối phó với đợt tiến công mới. Gió thổi mạnh giúp cho các máy bay ném bom bay nhanh tới mục tiêu, nhưng cũng thổi bạt sợi nhiễu khiến cho các máy bay B-52 phải dựa vào thiết bị gây nhiễu của chính mình để tránh bị radar phát hiện. Hơn nữa khi ra khỏi mục tiêu, các máy bay B-52 phải quặt trở lại bay ngược chiều gió mạnh 100 hải lý nên tốc độ rút lui chậm lại quá nhiều, và hướng gây nhiễu bị chệch, khiến cho radar của các trận địa tên lửa đất đối không lân cận có thể lọt qua những chỗ yếu trong màn nhiễu. Hơn nữa, đội hình máy bay ném bom dài và việc quy định một điểm ngoặt độc nhất cho máy bay khi ra khỏi mục tiêu đã giúp cho đối phương nhầm đúng điểm ngoặt sau khi những tốp đầu bay qua...”.

Chiến tranh Việt Nam / Giôn Grin-út.- Tạp chí Phòng không số 4 (tháng 12), 1987, tr.:41

* Các chiến thuật gây nhiễu điện tử bằng nhiều biện pháp và các khí tài hiện đại nhất của không lực Mỹ đều bị thất bại.

Máy bay ném bom chiến lược B-52 trong vai trò chiến thuật/ Giôn T. Grin-út.- Luân đôn, NXB. Solamonder, 1973, tr.:206.

* Trong 11 ngày của chiến dịch Lai-nơ-bếch-cơ II, các máy bay B-52 đã thực hiện 729 phi xuất: 340 từ sân bay U-ta-pao và 389 từ Gu-am.

Có 15 chiếc B-52 bị bắn rơi đều do tên lửa đất đối không: 9 chiếc B-52H và 6 chiếc B-52G, 9 chiếc khác bị thương, 29 phi công và nhân viên phi hành tử trận, 33 bị bắt sống, về sau đã được trao trả và 26 được cứu thoát sau trận đánh. Các pháo đài bay đã oanh tạc 34 mục tiêu, trút gần 49.000 trái bom, tổng cộng 15.000 tấn bom (13.606.000ki-lô-gam).

Máy bay B-52 trong vai trò chiến thuật / Giôn T.Grín-út.- Tạp chí Lịch sử Quân sự, số 24, tháng 12-1972, tr.:63

* Trong thời kỳ chiến tranh thế giới lần thứ 2, tổn thất máy bay ném bom bị phòng không hay máy bay chiến đấu địch bắn hạ tại hai chiến trường chính yếu được ước tính trung bình: Là cứ 64 phi xuất thì có 1 chiếc bị bắn hạ và lúc ấy cũng chưa có tên lửa SAM hữu hiệu. Trái lại, trên không phận Hà Nội và Hải Phòng cứ 49 phi xuất thì lại có 1 B.52 bị SAM bắn hạ.

Máy bay B-52, con phượng hoàng ấy không bao giờ lỗi thời (The B-52 Phoenix that never was) của John L.Frisbee. Trích dịch từ tạp

chí Air Force 2-1973// H.: Viện Lịch sử Quân sự Việt Nam, tr.:5

* Nhận định về quyết định của Ních-xơn dùng B-52 đánh vào Hà Nội, Hải Phòng, tờ Bưu điện Oa-sinh-ton đã viết: "Những gì mà Giôn-xơn và các vị tiền bối của ông ta đã kiên quyết tránh trong 15 năm hoặc hơn 15 năm qua thì Ních-xơn đã quyết định trong vòng một đêm".

Hà Nội tháng Chạp năm 1972. Ký sự.- H.:QĐND, 1972, tr.:15

* Chiến dịch Lai-nơ-bếch-cơ 2 không thể vắt ra được những nhượng bộ quyết định nào của Bắc Việt Nam.

Trích lời giáo sư Mỹ Guenter Leewi trong cuốn "Mỹ ở Việt Nam", xuất bản năm 1978 - Lịch sử Quân chủng Phòng không. Tập 3.- H.: Quân đội nhân dân, 1994, tr.: 239

* Chiến dịch Linebacker II là thất bại chính trị - quân sự của Mỹ, vì nó không buộc được đối phương đầu hàng, nghĩa là có những nhượng bộ mới. Bắc Việt Nam về thực chất, đã kết thúc cuộc chiến tranh với một hiệp định có lợi cho họ...Mỹ phải thừa nhận một điều khoản mà họ đã dồn mọi nỗ lực hơn 10 năm qua để nó không xảy ra - sự có mặt của các lực lượng Bắc Việt Nam ở miền Nam Việt Nam được hợp pháp hóa... Sự kiện sau đó đã chứng minh, chỉ hơn 2 năm sau cái gọi là "rút quân trong danh dự" của Mỹ, Bắc Việt Nam đã hoàn thành cái việc mà họ muốn là giải phóng miền Nam và thống nhất đất nước.

Mỹ ở Việt Nam / G. Levy.- Tạp chí Quốc phòng toàn dân, số 12, 1997.- tr.:106

* Kít-xinh-giơ trong hồi ký của mình cũng phải cay cú thú nhận rằng: "Nước Mỹ đã nhanh chóng bị chìm ngập trong làn sóng thịnh nộ đang dâng lên trước cuộc ném bom được tiếp tục từ ngày 18/12 kéo dài 12 ngày... Tôi nhận được những bức thư lời lẽ gay gắt không thể tưởng tượng được của những người xưa kia đã từng là bạn bè, của những công dân đầy giận dữ (không một ai trong số đó viết thư cho tôi sau này, hồi tháng giêng, khi hiệp định đã đạt được).

Những lời lẽ buộc tội như "phi đạo đức", "lừa bịp" được tung ra bừa bãi, "dã man" là một tính từ khác được người ta ưa dùng. Có vẻ như người ta cho rằng điều tất nhiên là Bắc Việt Nam vào con đường tiêu diệt dân thường...".

Trang đen tối trong lịch sử nước Mỹ.- Quân đội nhân dân, ngày 19-12-1982, tr.: 3-4

* Liên trong 12 ngày liên tục, Mỹ đã tiến hành một cuộc ném bom rải thảm mà sự tàn phá đã lớn hơn sự tàn phá của cuộc ném bom suốt trong cả cuộc chiến tranh từ trước cho tới lúc bấy giờ.

Trích bài của giáo sư sử học Mỹ Weldon A. Brown.- Đặc san: Hà Nội: Điện Biên Phủ trên không, tr.:26

* Chủ nghĩa Mác và chủ nghĩa yêu nước đã nhân lên gấp bội ý chí hy sinh quên mình của những chiến sĩ cách mạng Việt Nam. Họ vẫn tiếp tục chiến đấu dưới làn bom đạn khủng khiếp của Mỹ, vì tất đã tìm trong lịch sử có kẻ sánh bằng. Thực chất là người Mỹ đã không biết tí gì về cái đất nước mà họ đã tiến công... Người Mỹ có thể tàn phá đất nước này bằng bom đạn, nhưng đất nước này thậm chí kể cả khi bị tổn thương vẫn không chịu cúi đầu, vẫn không chịu khuất phục.

Trích lời Rober Ghilanh - Học giả người Mỹ.- Tạp chí Quốc phòng toàn dân, số 12, 1997, tr.:107

* Bắc Việt đã chọn chiến lược hòa hợp với lịch sử và văn hóa của họ: ngăn chặn đường không... đã làm tê liệt không lực mạnh hàng đầu thế giới của Mỹ... Bắc Việt huy động toàn bộ nguồn tài lực phòng không, tên lửa phòng không buộc các máy bay tiến công của Mỹ phải bay thấp để súng trường cùng các vũ khí tự tạo của dân quân phát huy được hiệu quả; máy bay MIG nhỏ bé ngăn trở Mỹ giành và khai thác quyền khống chế trên không... Không quân cùng với không quân hải quân Mỹ không giành được ưu thế trên không theo ý nghĩa cổ điển".

E. Tinpho - Giáo sư lịch sử quân sự. "Điện Biên Phủ trên không"- nhìn từ phía bên kia.- Tạp chí Quốc phòng toàn dân, số 12, 1997 - tr.:108

* Cuộc chiến tranh Việt Nam của Mỹ đã thất bại từ lâu. Nó thất bại vì đối phương đã đề ra chiến lược quân sự giỏi hơn, một chiến lược nhận thức chiến tranh ở phạm vi rộng lớn hơn, coi như một hiện tượng văn hóa kết hợp chặt chẽ các mặt xã hội, kinh tế, chính trị, ngoại giao cũng như quân sự... Chiến lược hòa hợp với lịch sử và văn hóa Việt Nam... đã loại bỏ những lợi thế và làm tê liệt không lực - sức mạnh to lớn nhất của Mỹ.

Gió ngang: Những điều không thể thiếu về mặt văn hóa của chiến tranh đường không / E. Tinpho// "Điện Biên

*Phủ trên không”- nhìn từ phía bên kia.-
Tạp chí Quốc phòng toàn dân, số 12, 1997
- tr.:107*

* Tư tưởng sùng bái công nghệ và máy móc, coi học thuyết ném bom chiến lược như một giải pháp cho mọi cuộc xung đột và bom là thứ thuốc bách bệnh của Mỹ.

*E. Tinpho / Không quân Mỹ làm được gì ở
Việt Nam.- Tạp chí Quốc phòng toàn dân, số 12,
năm 1997, tr.:107*

* ...Chỉ chúng ta, những người thất bại trong chiến tranh Việt Nam nay phải chịu khó đào bới lại quá khứ để tìm ra những bài học áp dụng cho tương lai.

*Vai trò quân sự của Mỹ trong cuộc chiến
tranh 25 năm ở Việt Nam / Panmơ .- Tạp chí
Quốc phòng toàn dân số 12, 1997 .- tr.: 106*

* Mọi người, kể cả không quân đều thừa nhận rằng sử dụng B-52 là rất sai lầm và việc ném bom sẽ không có tác dụng về mặt quân sự lâu dài... Không lực gây thương vong đáng sợ cho các mục tiêu dân sự nhưng đồng thời cũng phải trả giá chưa từng có... Một số quan chức Lầu Năm góc công nhận số máy bay B-52 bị mất là gần với con số của Việt Nam dân chủ cộng hòa công bố (34 chiếc - BT). Ngay với tổn thất B-52 mà Mỹ thừa nhận thì tỷ lệ tổn thất là trên 10% trong vòng 10 ngày, một con số cao hơn con số mà không quân có thể chấp nhận được và do đó đã làm cho họ mất tinh thần. Điều chắc chắn là lực lượng không quân Mỹ không thể hoạt động lâu hơn nữa...

Linebaker 2 đã làm cô lập chính quyền Mỹ về mặt chính trị và đặt nó vào thế phòng ngự. Đa số báo Mỹ xem cuộc ném bom này là kinh tởm trong Lễ Giáng sinh. Phản ứng trong nước Mỹ cũng rất nghiêm trọng...⁴⁷ trong số 73 thượng nghị sĩ Mỹ được hỏi ý kiến sau khi cuộc ném bom bắt đầu đã chống lại nó, 45 tuyên bố sẵn sàng ủng hộ đạo luật chấm dứt chiến tranh. Trước sức ép ngày càng mạnh của Quốc hội, ngày 30/12/1972, Tổng thống Ních-xơn không còn cách nào hơn là ra lệnh chấm dứt ném bom bắc vĩ tuyến 20... Cuộc thương lượng được nối lại tại Pa-ri ngày 2/1/1973, Chính quyền Mỹ ở thế yếu hơn rất nhiều... Mỹ rút được quân và được trao trả tù binh mà không phải "thừa nhận" thất bại quân sự của hai thập kỷ nỗ lực - "một thắng lợi đắng cay".

*Giải phẫu một cuộc chiến tranh /
Côn cô.- Tạp chí Quốc phòng toàn dân,
số 12, 1997, tr.: 107*

* Ních-xơn viết trong hồi ký: Ngày 14/12/1972 tôi ra lệnh tiếp tục thả mìn cảng Hải Phòng và tiến công bằng B-52 vào khu liên hiệp Hà Nội, Hải Phòng... Tôi đích thân ra lệnh mở một trong những cuộc ném bom lớn nhất vào ngày 26/12: 116 lần xuất kích của B-52 nhằm vào những mục tiêu ở các khu vực Hà Nội, Hải Phòng.

Những lời thú nhận từ phía Mỹ.-

Hà Nội mới, ngày 13-12-1987, tr.:2

* Ngay từ ngày đầu ném mìn thất bại, Kít-xinh-giơ quân sư của Ních-xơn hồi đó đã phải cay đắng thú nhận rằng: "Thật đau lòng khi nghĩ rằng chính ở phút cuối cùng thì mọi thứ mà chúng ta đã cố gắng làm lại một lần nữa hỏng hết" .

Trang đen tối trong lịch sử nước Mỹ.-Báo QĐND, 19-12-1982, tr.:3-4

* Kít-xinh-giơ đã nói với những đại biểu Việt Nam rằng: "Các ngài không những anh hùng lại thông minh".

Sơn Hồng/ Bi kịch Lai-nơ-bếch-cơ 2 và sự sai lầm của SAC.- Báo QĐND, 18-12-1977, tr.:4

* Ít ra có 2 điều đã xảy tới ngoài mọi dự tính của Ních-xơn:

1. Ních-xơn không phải là không tiên đoán được sự phản đối của các nước ngoài, nhưng hắn đã không ngờ thế giới lại lên án một cách đồng thanh và quyết liệt như đã làm.

2. Số B-52 thi đua rơi nhanh và rơi nhiều đến nỗi chỉ vài ngày đã làm tan tành huyền thoại bất khả xâm phạm mà thứ máy bay ấy, một biểu tượng của sức mạnh không lực của Mỹ. Tóm lại, 11 ngày dội bom Hà Nội, Hải Phòng rút cuộc chỉ đưa tới một thứ Điện Biên Phủ... trên trời, về mặt quân sự có thể là nhẹ hơn Điện Biên Phủ 1954, nhưng về mặt tinh thần còn thâm hơn nhiều: Những chiếc máy bay khổng lồ rơi trước sự chống đối của thế giới, không ai nhỏ một giọt nước mắt cho tên khổng lồ Gô-li-át ngạo nghễ và tàn bạo.

Mấy chục ngàn tấn bom dội xuống Hà Nội, Hải Phòng là cái lý cuối cùng của thứ lý lẽ sức mạnh, nhưng cũng đánh dấu sự bế tắc tuyệt vọng của thứ lý lẽ đó. Loài người còn có thể tin rằng mình chưa bước qua thời đại của quỷ Sa-tăng.

Trích bài "Nhìn lại 11 ngày quyết liệt và quyết định" của tập san "Đối diện" xuất bản tháng 2-1973 tại Sài Gòn.- Báo Cứu Quốc, 21-12-1973, tr.:4

* 12 ngày ném bom trở lại vùng Hà Nội, Hải Phòng được coi là cuộc ném bom dữ dội nhất trong lịch sử chiến tranh, đã làm cho Mỹ bị thiệt hại nặng nề nhất về người và trang bị.

Từ 18 đến 30 tháng 12, 76 phi công Mỹ đã bị mất ở Bắc Việt, có lẽ là bị bắt. Nhiều người khác chết và bị thương.

Trích tin của hãng UPI (Mỹ) ngày 31-12-1972.- Nhân dân, 1-1-1973, tr.:3

* Lòng dũng cảm của Việt Nam sẽ sống mãi trong ký ức mọi người. Việc đánh bại B-52 cho thấy tinh thần kháng chiến của các bạn còn mạnh hơn mọi sức mạnh kỹ thuật thuộc bất cứ loại nào.

Trích điện của 2 nghệ sĩ Mỹ nổi tiếng trong phong trào chống chiến tranh xâm lược Việt Nam - Giên Phôn-đa và Tôm Hay-đơn ngày 24-12-1972// Nhân dân, ngày 28-12-1972, tr.:3

* Hệ thống phòng không của Bắc Việt Nam hiện đại, rộng khắp và hiệu quả đến nỗi trong bất cứ một trận đánh phá nào, 90% máy bay của không quân Mỹ phải lo bảo vệ các máy bay ném bom để chống lại MIG tiến công, đồng thời không chế súng phòng không và tên lửa từ mặt đất.

Trích Báo "Tin Mỹ và thế giới" ngày 21-12-1972 // Tạp chí Quốc phòng toàn dân, số 12, 199, tr.:108

* Hiện nay Bắc Việt Nam có hệ thống phòng không lớn nhất và mạnh nhất thế giới. Các pháo thủ Việt Nam là những tay súng giỏi nhất vì họ có rất nhiều kinh nghiệm.

Trích "Tin Mỹ hàng tuần".- Tạp chí Quốc phòng toàn dân, số 12, 1997, tr.: 108

* Trong bom đạn mịt mờ, tôi đã thấy những phụ trên những ụ súng lia những khẩu súng trường theo các máy bay phản lực của Mỹ đang bay trên trời. Họ tin rằng, họ có thể bắn rơi máy bay phản lực bằng một khẩu súng trường. Đây là một ý chí có tính chất truyền thống trong những người dân mà tôi đã gặp.

Trích ý kiến của nhà báo Mỹ I-ton.-Tạp chí Quốc phòng toàn dân, số 12, 1997, tr.: 108

* Nếu B-52 ra Bắc Việt Nam và chịu đựng thiệt hại như mức độ vừa qua thì chẳng cần phải là một thiên tài toán học cũng thấy được rằng cuối cùng Mỹ sẽ hết nhãn B-52.

Trích Báo Mỹ "Tuần tin tức" ngày 8-1-1973.-Tập chí Lịch sử Quân sự, số 6, 1997.- tr.:20

* Đây là một cuộc chiến tranh nhiều điện tử quy mô lớn đầu tiên giữa hai phe tấn công và phòng thủ đều mạnh. Chiến tranh điện tử đòi hỏi có chiến thuật linh hoạt, khôn khéo và trang bị hiện đại. Những trận đánh ở Hà Nội đã chứng minh điều đó... Hà Nội theo dõi các tín hiệu nhiễu trên màn ra-đa do máy nhiễu B-52 phát ra, giao hội các nguồn nhiễu, tính toán đường bay rồi phóng hàng loạt tên lửa dọc theo đường bay phán đoán, Bắc Việt Nam còn chuyển tiếp những số liệu theo dõi được từ khi ra-đa ở xa đến các trận địa tên lửa có ra-đa đang bị nhiễu. Nhiều tần số mới được đem ra dùng. Thiệt hại B-52 lên đến đỉnh cao vào các ngày thứ ba, thứ tư có tới 6 chiếc bị bắn rơi.

Trích bài đăng trên tuần báo Mỹ "Aviation week and Space Technology" ra ngày 12-2-1973// Về cuộc tập kích đường không chiến lược của Mỹ - Thư viện Quân đội, tr.: 15

* Cùng trong tuần các phi công vũ trụ Mỹ, từ quỹ đạo Mặt trăng, phóng tên lửa đưa con tàu vũ trụ của họ trở về trái đất, thì các phi công Mỹ lại ném bom một nước nông nghiệp châu Á. Nước Mỹ của trí tuệ và nước Mỹ của trả thù đều đã đánh một đòn mạnh.

Hàng triệu nhân dân các nước trên khắp thế giới trong thế kỷ này đều đã bị bom ném từ trên trời xuống. Nhân dân Mỹ thì không bao giờ bị cả. Trong mùa suy ngẫm theo tôn giáo và đi đến những quyết định bản thân này, nước Mỹ và nhân dân Mỹ đang bị phán xét về việc chính phủ của chúng ta đang làm với nền kỹ thuật hùng hậu của mình. Phải chăng bây giờ chúng ta là bọn man rợ mới?

Đâu là nước Mỹ thật? Bây giờ không còn là vấn đề trước mắt nhân dân thế giới chúng ta đang bị phán xét như thế nào nữa rồi, phán xét đó đã rõ ràng. Vấn đề bây giờ là chúng ta, nhân dân dân tộc, phán xét chúng ta như thế nào và đến ngày pháp xét thì chúng ta bị kết tội gì?

Trích bình luận tờ "Thời báo NewYork (Mỹ) ngày 25-12-1972/Nhân dân, ngày 30-12-1972, tr.: 3

* Tổng thống Mỹ lại một lần nữa quay về với sức mạnh thô bạo để tìm cách giành lấy những mục tiêu rộng lớn hơn nữa của ông ta ở Đông Nam Á, những mục tiêu không bao giờ là hiện thực và cần thiết cho lợi ích an ninh của nước Mỹ. Giả như Hà Nội có chịu trách nhiệm đến đâu đi nữa về việc làm gián đoạn cuộc thương lượng - giả thuyết này là rất đáng nghi ngờ - thì việc sử dụng một lực lượng không quân hùng mạnh nhất để thẳng tay đánh một cách tàn bạo

vào một nước nhỏ ở châu Á là một sự lạm dụng sức mạnh của nước Mỹ và là sự chà đạp lên những nguyên tắc của chủ nghĩa nhân đạo... Trong quá trình này chính nước Mỹ đang đứng trước nguy cơ bị đẩy trở lại một thứ chế độ dã man của thời kỳ đồ đá, đó là điều có thể tiêu diệt những cái gì đáng giá nhất cần giữ gìn trong nền văn minh của Mỹ.

Trích xã luận "Thời báo NewYork (Mỹ) số ra ngày 20-12-1972 // Nhân dân, ngày 21-12-1972 - tr.: 4

* Tổng thống Ních-xon hi vọng buộc các nhà lãnh đạo Bắc Việt Nam từ bỏ cuộc chiến đấu gần 30 năm và chấp nhận những điều kiện của ông ta. Tất cả kinh nghiệm đã qua cho thấy thái độ đó nhất định thất bại. Mỹ có nguy cơ trở lại một kiểu dã man của thời kỳ đồ đá, có thể phá hoại một phần những gì tốt đẹp nhất trong nền văn minh của Mỹ.

Trích "Thời báo New York", 20-12-1972// Quân đội nhân dân, ngày 31-12-1972, tr.: 2

* "Lòng tin vào lẽ phải và nền văn minh đã là một trong những nạn nhân tinh thần của cuộc tiến công bằng không quân vào dịp Nô-en của Ri-sót Ních-xon chống miền Bắc Việt Nam. Nếu lãnh tụ dân cử của nền dân chủ lớn nhất hành động như một tên bạo chúa điên rồ và không một người nào trong chính phủ ông ta nói lên lời phản kháng nhỏ nhẹ nhất thì khó mà có thể cải lại quan điểm cho rằng xã hội chúng ta là một xã hội hóa điên được".

Một thí dụ là phản ứng chính thức của Mỹ đối với tin tức nói rằng bệnh viện Bạch Mai 1.000 giường ở Hà Nội đã bị ném bom. Người phát ngôn chính thức của Bộ Quốc phòng Phrit-hem nói ngay rằng tin trên là "tuyên truyền", rồi ông ta nói tiếp: "Chúng ta đã không đánh vào một bệnh viện lớn gần 1.000 giường. Tôi không có tin gì ủng hộ tin đó cả".

Từ “nói dối” không mô tả được một cách thích đáng tuyên bố trên vì tuyên bố này khinh thường sự thật quá vì tờ Thời báo NewYork vừa đăng một bài tường thuật về thiệt hại ghê gớm do bom Mỹ gây ra cho Bệnh viện Bạch Mai.

Trích bài của An-tô-ni Li-uyét đăng trên báo Mỹ "Diễn đàn thông tin quốc tế" số ra ngày 30-12-1972 // Nhân dân, ngày 11-1-1973. - tr.: 3

* Trong tuần qua, tuần lễ nước Thiên Chúa giáng sinh 1972, máy bay Mỹ đã dội bom như mưa xuống những làng mạc và thị xã của đồng bằng sông Hồng cả ban ngày lẫn ban đêm.

Nhiệm vụ của nước Mỹ chúng ta là, theo lời báo Pháp Thế giới "khủng bố, giết chóc, mù quáng... hủy diệt từng địa phương". Tờ báo Anh: Tấm gương hàng ngày coi đó là "một chính sách tàn bạo điên cuồng".

*Trích bài của nhà báo An-tô-ni Li-uyt đăng trên
báo Mỹ "Diễn đàn thông tin quốc tế", 26-12-1972 //
Quân đội nhân dân, ngày 31-12-1972, tr.: 2*

* Mặc dù có bản thông cáo công bố muộn ở Sài Gòn ngày 27/12, chính phủ Ních-xon vẫn tiếp tục lẩn tránh những câu chất vấn gay gắt và có lý nhất về cuộc tiến công mới bằng không quân ồ ạt của Mỹ chống Bắc Việt Nam.

Bản thông cáo xác nhận tính chất tàn bạo của những vụ oanh kích: hơn 1.400 phi vụ của B-52 và các máy bay ném bom khác trong một tuần chống những mục tiêu "quân sự" trong vùng rất đông dân ở Hà Nội và Hải Phòng. Nhưng thậm chí trong việc mới hé một chút bức màn bí mật này, vẫn hãy còn lớn vồn chính sách cũ do toàn Nhà trắng áp dụng là lẩn tránh và giấu giếm.

Bản thông cáo nói chi tiết về những thiệt hại gây ra cho những cơ sở quân sự, nhưng không nói gì về những thiệt hại được thông báo rộng khắp tại những địa điểm như sân bay quốc tế Gia Lâm, Bệnh viện Bạch Mai, một nửa tá sứ quán nước ngoài tại Hà Nội, các tàu nước ngoài ở Hải Phòng... Có ai tưởng tượng được rằng những máy bay trinh sát không phát hiện được những thiệt hại đó hay sao?

Người phát ngôn bộ chỉ huy Mỹ đã từ chối không bình luận những câu hỏi về thương vong của dân thường. Có ai tin rằng ném bom rải thảm với cường độ như thế mà lại không gây ra một số thương vong rất lớn cho dân thường trong một vùng mật độ dân số cao như vậy không?

Tác hại của những trận oanh kích đó không phải là cái gì lạ đối với những người nào đã chịu đựng ảnh hưởng ghê gớm của chúng. Sự thật sẽ xuất hiện từ các nhà cầm quyền Hà Nội, từ các nhà ngoại giao, các nhà báo nước ngoài ở Bắc Việt Nam, từ những người Mỹ đang thăm Bắc Việt Nam. Nhưng nhân dân Mỹ có quyền nghe một báo cáo đầy đủ và nhanh chóng từ những người có trách nhiệm về những hành động đó, những hành động phạm vi phải nhân danh nhân dân Mỹ.

Điều đáng bức mình nhất là sự im lặng kéo dài của viên tổng tư lệnh về lý do khiến ông ta ra lệnh ném bom trở lại và việc oanh tạc này sẽ làm cho hòa bình tiến độ như thế nào. Việc Tổng thống Ních-xon không tham khảo ý kiến quốc hội hoặc không thổ lộ với nhân dân Mỹ về một sự leo thang quan trọng trong cuộc chiến tranh đã có những hậu quả quốc gia và quốc tế nghiêm trọng nhất.

*Trích bình luận báo "Diễn đàn
thông tin quốc tế" (Mỹ) ngày 29-12-1972
// Nhân dân, ngày 1-1-1973, tr.: 3*

* Ních-xơn ra lệnh cho Kít-xinh-giơ nói dối quanh nhằm thắng cử trong khi đó Ních-xơn chuẩn bị B-52 để ném bom. Nhưng với mức độ B-52 bị rơi như hiện nay thì hơn 200 ngày nữa là miền Bắc Việt Nam sẽ bắn rơi hết. Ních-xơn đã nói dối và lừa gạt ngay cả chính nhân dân của ông ta.

*Trích bài đăng trên báo "Tám gương chủ
nhật", 24-12-1972 // Nhân dân, 3-1-1973, tr.: 3*

* Nhận định về quyết định của Ních-xơn dùng B-52 đánh vào Hà Nội, Hải Phòng từ *Bưu điện Oa-sinh-ton* đã viết: "Những gì mà Giôn-xơn và các vị tiền bối của ông ta đã kiên quyết tránh trong 15 năm hoặc hơn 15 năm qua thì Ních-xơn đã quyết định trong vòng một đêm".

*Hà Nội tháng Chạp năm 1972. Ký sự.-
H.: Quân đội nhân dân, 1972, tr.:5*

* Vào tháng 12 năm 1972, các máy bay B-52 của không quân chiến lược với sự hỗ trợ của các máy bay chiến thuật không quân và hải quân Hoa Kỳ, đã thực hiện hơn 700 phi xuất trên khu vực Hà Nội, Hải Phòng để đánh phá những mục tiêu quân sự được bảo vệ chặt chẽ chưa từng thấy trong lịch sử. Là một chiến dịch phức tạp nhất và được thi hành một cách chính xác nhất trong lịch sử chiến tranh trên không. Cuộc hành quân này đã dẫn đến cuộc ngừng bắn và cuộc hồi hương của tù binh Hoa Kỳ.

*Trích lời mở đầu của tạp chí "Không quân
Mỹ" số tháng 9-1979 // Tạp chí Phòng không, số
4 (tháng 12), 1987.- tr.: 39*

* Khi Tổng thống đưa máy bay B.52 đi đánh phá Hà Nội, ông đã không phải chỉ làm có việc thay đổi chiến thuật trong một cuộc chiến tranh không tuyên chiến, mà ông còn đặt ra một tiền lệ khủng khiếp.

Ních-xơn đã sử dụng các công cụ khủng bố không phải để bảo vệ nước Mỹ hoặc lính Mỹ chống lại một cuộc chiến tranh mà là để ép buộc đối phương phải chấp nhận những điều kiện của ông tại bàn thương lượng.

*Trích xã luận từ "Thời báo New York"
(Mỹ), 7-1-1973 // Nhân dân, 8-11-1973, tr.: 3*

*...Đánh giá hệ thống phòng không của Bắc Việt Nam, báo *Tin Mỹ* và *thế giới* ngày 21/8/1972 có viết "Hệ thống phòng không của Bắc Việt Nam hiện đại,

rộng khắp và hiệu quả đến nỗi trong bất cứ trận đánh nào, 90% máy bay của không quân Mỹ phải lo bảo vệ các máy bay ném bom để chống lại MIG tiến công, đồng thời không chế súng pháo phòng không và tên lửa từ mặt đất”. Trong Tạp chí *Air Force* tháng 6-1973, tướng không quân Mỹ George J. Eade viết “Bắc Việt Nam đã phát triển được lực lượng phòng không giàu kinh nghiệm nhất thế giới”...

*Tạp chí Phòng không - Không quân, 2007,
số 1.-tr.:23*

* Hôm qua 29-12, báo A-ca-ha-ta (ở Thủ đô To-ky-o Nhật Bản) đăng tin cho biết nữ danh ca Mỹ Gioan Ba-ê khi đi thăm phố Khâm Thiên “đã phải lấy khăn che mặt và toàn thân rung lên vì những chiếc nác”, “Trước mắt cô mức độ khủng khiếp của sự hủy diệt đã tự nó nói lên rất rõ”.

*Nữ danh ca Mỹ Gioan Ba-ê vô cùng xúc
động khi thăm phố Khâm Thiên // Báo Hà Nội
mới, ngày 31-12-1972, tr.:4*

* Tôi đã nghe rất đều đặn chương trình phát thanh tiếng Anh của các bạn. Qua những buổi phát thanh đó tôi đã hiểu được sự thật về tất cả những gì mà nước Mỹ chúng tôi đang tiến hành ở Việt Nam. Tôi cảm thấy rất đau buồn về những hành động kinh khủng mà nước Mỹ chúng tôi đã tiến hành mấy ngày qua.

Hai dân tộc chúng ta đã đi gần tới hòa bình, thì Mỹ điên cuồng trở lại chính sách ném bom. Chưa bao giờ nước Mỹ đã trút một số lượng bom lớn như trong những trận ném bom vừa qua xuống nước Việt Nam dân chủ công hòa.

Thật là điều nhục nhã. Chưa bao giờ tôi thấy nước tôi lại bất lương đến như vậy. Thoạt đầu, họ nói họ muốn hòa bình, và tiếp theo đó, như các bạn đều biết, họ ném bom xuống khắp đất nước các bạn. Tôi cũng như nhiều người Mỹ khác đều căm giận trước hành động như vậy.

Bốn năm trước đây, Ních-xơn đã hứa chấm dứt chiến tranh và đến nay chiến tranh vẫn chưa chấm dứt. Hơn nữa qua Hen-ri Kít-xinh-giơ, Ních-xơn nói với chúng tôi rằng: hòa bình đã ở tầm tay. Vậy mà, chúng đang giội bom xuống các bạn nặng nề hơn bao giờ hết. Những cuộc ném bom này và toàn bộ sự xâm lược của Mỹ là vô nghĩa. Nó cần phải được chấm dứt ngay. Một lần nữa cho phép tôi xin lỗi các bạn về những tổn thất do bom đạn Mỹ gây ra. Không bao giờ có thể giành lại được cuộc sống cho những người dân thường đã bị bom Mỹ giết hại. Nước Mỹ quả thực là đã sai lầm.

Tôi đã được nghe nói về sự tàn phá ghê gớm đối với thành phố Hà Nội do

những cuộc ném bom của Mỹ gây ra vừa qua. Lúc đó, giới quân sự của chúng tôi giấu kín những tin tức đó. Nhờ nghe các buổi phát thanh của quý đài mà tất cả người Mỹ chúng tôi đã được biết về những cuộc tàn phá đó. Tất cả những cơ quan thông tin ở bên nước chúng tôi cũng đều phải dựa vào đài Tiếng nói Việt Nam để thông báo cho thế giới biết những hành động dã man này. Như vậy các bạn đã đáp ứng đầy đủ một yêu cầu hết sức cần thiết của chúng tôi. Xin gửi ngay cho chúng tôi những hình ảnh về cuộc tàn phá do bom Mỹ gây nên để cho những người dân Mỹ chưa tin những việc

đó thấy rõ sự thật.

*Trích thư của ông Endoru Claxtow,
bang Caliphonia (Mỹ) ngày 26-12-1972
gửi đài Tiếng nói Việt Nam // Nhân dân,
ngày 12-1-1973 - tr.: 3*

* Việc chính quyền Ních-xơn ném bom trở lại miền Bắc Việt Nam là một kiểu khủng bố giống như không quân của Hít-le đã tiến hành chống nước Anh trong chiến tranh thế giới thứ hai.

.... Chúng ta là những tên ngốc, chúng ta đã bị người ta biến thành những tên ngốc. Nạn nhân ngoài những tù binh ra, là nhân dân Việt Nam. Mỹ đã thi hành chính sách khủng bố bằng không quân như Đức quốc xã đã thi hành chống nhân dân thành phố Luân-đôn.

*Đa-ni-en En-xbóc người đã công bố những tài
liệu mật của Lầu Năm góc về chiến tranh xâm
lược của Mỹ ở Việt Nam.-Báo Nhân dân, ngày
25-12-1972, tr.:3+4*

* Từ 22 đến 24 tháng 12 tại các căn cứ B-52 tinh thần phi công khủng hoảng đến mức suy sụp. Trở về căn cứ họ bắt đầu đấu tranh đòi thay đổi chiến thuật đang sử dụng. Một số phi công bịa ra, hoặc thổi phồng các lý do để biện bạch cho việc không hoàn thành nhiệm vụ (ném bom không chính xác). Một số nhân viên phi hành cáo ốm. Các buổi thuyết trình về các phi vụ trong ngày trở thành cơ hội để phi công tức giận, chế diễu, hoài nghi, thất vọng, mỉa mai hoặc cười hay nói kháy các sĩ quan điểm tin, các nhân viên của SAC vốn không chịu lắng nghe các ý kiến phản đối của phi công.

Các câu lạc bộ sĩ quan ở Guam, Utao là nơi để phi công thổ lộ các nỗi thất vọng và bức tức. Vì con số thiệt hại cứ ngày một tăng lên. Đầu tiên là 3 chiếc B-52, rồi 6 chiếc bị bắn rơi một ngày. Vậy mà SAC vẫn khẳng khái không chịu thay đổi chiến thuật.

Một số lớn phi công đã xin rút khỏi diện bay vì "lý do sức khỏe". Các bác sỹ theo dõi phi công dùng chữ "binh biến" để mô tả tình hình ở hai căn cứ. Một số phi công đi gặp nghị sỹ bảo trợ của họ hoặc không chịu bay. Người ta phải đưa ra toà án binh xử một phi công đã tiếp xúc với giới báo chí rồi thả hồi anh ta để đe dọa.

*Trích từ Tạp chí Amed Forces Journal,
số tháng 7-1977// Đặc san: Hà Nội - Điện
Biên Phủ trên không, tr.:28*

3. Các phi công Mỹ trực tiếp tham chiến

* Chính phủ chúng ta (Mỹ) vừa tuyên bố rằng hòa bình ở trong tầm tay, nhưng chiến tranh lại ác liệt hơn bao giờ hết và tính mạng người Mỹ đe dọa nghiêm trọng bởi những cuộc ném bom liên tục suốt ngày đêm.

Chúng tôi kêu gọi mạnh mẽ các nghị sỹ quốc hội sử dụng mọi quyền lợi hợp pháp và tinh thần để đem lại hòa bình. Chúng tôi hiểu rằng chiến tranh kéo dài chỉ làm tăng thêm nỗi đau khổ, kéo dài sự giam cầm của chúng tôi và tăng thêm những tổn thất của đất nước chúng ta.

*Trích Tuyên bố 30 giặc lái Mỹ bị ta bắt
trong tháng 12-1972// Nhân dân, ngày 8-
1-1973, tr.: 4*

* Lai-nơ-béch-cơ 2, một cuộc tập kích bằng B-52 kéo dài 11 ngày vào tháng 12 năm 1972 đánh phá miền Bắc Việt Nam đã từng gây ra nhiều tranh luận là một trong những trường hợp sử dụng tập trung hỏa lực không quân ở mức độ cao nhất trong lịch sử chiến tranh, chống lại một hệ thống phòng không mạnh nhất thế giới...

Thoạt tiên nó được hoạch định dưới hình thức một cuộc tập kích bằng B-52 kéo dài 3 ngày vào khu vực Hà Nội, Hải Phòng. Nhưng sau đó được mở rộng thành cuộc chiến tranh 11 ngày...

Dẫn đầu lực lượng không quân chiến thuật là các máy bay EB-66 được sử dụng như một giàn máy gây nhiễu, áp dụng các biện pháp điện tử chống điện tử tầm xa. Trong cuộc hành quân này, các máy bay EB-66 bay lượn ở phía Nam khu vực mục tiêu, gây nhiễu hệ thống phòng không của Hà Nội. Các máy bay F-111 dẫn đầu lực lượng tấn công thực sự và lãnh đạo một nhiệm vụ có mức độ ưu tiên cao nhất. Máy bay F-111 bay thật thấp với tốc độ nhanh bám sát địa hình để đánh sân bay và các vị trí SAM của đối phương. Lần đầu tiên trong cuộc chiến tranh, chúng ta thực hiện một nỗ lực quyết định nhằm triệt hạ các hệ thống

phòng không tuyệt hảo của Hà Nội.

Theo sau các F-111 là các máy bay F-4 rải một hàng lang gồm những mảnh kim loại nhiễu xạ làm mờ các màn hiện sóng của radar địch. Bức màn nhiễu xạ này sẽ khiến những nhân viên điều khiển radar địch rất khó khăn phân biệt được một B-52 với nhiễu tín hiệu giả tạo thu nhận trên màn hiện sóng. Nhiệm vụ nữa của máy bay F-4 là cùng với máy bay F-105 hộ tống các máy bay ném bom B-52 không lờ. Các máy bay chiến đấu càn quét khu vực mục tiêu trước khi lực lượng máy bay chiến lược B-52 đến nơi, và lực lượng hộ tống tiếp cận đã hoàn thành nhiệm vụ một cách tuyệt hảo bằng cách chặn đứng mối đe dọa do máy bay MIG gây ra.

Các máy bay F-105 “bàn tay sắt” trang bị tên lửa chống radar chặn chùm tín hiệu hướng dẫn của tên lửa SAM-2 (loại tên lửa chống máy bay phổ biến của địch), radar. Nhờ phối hợp hoạt động của các vị trí radar với nhau, địch có thể làm giảm bớt hiệu năng của các tên lửa chống radar của chúng ta. Tuy nhiên, sự có mặt của loại máy bay F-105 này đã làm giảm bớt độ chính xác của tên lửa địch rất nhiều.

Dù sao đi nữa, bộ phận chủ công của cuộc hành quân “Lai-nơ-bếch-cơ II” vẫn là các máy bay B-52. Sự hỗ trợ của các loại máy bay khác là rất quan trọng, nhưng cách B-52 tự chúng cũng có mang rất nhiều trang bị có thể giúp chúng thâm nhập vào mục tiêu. Các thiết bị điện tử chống điện tử được đánh giá cao nhất vì chúng có thể làm vô hiệu hóa mối đe dọa của các tên lửa SAM. Nó còn được trang bị 4 súng máy bắn về phía sau để chống các máy bay MIG.

Ngày đầu tiên mà chúng tôi được biết có một chiến dịch quan trọng đã được quy hoạch là ngày 17/12. Chúng tôi sẽ tiến công những mục tiêu ở một nơi thuộc những vùng được phòng thủ chặt chẽ nhất thế giới. Căng thẳng gia tăng khi chúng tôi được thuyết trình rõ ràng về những mục tiêu mà chúng tôi sẽ tiến công...

Trích bài của Rôbôt E.Uônphơ - Đại úy không quân Mỹ đăng trên tạp chí “Không quân Mỹ” số tháng 9/1979// Tạp chí Phòng không, số 4, tháng 12-1987, tr.:39-40

* Lai-nơ-bếch-cơ 2, cuộc tập kích 11 ngày đêm chống Bắc Việt Nam tháng 12-1972 là một trong những cuộc sử dụng không quân tập trung nhất trong lịch sử chiến tranh, chống lại hệ thống phòng không mạnh nhất thế giới... Nhiệm vụ là làm suy yếu khả năng tấn công của Bắc Việt Nam ở miền Nam Việt Nam. Mục đích cuối cùng là nhằm hoàn thành các mục tiêu của Mỹ: buộc Hà Nội trở

lại bàn hội nghị ở Pa-ri, giành "hòa bình trong danh dự" và đảm bảo thả các tù binh chiến tranh của chúng ta.

Trích bài "Lai-nơ-béch-cơ 2": đánh giá của một phi công (Uôn-phơ - phi công B-52 tham gia chiến dịch này) Tạp chí "Air Force", tháng 9-1979// Về cuộc tập kích đường không chiến lược của Mỹ.-Thư viện Quân đội, tr.:3

* Nhiều người suy nghĩ rằng đoàn bay B-52 chúng tôi đã bị thiệt hại một cách vô ích vì cách tiến hành đập khuôn này. Những thiệt hại đó đã gây ra trong số phi công những lời bàn tán. Sự vắng mặt của những kíp bay và một số người trong những kíp bay không có mặt tại căn cứ khiến cho tinh thần phi công chán ngán. Trạng thái tinh thần một số người suy sụp, viện lý do "sức khỏe" để không phải tiếp tục bay. Một số người táo bạo gửi thư cho các hạ nghị sĩ đỡ đầu cho họ. Nhưng lá thư của gia đình phi công gửi lên Bộ chỉ huy không quân chiến lược (SAC) đòi giữ chồng con họ lại. Người ta khó chịu trước việc làm đó. Một vài phi công bị rầy rà... Tiếc thay, tất cả vẫn là sự thật. Sau nhiều năm, khi nhớ lại, nó vẫn là sự thật. Tuy rằng điều đó không sửa chữa được những sai lầm mà chúng ta phạm phải trong cuộc hành quân Linebacker 2, nhưng là điều phải suy nghĩ về lâu dài...

... Chúng tôi đã có một suy nghĩ. Nhiều phi công tưởng rằng đoạn bay trong lúc bắn phá sẽ là đoạn bay nguy hiểm nhất. Thực tế giai đoạn rời mục tiêu mới là khó khăn. Các tên lửa SAM đạt hiệu suất cao nhất vào lúc khi các máy bay B-52 đổi hướng lần cuối, vì lúc đó ra-đa thu nhận hình ảnh tối đa của máy bay. Người ta đã bàn luận nhiều về khía cạnh đó của chiến dịch. Mâu thuẫn gay gắt nhất giữa các tay súng và Bộ Tham mưu chiến dịch là về "thế đi của đàn voi con". Đội hình kéo dài nhiều dặm, tất cả các máy bay cùng theo một đường, một độ cao, một hướng. Cả 36 máy bay đến một điểm nhất định rồi lần lượt đổi hướng thì chẳng cần tài giỏi gì phe phòng thủ cũng biết nhằm vào đâu để bắn chiếc thứ 37.

*Trích bài của Rô-bốt E. Uôn-phơ, Đại úy không quân Mỹ: Đăng trên Tạp chí Air Forces, 1979
.- Đặc san: Điện Biên Phủ trên không, tr.: 29*

* Mọi sự tính toán của chúng tôi bị đảo lộn hết. Bọn kỹ sư điện tử Gu-am và U-ta-pao toàn là dân nói khoác. Chúng nó bảo cứ yên trí. Tất cả máy điện tử đủ loại này tác dụng thật là tuyệt diệu. Không bao giờ tên lửa bất cứ loại nào của đối phương có thể đuổi theo được máy bay. Vừa vào vùng trời Bắc Việt Nam tôi

đã mở tất cả các máy điện tử, làm việc khẩn trương, đúng quy trình. Vậy mà vẫn bị trúng đạn! Tôi biết không phải riêng một chiếc mà một loạt chiếc.

Bọn sĩ quan điện tử chúng tôi rất lo. Từ đêm 18 đã biết là một số chiếc bị trúng đạn. Đêm 19, đêm 20 lại cứ như vậy. Chúng tôi hiểu rằng trong vấn đề kỹ thuật, chúng tôi đã bất lực!

*Trích lời khai của Uy-li-am Co-li, Trung tá
điều khiển điện tử máy bay B-52// Nhân dân,
ngày 15-1-1973.-tr.:2*

* Tôi cứ nhớ mãi quang cảnh những hồ bom giữa Hà Nội. Cái bảng lớn đề những chữ màu đỏ và đen: Đòi đòi ghi xương khắc cốt tội ác của giặc Mỹ (nó nhớ không đủ ý như thế này) cứ ám ảnh tôi. Tôi biết rằng người Việt Nam lúc bắt tôi dù có đánh và xé xác tôi ra, chúng tôi cũng phải chịu. Thế nhưng các ông không đối xử như thế.

Vào đến đây, mọi suy nghĩ của chúng tôi bị đảo lộn. Đảo ngược hẳn. Cứ muốn giữ những hiểu biết và quan niệm cũ. Nhưng thực tế lại khác. Đất nước chúng tôi trải qua một thời kỳ xấu, rất xấu.

*Trích lời khai của Uy-li-am Cô-li, Trung tá
điều khiển điện tử máy bay B-52// Nhân dân,
ngày 16-1-1973.- tr.:3*

*Tôi có thể khẳng định rằng nếu B-52 còn vào nữa thì còn bị bắn rơi nhiều nữa. Các ông chiến đấu dũng cảm, mưu trí, có chính nghĩa. Tôi tin chắc rằng nhất định các ông sẽ thắng vì lịch sử ở phía các ông, đạo lý ở phía các ông.

*Trích lời khai của Uy-li-am Cô-li, Trung tá
điều khiển máy điện tử, máy bay B-52.-H.:
Quân đội nhân dân, ngày 24-12-1972.-tr.:3*

* Trước kia, tôi cũng tin rằng những thiết bị điện tử có thể bảo vệ được B-52. Nhưng từ khi có chiếc B-52 đầu tiên bị bắn rơi trên vùng trời nước Việt Nam dân chủ cộng hòa thì tôi không thể nào còn tin được rằng B-52 thuộc loại bất khả xâm phạm được nữa. Ngược lại đến nay tôi cho rằng những lời người ta nói về B-52 chỉ là những lời quảng cáo có tính chất rao hàng. Bởi vì, bản thân tôi đã 7 năm liên tục làm sĩ quan điện tử, lại bay trên chiếc B-52 có những thiết bị điện tử rất tinh vi, thế mà vẫn bị tên lửa bắn rơi. Hơn thế nữa, tôi còn bị một mảnh tên lửa quật vào cằm, còn để lại một vết sẹo dài đầy này...

*Trích lời khai của Uy-li-am Cô-li,
Trung tá điều khiển điện tử máy bay B-52*

// QĐND, ngày 22-1-1973, tr.:2

* Chúng tôi được đến tận nơi xem một dãy phố dài, một bệnh viện lớn, một trường học bị bom Mỹ tàn phá. Chúng tôi rất ngạc nhiên và rất hổ thẹn...

Chúng tôi bị cấp trên lừa. Vâng. Đúng là sự lừa dối. Họ bảo là mục tiêu quân sự, thật ra là những vùng đông dân. Bom ném theo bản đồ được đánh dấu kỹ. Không thể lầm lẫn...

Trích lời khai của Uy-li-am Cô-li, Trung tá điều khiển máy điện tử, máy bay B-52// Báo QĐND, ngày 31-12-1972, tr.:4

* Không có lời nào tả được sự xúc động của tôi khi được đến tận nơi nhìn thấy cảnh tàn phá ấy. Nhiều thường dân đã chết. Từ khi bị bắt, tôi mới được biết rõ về người Việt Nam. Những cuộc ném bom chỉ làm rắn chắc thêm quyết tâm chiến đấu của họ.

Trích lời khai của Pon Lu-i Gơ-ren-giơ, Trung úy, phụ lái B-52// QĐND, 31-12-1972, tr.:4

* Ở sân bay U-ta-pao bên bờ biển Thái Lan, không khí bao trùm là lo lắng và sợ hãi. Từ đêm 18-12, Liên đoàn 307 chúng tôi, ai nấy đều chán ngán. Không nói to, không nói đùa, không chạm cốc, mặc dù đó là ba điểm vốn rất quen thuộc của căn cứ. Không có một ai cười, dù sắp đến No-en và năm mới. Chưa bao giờ ở căn cứ này lại có không khí nặng nề đến như vậy!

Bởi vì chúng tôi phải đi vào những nơi nguy hiểm nhất. Bởi vì nhiều máy bay B-52 hàng ngày không trở về. Bởi vì cứ thế này thì ai cũng sẽ đến lượt phải chết. Chết trong đêm tối. Chết bí thảm. Chết vì một mục đích không thể hiểu nổi...

* Sau khi được xem kỹ những nơi máy bay Mỹ đánh phá, tất cả chúng tôi đều nhận rằng đó là những cửa hàng bán rau, giải khát, nhà ở, bệnh viện và trường học.

Trích lời khai của Giôn Ha-ri I-u-nin, Trung tá, lái chính, bị bắt tại Hải Hưng// QĐND, ngày 30-12-1972, tr.:4

* Tôi là lái chính, cũng là người chỉ huy một tổ 3 chiếc B-52. Không khí ở căn cứ U-ta-pao suốt ba ngày nay căng thẳng hết sức. Nói đúng ra thì đó là không khí sợ hãi và chán ngán.

Viên Thiếu tướng Xu-li-vân, chỉ huy căn cứ và viên Đại tá Đê-vít, chỉ huy Liên đoàn 307, báo cáo cho chúng tôi biết hôm ấy là đã có bốn chiếc B-52 của

căn cứ Gu-am bị bắn rơi. Còn ở U-ta-pao ai cũng biết có đến sáu chiếc có đi không trở về.

Tinh thần của cả sáu người chúng tôi đều giống nhau ở chỗ sợ hãi và chán ngán đối với cuộc chiến tranh này.

*Trích lời khai của Giôn Ha-ri I-u-nin,
Trung tá, lái chính B-52// QĐND, ngày
29-12-1972.-tr.:2*

* Tôi là hoa tiêu phụ trách ra-đa. Việc của tôi là theo dõi đường bay. Ở trường huấn luyện đội ngũ người lái chiến đấu của Bộ chỉ huy không quân chiến lược tại căn cứ Kê-xton Bang Ca-li-pho-ni-a, người ta dạy chúng tôi rằng B-52 là để ném bom những mục tiêu cực lớn, những khu liên hợp quân sự rộng hàng chục dặm vuông. Mục tiêu loại này ở Việt Nam không hề có. Tôi hiểu rằng dùng B-52 ném bom những vùng đông dân chính là để sát thương thật nhiều nhân dân nhằm mục đích gây sức ép.

*Trích lời khai của Lu-i Hen-ri Bơ-nax-cô-ni,
Trung tá, hoa tiêu B-52/Nhân dân, ngày 29-12-1972*

* Máy bay chúng tôi có tám động cơ. Chúng tôi bay cao. Cao lắm. Ở căn cứ, chúng tôi được phổ biến kế hoạch nếu máy bay chẳng may bị thương thì có thể giữ độ cao lái thẳng về phía đông để ra biển, hoặc lái về phía tây để sang Lào và Thái Lan. Nếu hỏng một, hai động thì cứ cố chạy. Dù bốn động cơ, mỗi bên hai, bị hỏng cũng cứ thử bay bằng bốn động cơ còn lại. Chúng tôi được nhắc đi nhắc lại rằng, bất kể tình hình ra sao, chớ để máy bay rơi xuống đất Việt Nam...

*Trích lời khai của Lu-i Hen-ri Bơ-nax-cô-ni,
Trung tá, hoa tiêu B-52// Nhân dân, ngày 14-1-
1973, tr.:3*

* Tôi bị bắn rơi ngày 22-12-1972 tại vùng trời Hà Nội ở độ cao 10km. Tôi không kịp có thời giờ để biết được loại vũ khí gì đã bắn trúng máy bay tôi. Sự việc xảy ra quá nhanh: một tiếng nổ lớn, tôi chưa kịp nhìn thấy gì thì đã có lệnh nhảy ra. Liên lạc bằng điện đài đã hoàn toàn tê liệt, chẳng còn khả năng nào trốn thoát hay được cứu nữa. Tôi rơi xuống một nơi giống như một cái ao nhỏ hoặc ruộng lúa, nước đến gần đầu gối, ngay lúc đó có 6 người ập đến bắt tôi ngay.

*Trích lời khai của Lu-i Hen-ri Bơ-nax-cô-ni,
Trung tá, hoa tiêu B-52// QĐND, ngày 24-12-
1974, tr.: 4*

* Sân bay An-đơn-xơn ở đảo Gu-am là căn cứ chính của tập đoàn không quân số 8 thuộc Bộ chỉ huy không quân chiến lược. Tập đoàn này do tướng

không quân Gê-rôn Giôn-xon chỉ huy.

Từ đêm 18/12, chúng tôi rất kinh ngạc vì phải đi ném bom vùng châu thổ Bắc Việt Nam. Chúng tôi hoàn toàn bất ngờ. Ai cũng lo, vì được biết, vùng đó được bảo vệ rất mạnh. Chúng tôi được biết rằng ngay từ chuyến đầu bay vào Hà Nội, nhiều máy bay B-52 bị bắn rơi, không trở về căn cứ.

Trước hôm tôi tham gia chuyến bay cuối cùng, trên báo quân đội Mỹ “Sao và vạch” có đưa tin một số máy bay B-52 đã bị bắn rơi từ 18 đến 24/12 chuyến bay nào cũng có máy bay không trở về. Thật là đáng sợ !

Không khí bao trùm căn cứ An-đơn-xon là không khí căng thẳng. Không cười, không đùa nói to... Ai nấy đều lo lắng... không khí căng thẳng này tăng lên từng ngày một...”

*Trích lời khai của Giêm Con-đân, 38 tuổi,
Thiếu tá không quân hoa tiêu ra-đa B-52//
QĐND, ngày 30-12-1972, tr.:2*

* Tôi hiểu ý định của chính phủ chúng tôi là dùng sức mạnh quân sự để buộc người Việt Nam nhận những điều kiện hòa bình của người Mỹ. Tôi hiểu rằng điều này khó đạt được. Sau khi bị bắt, được nhìn thấy rõ người Việt Nam, tôi biết là điều đó không thể đạt được.

Như muốn giải thích cho rõ hơn ý nghĩa ấy, hấn nói: Tôi đã thấy nhiều, rất nhiều tên lửa của các ông bắn lên. Ở trong trại giam, tôi đã nghe tiếng súng phòng không tầm cao của các ông bắn lên rất mạnh. Mới đây còn được biết MIG bắn rơi tại chỗ B-52. Thật rất xấu cho chúng tôi. Rõ ràng là các ông không chịu thua. Và chúng tôi thì bị thiệt hại nặng. Chúng tôi, những người lái B-52 gặp nhau trong trại này đông, đông quá.

*Trích lời khai của Giêm Con-đân, Thiếu tá
hoa tiêu B-52// Nhân dân, ngày 15-1-1973, tr.:3*

* Chúng tôi thiết tha mong rằng những người lãnh đạo của nước Mỹ chấm dứt ngay những cuộc ném bom này. Họ cần làm mọi việc để cuộc chiến tranh chấm dứt ngay, để chúng tôi sớm được về gia đình.

*Trích lời khai của Các Hơ-bớt Gip-cốt, Thiếu
tá không quân .- Báo QĐND, ngày 31-12-1972, tr.:4*

* Chúng tôi xuất phát từ đảo Gu-am. Sắp chuẩn bị đi ngủ thì bị gọi đi. Rất đột ngột. Người ta bảo chúng tôi không có gì phải lo sợ. Đi đánh đêm, “MIG” và trận địa tên lửa không nhìn thấy được.

Thế nhưng... chúng tôi phải vào đây !

*Trích lời khai của Rô-bốt Go-len Xec-ten,
Đại úy hoa tiêu B-52// Nhân dân, ngày 29-12-
1992, tr.:2*

* Không những riêng việc ném bom miền Bắc Việt Nam mà ngay cả ở miền Nam Việt Nam đã có đủ sự đau khổ để bênh vực việc chấm dứt chiến tranh. Việc ném bom ở miền Bắc là bước xô đẩy tôi vào vực thẳm... Tôi đi đến chỗ nhận định rằng bất cứ cuộc chiến tranh nào (do Mỹ tiến hành) cũng gây ra tai hại to lớn hơn rất nhiều bất cứ vì lý do gì, ngay cả quyền tự quyết của Nam Việt Nam. Những mục tiêu ném bom là không biện bạch được cho việc hủy diệt và giết chóc hàng loạt. Việc đó chia rẽ đất nước chúng ta.

*Trích phát biểu của Đại úy lái máy B-52
phản chiến Mai-con Héch với hãng tin Mỹ AP
ngày 11-1-1973// Báo Nhân dân, ngày 13-1-
1973, tr.:4*

* Theo quy định của giáo trình dạy người lái B-52, nếu bất trắc phải xử trí nhảy dù thì người lái chính phải ra lệnh cho toàn kíp. Sau đó thứ tự nhảy dù đã định trong sách như sau: Thứ nhất, người giữ súng, được nhảy đầu tiên. Thứ nhì và người thứ ba là hai hoa tiêu. Vì không cần đến họ nữa. Thứ tư là sĩ quan điện tử. Thứ năm là phụ lái. Cuối cùng là lái chính. Vì hai người này phải giữ cho máy bay thăng bằng, phải cầm lái đến giây cuối cùng, bảo đảm an toàn cho kíp bay lần lượt nhảy dù hết. Tài liệu nhắc rõ là người lái chính phải nhảy dù cuối cùng, khi trong máy bay không còn ai.

Thế nhưng trong máy bay của tôi, hai thằng lái lại nhảy trước tiên. Chúng nó cầm lái, chúng nó nhận ra nguy hiểm đầu tiên. Và chẳng ra lệnh gì cả. Tự chúng nó, hấp! Thoát thân! Mặc chúng tôi. Cũng may, tuy bị kín tai bằng máy nghe, nhưng tôi thấy máy bay rung mạnh, ngược nhìn lên thì chẳng thấy thằng nào còn ngồi ở ghế cả. Tôi liền vội bấm nút nhảy dù. Tôi ngồi tầng dưới, hệ thống nhảy dù của tôi không phải bật lên. Mà là tụt xuống dưới. Từ bụng máy bay bật thẳng xuống, rơi tòm theo hướng thẳng đứng, khá mạnh. Chạm một tý, máy bay lật ngửa là chết cháy!

*Trích lời khai của Uy-liêm Tô-mát Mây-on,
Trung úy, hoa tiêu B-52 // Báo Nhân dân,
ngày 15-1-1973 - tr.: 2*

* Trên chiếc B-52 này chúng tôi có 3 viên trung tá. Lái chính là trung tá. Hoa tiêu ra-đa cũng là trung tá. Sĩ quan điện tử cũng là trung tá. Nhảy dù từ trên cao 28.000 phít (chừng 9.000m) tôi rất sợ. Bật từ máy bay ra, bên ngoài lạnh ghê

người. Chúng tôi cảm thấy người cứng lại. Chừng 30⁰ âm. Không khí rất loãng, chúng tôi phải thở bằng bình ô-xy.

Đêm đen ở phía dưới: Tôi sợ. Chỉ nghe thấy tiếng tim đập thình thịch, vừa đặt chân xuống đất tôi bị bắt ngay. Trong cuộc đời tôi, chưa bao giờ có một đêm khủng khiếp như vậy.

*Uy-liêm Tô-mát Mây-on, Trung úy hoa tiêu
B-52.- Báo Nhân dân, ngày 29-12-1972, tr.:2+3*

* Thừa ông, trên chiếc B-52 này chúng tôi có 3 viên trung tá. Lái chính là trung tá. Hoa tiêu ra-đa trung tá. Sĩ quan điện tử cũng là trung tá. Nhảy dù từ trên cao 28.000 phít (chừng 9.000m) tôi rất sợ. Bật từ máy bay ra, bên ngoài lạng ghê người. Chúng tôi cảm thấy người cứng lại. Chừng 30⁰ âm. Không khí rất loãng. Chúng tôi phải thở bằng bình oxy.

Tôi 38 tuổi. Quê ở Rốt A-lon. Tôi ngồi ở cuối máy bay B-52. Tôi cũng là người thứ 6 trong tổ lái: là hạ sĩ quan duy nhất trong máy bay. Tôi giữ súng máy. Đây là một công việc thừa. Tôi chỉ biết nhìn tên lửa của các ông vút lại để mà.... Sợ và cầu chúa. Tôi là người nhảy dù đầu tiên. Không thể chờ lệnh của chỉ huy được. Tôi muốn sống sót để trở về với vợ con.

*Trích lời khai của Lu-i Et-uốt Lơ-bơ-lăng,
Thượng sĩ bắn súng máy B-52//Báo Quân đội
nhân dân, ngày 29-12-1972, tr.:2*

* Trong đời tôi, chưa bao giờ tôi vấp phải một trận chiến như thế... đôi phương chiến đấu phối hợp chặt chẽ và đánh rất hay.

*Giên Cát-lơ, Thiếu tá phi công B-52
Mỹ bị bắt làm tù binh// Tạp chí Quốc
phòng toàn dân, số 12, 1997, tr.:108*

Nói đúng ra, súng phòng không nào của họ cũng nguy hiểm cả... Mỗi lần bay là một lần khiếp sợ... tưởng như mình lọt vào một lưới thép vì không biết cơ man nào là tay súng đang nhắm bắn vào mình.

*Điêu Cru-xơ, phi công Mỹ// Tạp chí Quốc
phòng toàn dân, số 12, 1997, tr.:108*

* Thế là rõ. Chúng tôi bị lừa. Chỉ có thể là như thế. Họ bảo chúng tôi là ném bom mục tiêu quân sự. Đánh liền bốn lần vào một bệnh viện lớn, với hàng mấy chục bom thì không thể gọi là làm được !

Tôi thất vọng. Tôi buồn. vì lòng tin của tôi ở tổng thống chúng tôi sụp đổ.

Bây giờ thì những điều các ông nói đều đúng cả. Cuộc chiến tranh này rất xấu.

Tôi xin nói thật, nếu biết rằng bom rơi xuống những vùng dân ở như thế thì tôi, và nhiều người chúng tôi sẽ không đi !

...Ở Mỹ, tất nhiên có người nói không đúng sự thật. Đài Tiếng nói Hoa Kỳ đôi lúc có thể nói sai. Cũng có thể có nghị sĩ này, bộ trưởng kia nói không thật đúng. Còn Tổng thống chúng tôi thì tôi nghĩ rằng ông ta đã nói là có cơ sở, có đầy đủ cơ sở để nói tuyệt đối đúng. Thật thà và trung thực là yêu cầu số một của người dân Mỹ đối với Tổng thống Mỹ của họ...

Không thể khác được. Nếu Tổng thống mà nói không đúng sự thật thì mất lòng tin của dân Mỹ. Đông đảo dân Mỹ mà mất lòng tin ở người cần được tin nhất là Tổng thống thì chế độ Mỹ sụp đổ! Từ lúc đi học, chúng tôi đã nhiều lần nghe nói: ở Mỹ lòng tin vào Tổng thống cũng ngang như, thậm chí còn quan trọng hơn lòng tin ở Chúa!

*Trích lời khai của Các Gíp-cốt,
Thiếu tá phi công Mỹ// Nhân dân, ngày
16-1-1973, tr.:2*

* Thừa ông, tôi tên là Ri-sốt họ là Giôn-xơn, chữ đệm là Ét-gơ, số lính 561-54-4696, đẻ ra ngày 27/4/1936 tại thành phố Xan Phran-xi-xcô bang Ca-li-pho-ni-a nước Mỹ. Kể từ cái buổi tôi tốt nghiệp trường võ bị không quân với quân hàm thiếu úy đến nay đeo lon thiếu tá, đến nay đã bay được 16 năm liền. Mới đầu, tôi bay trên loại máy bay huấn luyện T-29 khoảng 200 giờ, rồi chuyển sang loại ném bom hạng nặng B-47 khoảng 200 giờ nữa. Cuối cùng, tôi được cấp trên cho “chuyên môn cưỡi pháo đài bay B-52”. Với loại máy bay khổng lồ này, đã bay được 6.000 giờ, và khi lọt vào vùng trời quý ông tôi đã bay trên chiếc B-52G, thuộc loại tối tân nhất.

Trên chiếc B-52G thuộc đơn vị máy bay ném bom hạng nặng số 72 đóng ở căn cứ An-đơ-xơ trên đảo Gu-am, Ri-sốt giữ chức vụ hoa tiêu ra-đa, tức là phụ trách việc ném bom rải thảm, căn cứ vào những tọa độ đã đánh dấu sẵn trên bản đồ bay sau khi đã tính toán khớp với đường bay, hướng bay, vị trí đang bay bằng ra-đa. Với cái nghề “bấm nút thả bom mà không cần quan sát mục tiêu” này, Ri-sốt đã bay khoảng 250 phi vụ ở Lào, rồi lại 250 phi vụ nữa ở miền Nam Việt Nam, được thưởng tổng cộng 13 chiếc mè day các loại, nhưng mới lỏn vào vùng trời miền Bắc được “hai chuyến ở quá khu phi quân sự đôi chút”, đến chuyến thứ ba định lỏn sâu vào vùng trời phía Bắc Hà Nội, nhưng chưa tới mục tiêu, chưa kịp cất bom, thì đã bị bắn rơi luôn...

Là một phi công đã hoạt động khá lâu ở Đông Nam Á, cho nên tôi đã

được nghe nhiều chúng bạn kể lại về lưới lửa phòng không ghê gớm của Bắc Việt, nhất là ở khu vực châu thổ sông Hồng. Kể ra, chỉ có một số ít bọn nhóc mới ra trường chẳng hiểu quái gì cả thì còn hung hăng đôi chút. Chứ lũ chúng tôi, càng lái nhiều càng lo...

*Trích lời khai của Ét-gơ Giôn-xơ, Thiếu tá
hoa tiêu B-52// QĐND, ngày 21-1-1973, tr.:2*

* ... Tên lửa pháo phòng không bắn lên dày đặc. Hoa tiêu B-52 thực hiện các thao tác né tránh, tuy biết rằng né tránh cũng chẳng mang lại kết quả gì. Kẻ thù của B-52 là tên lửa SAM. Trong khi bay từng tốp 3 chiếc, kẻ thù của B-52 còn là những vụ đụng vào nhau ở trên trời. Vũ khí đáng sợ nhất với B-52 lại là một chiếc B-52 khác đang bay gần cạnh đó. Các nhân viên phi hành bối rối khi thấy ở phía trước lại có B-52 bị bắn rơi. Trong khi đạn pháo phòng không nổ tới tấp bốn phía xung quanh.

Trong đêm 19/12, người ta biết chắc chắn là đã có một số B-52 bị bắn rơi. Cả 2 chiếc B-52G này đều bị trúng tên lửa đúng lúc ngoặt để bay ra khỏi mục tiêu, và rơi gần Hà Nội. Các toán B-52 tiếp sau cũng bị SAM bay lên đón đánh dữ dội. Một B-52 khác bị thương bay về đến Lào thì rơi. Đến ngày 20/2, 16 chiếc B-52 bị bắn rơi trong 9 giờ. Vậy là 3 ngày, 300 lần chiếc B-52 xuất kích, bị bắn rơi 9 chiếc, tỉ lệ tổn thất tới 3%, một tỉ lệ không thể nào chấp nhận. Những máy bay bị bắn rơi lại là những B-52G đã được trang bị khí tài gây nhiễu rất mạnh... Các kíp lái cho rằng tổn thất B-52 quá lớn là do việc vạch kế hoạch tồi, chiến thuật kém. Họ thấy cần thu hẹp vòng ngoặt để nhanh chóng thoát khỏi mục tiêu, bay ra Vịnh Bắc Bộ. Họ muốn được phép làm các động tác cơ động né tránh, bay theo các đường đan chéo nhau, thu ngắn đội hình, từ nhiều hướng, tiếp cận các mục tiêu, độ cao khác nhau thay đổi luôn luôn không theo quy luật để đối phương khó đối phó. Như vậy lại vẫn tăng thêm nguy cơ là chính B-52 đâm phải nhau trên không.

Đến 25/12, người ta ước tính tỉ lệ thiệt hại lên tới 10% hoặc 12% số 200 chiếc B.52 đang tham gia trận tập kích. Bọn đồng ngũ ra đi không quay lại. Số này càng đông, tinh thần các nhân viên phi hành càng tan rã. Họ bắt đầu phản kháng không chịu bay, viện đủ có máy bay không được bảo quản kỹ, lý do sức khỏe và các lý do khác.

Những buổi giao nhiệm vụ bay trở thành các phiên họp căng thẳng. Hoa tiêu cáo bệnh, y sĩ nhận xét là các nhân viên phi hành nào cũng có lý do để khỏi phải bay. Ngồi đầu họ cũng châm biếm, chế nhạo, tỏ thái độ chán chường, thất vọng. Gặp sĩ quan tham mưu là họ vắn vẹo, gây sự. 16 phi công gửi đơn khiếu

nại lên Bộ chỉ huy xin không bay. 45 gia đình gửi thư chất vấn về trạng thái tinh thần phi công. Họ gặp các hạ nghị sĩ đại biểu cho họ để thông báo sự tình bằng thư. Họ nhờ cả báo chí thông báo tình hình cho công luận. Ba phi công trong đó có đại úy Đơ-ren Cao-xki phát đơn kiện Bộ chỉ huy Mỹ.

Bộ chỉ huy không quân phải quyết định dùng các B-52 ở Thái Lan tham gia chiến dịch Lai-nơ-bếch-cơ 2. Các kíp lái ở Gu-am quay sang ném bom ở Việt Nam, đỡ nguy hiểm hơn. Đó là cách giải quyết lặng lẽ để đối phó với vấn đề tinh thần nghiêm trọng trong toàn bộ nhân viên phi hành ở các B-52D và gia đình họ.

Trước lễ giáng sinh, ít nhất có 11 chiếc B-52 bị bắn rơi, nhiều chiếc khác bị thương. Nhiều nhân viên phi hành bị chết và bị thương...

Các máy bay B-52G dễ bị bắn rơi được điều đi ném bom Thái Nguyên và Hải Phòng. Tuy vậy tên lửa Hà Nội vẫn bắn rơi 2 chiếc, một rơi ngay ở Hà Nội, một ở gần căn cứ U-ta-pao. Sở dĩ có sự thay đổi này không phải là do bộ chỉ huy Mỹ đáp lại đề nghị của các phi công, mà là do 3 tướng Mỹ có trách nhiệm ngồi ở căn cứ Ôp-phốt nghĩ rằng “nếu để B-52 tổn thất ở mức này thì hai tuần sau sẽ không còn chiếc B-52 nào ở Đông Nam Á”.

... Lai-nơ-bếch-cơ 2 là một chiến dịch do Ních-xơn tiến hành đã buộc Hoa Kỳ phải trả giá đắt mà không đạt mục đích. Không quân Mỹ chỉ thông báo với báo chí là mất 17 chiếc B-52. Sau đó họ lại hạ mức xuống nói với quốc hội là chỉ mất 13 chiếc, còn 9 chiếc khác về đến U-ta-pao nhưng bị hỏng nặng. Nhân viên phi hành có cách đếm của họ. Đếm các kíp bay thiếu mất trong số các bạn bè, họ tính ra là mất 27 chiếc B-52. Bắc Việt Nam nói họ bắn rơi 32 B-52. Nhân viên phi hành bảo nhau rằng: “17, 22, 27 hay 32 thì chỉ có Chúa trời biết”. Hẳn Chúa cũng biết tiếp sau chiến dịch ném bom tội lỗi đó thì ngày 29/3/1973 đã xảy ra một cuộc tháo chạy của người Mỹ chúng ta khỏi Việt Nam”.

Chỉ những nhân viên phi hành trên các B-52 thoát chết trong cuộc thiêu thân trước lưới lửa phòng không tại thung lũng sông Hồng mới thấy rõ chiến dịch Lai-nơ-bếch-cơ 2 là một chiến dịch thảm hại.

Trích bài của Đơ-ren-caoxki, Đại úy, phi công B-52 đăng trên tạp chí “Quân lực Mỹ” số 7-1997// Hà Nội mới, ngày 23-12-1987, tr.:2

* Cuộc hành quân mang tên Lai-nơ-bếch-cơ 2. Thoạt tiên nó được dự tính tiến hành dưới hình thức một cuộc tập kích bằng B-52 kéo dài 3 ngày vào Hà Nội, Hải Phòng. Nhưng nó đã được mở rộng thành cuộc chiến tranh 11 ngày. Không còn mục tiêu nào ở Bắc Việt Nam bị cấm ném bom nữa.

Kế hoạch hành quân là sự phối hợp hành động suốt 24 giờ một ngày. Các cuộc đánh phá do B-52 đảm nhiệm. B-52 thi hành nhiệm vụ vào ban đêm. Máy bay chiến thuật hoạt động bên ngoài để sử dụng vũ khí điều khiển bằng la-de. Các máy bay EB-66 được sử dụng như một dàn máy gây nhiễu áp dụng các biện pháp điện tử chống điện tử tầm xa. Khu vực bay của EB-66 ở phía Nam mục tiêu để gây nhiễu cho hệ thống phòng không của Hà Nội. Các máy bay F-111 bay thấp với tốc độ rất nhanh, bám sát địa thế để đánh sân bay và các vị trí SAM của đối phương. Các máy bay F-4 rải một hàng lang vô số mảnh kim loại nhiễu xạ làm mờ màn hiển sóng của ra-đa địch. Do đó ra-đa địch khó phân biệt một B-52 với tín hiệu giả mà nó thu được trên màn hiển sóng. Những máy bay F-105 trang bị tên lửa chống ra-đa, chặn chùm tín hiệu hướng dẫn của tên lửa SAM-2 mà bám theo chùm tín hiệu này ngược trở lại để đánh vào ra-đa địch.

Trích bài của Rô-bốt E. Uôn-phơ, Đại úy không quân Mỹ đăng trên tạp chí "Air Force"-1979// Đặc san Điện Biên Phủ trên không.- H.: Viện Lịch sử Quân sự, Báo Phòng không, Báo Không quân, 1987, tr.:29

* Nhiều người suy nghĩ rằng đoàn bay B-52 chúng tôi đã bị thiệt hại một cách vô ích vì cách tiến hành đập khuôn này. Những thiệt hại đó đã gây ra trong số phi công những lời bàn tán. Sự vắng mặt của những kíp bay và một số người trong những kíp bay không có mặt tại căn cứ khiến cho tinh thần phi công chán ngán. Trạng thái tinh thần một số người suy sụp, viện lý do “sức khỏe” để không phải tiếp tục bay. Một số người táo bạo gửi thư cho các hạ nghị sĩ đỡ đầu họ. Những lá thư của gia đình phi công gửi lên Bộ chỉ huy không quân chiến lược (SAC) đòi giữ chồng con họ lại. Người ta khó chịu trước việc làm đó. Một vài phi công bị rầy ra... Tiếc thay, tất cả là sự thật. Tuy rằng điều đó không sửa chữa được những sai lầm mà chúng ta phạm phải trong cuộc hành quân Lai-nơ-béchơ 2, nhưng là điều phải suy nghĩ về lâu dài...

Trích bài của Rô-bốt E. Uôn-phơ, Đại úy không quân Mỹ đăng trên tạp chí "Air Force"-1979// Đặc san Điện Biên Phủ trên không.- tr.:29

* Chúng tôi đã có một suy nghĩ. Nhiều phi công tưởng rằng đoạn bay trong lúc bắn phá sẽ là đoạn bay nguy hiểm nhất. thực tế giai đoạn rời mục tiêu mới là khó khăn. Các tên lửa SAM đạt hiệu suất cao nhất vào lúc khi các máy bay B-52 đổi hướng lần cuối, vì lúc đó ra-đa thu nhận hình ảnh tối đa của máy bay. Người ta đã bàn luận nhiều về khía cạnh đó của chiến dịch. Mâu thuẫn gay gắt nhất giữa các tay súng và Bộ Tham mưu chiến dịch là về “thế đi đàn voi

con”. Đội hình kéo dài nhiều dặm, tất cả các máy bay cùng theo một đường, một độ cao, một hướng. Cả 36 máy bay đến một điểm nhất định rồi lần lượt đổi hướng thì chẳng cần tài giỏi gì phe phòng thủ cũng biết nhằm vào đâu để bắn chiếc thứ 37.

Trích bài của Rô-bốt E. Uôn-phơ, Đại úy không quân Mỹ đăng trên tạp chí "Air Force"-1979// Đặc san Điện Biên Phủ trên không.- tr.:29

* Tôi bị bắn rơi phía tây Nam Hà Nội. Đó là phi vụ đầu tiên của tôi vào Hà Nội và là phi vụ bị bỏ dở. Chúng tôi chưa đến được mục tiêu...

Công việc của tôi trên máy bay là tự bảo vệ bằng cách gây nhiễu. Hỗ trợ tôi còn có các loại máy bay khác phối hợp, như F-105 đi phá tên lửa, F-4 đi hộ tống, EB-66 gây nhiễu. Tôi có nhiệm vụ sử dụng và theo dõi máy móc, để khi có nguy cơ bị tiến công thì báo cho mọi người trong đội phi hành biết để xử trí. Nhưng càng gần đến mục tiêu tôi càng rối bộn với các máy móc đó hơn, vì lúc bấy giờ có nhiễu nhiễu, nhiễu dấu hiệu báo quá. Nào dấu hiệu báo có pháo phòng không tầm cao, báo có máy bay MIG, báo có tên lửa... dấu hiệu báo rất mạnh và dồn dập.

Cách lúc thả bom chỉ độ 5 phút thôi... thì một tiếng nổ lớn rung chuyển cả máy bay. Hệ thống điện trong máy bay hoàn toàn hỏng, mọi loại đèn đều tắt hết, máy bay không thể điều khiển được, điện đài liên lạc trong và ngoài máy bay bị hỏng. Tôi bị nhiễu nhiễu vào mắt. Chiếc mặt nạ dưỡng khí của tôi đeo bị vướng đi. Máy bay bị thùng một lỗ lớn, không khí ủa ra ngoài. Tôi quyết định nhảy ra khỏi máy bay. Tôi rơi chúi đầu xuống cho đến lúc dù mở. Trong khi nhảy ra, tôi bị một mảnh máy bay nổ vướng vào cánh tay, máy bay của tôi đã tan ra từng mảnh... Trong khi rơi, đôi lúc tôi bị ngất đi, nửa tỉnh, nửa mê, vết thương làm tôi đau ê ẩm, cộng với khí lạnh ở độ cao làm tôi lạnh vô cùng. Rơi xuống đến đất, tôi bị bắt ngay. Tôi hoàn toàn không dám chống cự gì...

Thật là kinh khủng, đời tôi chưa bao giờ phải trải qua những giây phút như vậy.

Trích lời khai của Uy-liêm Oan-tơ, Trung tá phi công B-52// QĐND, ngày 20-12-1974, tr.:4

* Máy bay B-52D của tôi chở 108 quả bom nổ. Tôi đã bay tất cả 6.500 giờ B-52. Tôi bị bắn rơi ngày 19/12/1972 ở phía Nam Hà Nội. Máy bay của tôi đi đầu một tốp 3 chiếc. Ở độ cao 11 cây số, tôi bị trúng đạn ở điểm ngoặt của mục tiêu. Tôi cũng không biết máy bay của tôi bị trúng loại đạn gì. Chỉ thấy xung quanh toàn là đạn pháo và tên lửa nổ. Máy bay của tôi bị lắc mạnh và khói lửa

tràn ngập buồng máy, rồi ghế dù tự động bật tôi ra khỏi máy bay. Tôi cũng không kịp thấy máy bay cháy ra sao nữa. Mọi liên lạc với các nhân viên phi hành trong máy bay hoàn toàn bị đứt. Tôi rơi xuống một làng phía Nam Hà Nội. Tôi bị nhiều dân làng có trang bị súng trường chạy đến vây bắt. Tôi có súng ngắn nhưng không dám sử dụng. Tôi hoàn toàn không chống cự gì. Điện đài tự cứu không sử dụng được, tôi bị rách nhẹ ở mắt và tím bầm ở đùi...

*Trích lời khai của Phan-đô-léc Xen-đơ,
Thiếu tá hoa tiêu B-52// QĐND, ngày 19-12-
1974, tr.:4*

* Mãi cho tới 16/12/1972, mọi người vẫn còn phần khởi mong ngóng hòa bình. Vì báo chí nói rất nhiều về một triển vọng hòa bình, triển vọng hơn bao giờ hết, hòa bình đang ở tầm tay...

Chúng tôi đã sẵn sàng mọi thứ để về với vợ con ăn mừng Lễ Giáng sinh. Người ta kháo nhau: “Có thể ngày 17, hòa bình sẽ tới”... Nhưng rồi các nhân viên phi hành thấy người ta báo một bản danh sách những người đi làm nhiệm vụ chiến đấu. Tiếp đó có lệnh triệu tập các chỉ huy phi hành đoàn của từng máy bay lên họp. Một cuộc họp lớn và khác thường.

Mọi người hồi hộp, lo lắng. Chúng tôi lên ô tô vào lúc 10 giờ 15 phút sáng 18/12. Đến phòng họp, tôi thấy đông đủ tất cả mọi người, ở đó người ta đang căng bản đồ lên tường. Bản đồ Bắc Việt Nam có vẽ dấu mục tiêu hình tam giác sát vào chữ Hà Nội.

Mọi người trong chúng tôi choáng váng, lo sợ... Vì chúng tôi biết rằng điều đó có nghĩa là hòa bình đã đi tong rồi... Và chúng tôi sắp phải bay vào Hà Nội ! Có ai trong chúng tôi mà lại không lo khi phải bay vào Hà Nội!

Trong phòng họp, một cấp tướng đứng lên giao nhiệm vụ. Ông ta chỉ nói: “Đây là một nhiệm vụ quan trọng!” Ôi! Cái mà chúng tôi cho là quan trọng nhất phải là hòa bình và không bay vào Hà Nội.

Tôi sợ quá ! Sợ đến nỗi tai ù lên và suốt cả buổi họp, tôi không nghe được gì mấy những điều người ta phổ biến...

Thế rồi người ta đưa chúng tôi lên ô tô chở thẳng ra máy bay, không cho chúng tôi tạt ra quán cà phê nữa.

Máy bay của tôi bay dẫn đầu toàn đội. Chúng tôi bay thành từng tốp hàng ba. Khi đang ở độ cao hơn 10 cây số, tốc độ khoảng 900 cây số/giờ, cách Hà Nội chừng 20 dặm về phía Bắc thì một tiếng nổ lớn làm tôi giật mình quay lại, thấy lửa cháy, tôi kêu lên: “Máy bay cháy rồi!”. Người hoa tiêu bảo tôi “nhảy ra đi!”.

Có đèn báo nhảy dù. Tôi nhảy ra. Chiếc ghế bật tung lên, tôi cuộn mình lặn trong không gian, thật là hồi hộp, bối rối... Một giây sau, dù mở. Xung quanh tôi rầm trời tiếng nổ súng của súng đạn. Trong khi lơ lửng dưới chiếc dù, tôi thấy chiếc máy bay B-52G của tôi bùng cháy rồi từ từ rơi xuống, cuối cùng nổ tan ra từng mảnh... Tôi còn thấy khoảng 6, 7 tên lửa SAM và vô số đạn pháo từ dưới đất bay vọt lên phía chúng tôi.

Chiếc dù đưa tôi xuống một cánh đồng. Tôi nghe thấy tiếng người nói từ nhiều phía. Tôi sợ quá, vội vàng giúi khẩu súng ngắn xuống bùn và nằm im một lúc lâu. Tôi bật đài gọi máy bay đi cứu nhưng không ai trả lời. Cuộc đời tôi thế là đã bước sang một cảnh khác rồi...

Tôi đành nằm im chờ sáng, trời lại mưa nặng hạt. Sợ sệt mưa rét càng làm tôi run. Tôi giúi khẩu súng xuống bùn vì không muốn những người bắt tôi lại càng ghét tôi thêm vì khẩu súng đó. Tôi đã giúi nó xuống bùn vì nhìn quanh không thấy có bụi rậm nào để giấu cái của nợ ấy.

Trời sáng rõ, tôi thấy có 5 người đi về phía tôi. Gần đó là chiếc dù của tôi rồi. Có 4 người đàn ông, 1 người đàn bà. Người đàn bà trông thấy tôi trước. Tôi vội vàng đứng dậy giơ tay lên. Người đàn bà quay lại nói câu gì như ra lệnh. Một người đàn ông chạy đến, tôi thấy một người giơ súng lên trời bắn chỉ thiên ngược chiều về phía tôi. Tôi giật bắn người lên, mặc dầu tôi biết là ông ta chỉ bắn vào khoảng không thôi.

Họ kéo đến lục soát và hỏi súng của tôi đâu. Tôi vừa nói vừa ra hiệu là tôi đã vứt đi rồi.

Họ giải tôi vào làng...

Trích lời khai của Ri-sốt Giôn-xon, Thiếu tá hoa tiêu B-52// QĐND, ngày 18-12-1974, tr.:4

* Tôi ký, nhưng thật ra không tin gì lắm ở cái quốc hội đã quen để cho Tổng thống lộng hành rồi. Tôi cho rằng lần này mà ông Ních-xon chấm dứt chiến tranh là đã chậm quá mất rồi. Ông ta tự dẫn mình vào tình hình khó xử. Tiếp tục chiến tranh thì người Mỹ không muốn, hoàn toàn không muốn. Vụ đại úy Mai-cơ Hếch lái B-52 ở sân bay U-ta-pao từ chối và lên án công khai việc đi ném bom là một điều có ý nghĩa. Mà chấm dứt chiến tranh ngay sau khi bị thua một trận to B-52 này, thật không đẹp, thật không có điều gì để khoe cả!

Trích lời khai của Me-ri-on Mác-xan, Đại úy không quân Mỹ// Nhân dân, ngày 16-1-1973.- tr.:3

* Sân bay bao trùm một không khí nặng nề. Phải nói là buồn, rất buồn. Những ngày Nô-en xấu nhất. Tôi không thấy một ai chạm cốc với bạn bè. Chúc nhau “Một Nô-en vui vẻ” chỉ là những câu chúc gương gạo và mĩ mai. Vâng tôi cảm thấy có một không khí chán nản, thậm chí bức bối đối với lịch đi ném bom. Chưa bao giờ, vâng, chưa bao giờ sân bay B-52 lại có cái không khí khổ sở như thế!

Bọn hạ sĩ B-52 chúng tôi có một mối thắc mắc cố hữu, sao không cho tên kỹ sư nào đặt ra cái khẩu súng máy này trên máy bay B-52 đi một chuyến cho nó biết.

Không có việc gì làm, không phải lo nghĩ gì về đường bay, tốc độ, độ cao, máy điện tử... như năm thằng kia, tôi chỉ có độc một việc là ngồi yên để mà sợ. Nhiệm vụ của tôi là sợ, nhiệm vụ tiếp theo cũng là sợ, nhiệm vụ cuối cùng cũng vẫn là sợ.

Tôi lại ngồi ở cuối máy bay. Họ dành cho tôi chỗ rất rộng. Nơi tên lửa đuổi theo nổ thì chết trước ai hết!

Hắn hạ một câu: Vào đây tôi mới yên trí. Cứ đi mãi, cứ ngồi ở đuôi B.52 mãi, thì khó tránh khỏi cái chết, không còn đường về với vợ con...

*Trích lời khai của Rô-bốt Mác-ham
Hatxan, Trung úy bắn súng máy B-52// Nhân
dân, 15-1-1973.- tr.:2-3*

* Suốt bốn hôm từ 18 đến 21, không khí sân bay rất căng thẳng. Câu lạc bộ vắng hẳn. Ít nói chuyện to. Chẳng ai nói đùa, khôi hài như trước.

Các cuộc “bíp-phình” càng căng thẳng hơn. Đại tá Đê-vít đứng dậy hỏi lại chúng tôi: “Các anh xem có cách nào tránh khỏi máy bay bị trúng đạn và rơi không?” Chúng tôi ai cũng biết con số 11 máy bay B-52 đã bị rơi theo Đài phát thanh Hoa Kỳ. Có lẽ con số ấy còn thấp. Không một ai trả lời câu hỏi của Đê-vít. Nhiều người quay lại bọn E.W.O. (sĩ quan điện tử). Bọn này cũng im như tờ.

Đến ngày 25 thì không khí còn căng thẳng hơn nữa.

*Trích lời khai của Đê-vít Drôm-mơn, Đại úy
phụ lái B-52// Nhân dân, ngày 15-1-1973.- tr.:3*

* Hôm ấy chúng tôi rất sợ vì thiếu tướng Xa-li-vân đã chỉ huy căn cứ U-ta-pao nói rằng phải cẩn thận. Nhiều B-52 đã trúng đạn. Tôi nghe đài Mỹ; họ cũng nói đã mất 11 chiếc B-52 trong bốn ngày trước.

Đại tá Đê-vít, chỉ huy biên đội 307 chúng tôi, chỉ dặn: Chớ dùng ra-đi-ô nói với nhau nhiều. Cố giữ bí mật. Nhưng chúng tôi đều biết đó không phải là

biện pháp có ý nghĩa gì nhiều!

Trích lời khai của Đê-vít Đrôm-môn, Đại úy phụ lái B-52// Nhân dân, ngày 15-1-1973.-tr.:2

* Hôm ấy chúng tôi bị gọi đi rất đông. Vâng, chưa bao giờ phòng “bíp-phinh” đông đến thế. Mỗi tổ bay sáu người. Có thể đến hơn 40 tổ bay. Tức là gần 250 người. Lại còn bọn sĩ quan tham mưu. Được lệnh mặc nguyên quần áo bay đến họp. Họp là đi luôn. Không được trở về buồng.

Bản đồ lớn treo trên tường. Trên bệ cao phía phải đặt một chiếc bàn gỗ, trên có đặt máy phóng thanh. Ngồi hàng đầu, chính giữa là tướng một sao Xa-li-vân chỉ huy toàn căn cứ. Ông ta tóc nâu, người béo, thấp hơn tôi, 48 tuổi. Nghe nói nặng hơn 180 pao (một pao gần nửa ki lô gam). Bên trái ông ta là Đại tá Đê-vít chỉ huy biên đội 307. Bên trái Đê-vít là ba, bốn đại tá nữa ở cơ quan tham mưu.

Bộ mặt Xa-li-vân, Đê-vít đều rất nghiêm trang, bọn sĩ quan tham mưu thay phiên nhau báo cáo về nhiệm vụ, về tổ chức đợt đi ném bom, về kế hoạch cất cánh, đường bay. Một đại tá nói riêng về kế hoạch bay đêm cần chú ý những gì. Một trung tá báo cáo về thời tiết các vùng bay. Một trung tá quân báo cáo về những khu vực bị đe dọa. Chúng nó nói nhiều. Nhiều đến sốt ruột. Chúng tôi nghĩ nhét lắm chuyện đến thế thì ai mà nắm bắt cho hết được! Mà giờ cất cánh chỉ còn 20 phút.

Xa-li-vân đứng dậy nói rất ngắn. Tôi không nhớ từng câu. Nhưng đại ý là: đây là một nhiệm vụ rất đặc biệt. Quan trọng lắm. Lệnh thẳng từ Tổng thống Ních-xơn. Tướng Vốt, Tư lệnh Tập đoàn Không quân số 7, Phó Tổng Tư lệnh Bộ chỉ huy Mắc-vi Sài Gòn căn dặn là phải hoàn thành cho tốt đẹp.

Ý chừng ông ta biết chúng tôi đều lo vì phải đi vào vùng hỏa lực dày đặc, ông ta dặn câu cuối cùng: phải cẩn thận. Nhưng không có gì phải lo ngại. Chúng ta đi đêm, được hộ tống tốt. Chắc chắn sẽ về đủ! Cả hội trường im lặng. Chẳng ai thấy yên tâm hơn vì lời chúc ấy.

Trích lời khai của Hen-ri Sac Ba-râu - Đại úy hoa tiêu B-52// Nhân dân, ngày 15-1-1973.-tr.:3

* Hệ thống điện tử trên máy bay B-52 rất tinh vi và đắt tiền nhưng vẫn không gây nhiều nỗi ra-đa Bắc Việt. Siêu pháo đài bay B-52 đã cải tiến nhiều lần, máy móc rất tốt... Các phi công B-52 được huấn luyện công phu, thành thạo các chiến thuật hiện đại và B-52 được bảo vệ dày đặc, nhưng vẫn bị bắn rơi vì

đạn phòng không... Không quân chiến lược của Mỹ không thể chịu đựng nổi tỷ lệ tổn thất về B-52 trên bầu trời Hà Nội.

Sác Ba-râu, Đại úy hoa tiêu B.52 bị bắt làm tù binh// Tạp chí Quốc phòng dân, số 12, 1997, tr.:108

* Không có lời nào tả được sự xúc động của tôi khi được đến tận nơi nhìn thấy cảnh tàn phá ấy. Nhiều thường dân đã chết. Từ khi bị bắt, tôi mới được biết rõ về người Việt Nam. Những cuộc ném bom chỉ làm rắn chắc thêm quyết tâm chiến đấu của họ.

Pôn Lu-i Gơ-ren-giơ, Trung úy, phụ lái B-52// Báo QĐND, 31-12-1972, tr.:4

* Máy bay của chúng tôi trúng tên lửa SAM. Chỉ huy chẳng ra lệnh gì cả. Tôi chỉ nghe hai tiếng "búp", "búp"...biết rằng hai thằng ngồi trên ca-bin nhảy dù rồi. Tôi liền kéo mạnh móc sắt để kéo ghế lên, cũng chẳng kịp gọi thằng ngồi sau. Vừa loay hoay luống cuống cởi dù thì tôi bị bắt. Lạy chúa, tất cả diễn ra chừng 15 phút... 15 phút khủng khiếp nhất đời tôi...

Ri-sốt Tô-mát Sim-xơn Đại úy, sỹ quan điện tử B-52 bị bắn rơi đêm 28-12-1972 tại Hà Nội - Báo Chiến sỹ Phòng không.- Số 141-142, 15-7-1985, tr.: 8

* Tôi chạm đất rất bất ngờ. Không trông thấy gì hết ở phía dưới. Lăn quay trên đám ruộng. Đau điếng ở lưng. Chân phải quặp xuống. Bị thương nhẹ. Vừa loay hoay luống cuống cởi dù thì bị bắt.

Tôi không dám cầm đến khẩu súng ngắn ở thắt lưng. Chỉ mới nghe thấy tiếng người chạy, chưa nghe tiếng hô, tôi đã giơ tay trước. Giơ hai tay để họ tước khẩu súng ngắn cài ở thắt lưng và giơ tay để họ lột áo bay. Sợ. Vâng, sợ lắm.

Lạy chúa, tất cả chừng 15 phút. 15 phút không bao giờ quên được. 15 phút khủng khiếp nhất trong đời tôi.

Ri-sốt Tô-mát Sim-xơn Đại úy, sỹ quan điện tử B-52 - Đặc san Điện Biên Phủ trên không, tr.:25

